AGATHA CHRISTIE

वृषाली जोशी

THE MOUSETRAP

उंदराचा सापळा

मराठी अनुवाद

उंदराचा सापळा

लेखक- अगाथा ख्रिस्ती

मराठी अनुवाद – वृषाली जोशी

© वृषाली जोशी

सर्व हक्क अनुवादिकेच्या स्वाधीन. या अनुवादातील कोणताही भाग कोणत्याही माध्यमातून प्रसिद्ध करण्यासाठी अनुवादिकेची पूर्व परवानगी घेण्याची आवश्यकता आहे.

दूरभाष ९९२१७४६२४५

उंदराचा सापळा

लेखक - अगाथा ख्रिस्ती

अनुवादक: डॉ. वृषाली जोशी

चलभाष : ९९२१७४६२४५

इमेल – vrishalisjoshi@gmail.com

या पुस्तकातील लेखनाचे सर्व हक्क अनुवादिकेकडे सुरक्षित असून पुस्तकाचे किंवा त्यातील अंशाचे पुनर्मुद्रण वा नाट्य, चित्रपट किंवा इतर रुपांतर करण्यासाठी अनुवादिकेची परवानगी घेणे आवश्यक आहे. तसे न केल्यास कायदेशीर कारवाई केली जाईल.

This declaration is as per the Copyright Act 1957 read with Sections 43 and 66 of the IT Act 2000. Copyright protection in India is available for any literary, dramatic, musical, sound recording and artistic work. The Copyright Act 1957 provides for registration of such works. Although an author's copyright in a work is recognised even without registration. Infringement of copyright entitles the owner to remedies of injunction, damages and accounts.

प्रकाशन : ई साहित्य प्रतिष्ठान

www.esahity.com

esahity@gmail.com

Whatsapp- 9987737237

प्रकाशन : २० जानेवारी २०२६

©esahity Pratishthan®2026

- विनामूल्य वितरणासाठी उपलब्ध.
- आपले वाचून झाल्यावर आपण हे फ़ॉरवर्ड करू शकता.
- हे ई पुस्तक इतर वेबसाईटवर ठेवण्यापूर्वी किंवा वाचनाव्यतिरिक्त कोणताही वापर करण्यापूर्वी ई साहित्य प्रतिष्ठानची लेखी परवानगी घेणे आवश्यक आहे.

अनुवादिकेची ओळख

डॉ. वृषाली जोशी

B Sc, M A, M Ed, Ph D

२५ अनुवादित कथा मराठी मासिकामधून प्रसिद्ध झाल्या आहेत.

ई साहित्यतर्फे एकोणसाठ पुस्तके प्रसिद्ध झाली आहेत.

मराठी व इंग्रजी माध्यमांच्या शाळाकॉलेजमध्ये अध्यापन केले आहे.

संशोधन प्रकल्पात सहभाग घेतला आहे.

कॉलेजमध्ये प्राचार्यपद भूषवले आहे.

सुगमसंगीत स्पर्धेत पारितोषिके, सिंथेसायझरवर गाणी वाजवण्याचा, कविता करण्याचा व शब्दकोडी बनवण्याचा छंद आहे.

संपर्क: वृषाली जोशी ७, अक्षय, २० तुळशीबागवाले कॉलनी पुणे ४११००९, चलभाष ९९२१७४६२४५

अगाथा ख्रिस्ती

अगाथा ख्रिस्ती ही जगातील पुस्तक खपाचा उच्चांक गाठलेली व जिच्या लिखाणावर आधारित असे अनेक नाटक व सिनेमे निघाले, अशी प्रसिद्ध इंग्लिश लेखिका होती. सुमारे शंभर भाषांमध्ये तिच्या पुस्तकांचे अनुवाद झाले.

पहिल्या महायुद्धात ती परिचारिका म्हणून काम करत होती. तिची पहिली कादंबरी 'The Mysterious Affair of Styles' ही १९२० मध्ये प्रकाशित झाली. त्यात तिने हर्क्युल पायरो या गुप्तहेराची निर्मिती केली. पुढे २५ कादंबऱ्यांमध्ये तेच पात्र रहस्ये सोडवत राहिले. 'The Murder of Roger Ackroyd' या १९२६ मध्ये प्रकाशित झालेल्या कादंबऱ़ीपासून मिस जेन मार्पल ही स्त्री गुप्तहेर पुढे आली व त्यापुढील ७५ कादंबऱ्यांमध्ये तीच रहस्ये सोडवत राहिली. Mousetrap [१९५२]

हे तिचे नाटक पहिल्यांदा एका थिएटरमध्ये रंगमंचावर सतत २१ वर्षे चालले व त्याचे ८८६२ प्रयोग झाले. तर दुसऱ्या थिएटरमध्ये रंगमंचावर सतत २०२० सालापर्यंत चालू होते व त्याचे २८००० प्रयोग झाले. 'And then There Were None' यावर आधारित हिंदी सिनेमा 'गुमनाम' तुम्हाला नक्कीच माहिती असेल. तिने लिहिलेले 'witness for the procucution' हे नाटक यु ट्युब वर आहे. त्याचा अनुवाद प्रस्तुत पुस्तकात केला आहे.

उंदराचा सापळा

THREE BLIND MICE

"...See how they run.

they all ran after a farmer's wife

who cut off their tails with a carving knife

did you ever see such a sight in your life

as three blind mice...."

बघा, ते कसे पळत आहेत.

ते सगळे धारदार सुरीने त्यांच्या शेपट्या कापणाऱ्या

शेतकऱ्याच्या बायकोच्या मागे पळत आहेत.

तुमच्या आयुष्यात तुम्ही कधी असल्या

तीन आंधळ्या उंदरांचे दृष्य पाहिले होते का?

पहीला अंक

दृष्य I

दृष्य: मॉक्सवेल मॅनर येथील घराचे मोठे दालन. उशीरा दुपारी . हे घर एखाद्या विशिष्ट ऐतिहासिक कालखंडातले न वाटता, जणू अनेक पिढ्यांनी वापरलेलं आणि हळूहळू आर्थिक परिस्थिती खालावलेलं असं वाटतं. रंगमंचाच्या मागील बाजूस मध्यभागी असलेल्या खिडकीतून समुद्र दिसतो आहे. बाल्कनीच्या मध्यभागी असलेल्या उंच खिडक्या उघड्या आहेत व बाल्कनीच्या उजवीकडे पायऱ्या चढून आत शिरायचे मुख्य दार आहे. बाल्कनी च्या डावीकडेही पायऱ्या आहेत.पण त्याने घराच्या सभोवताली व मागे जाता येते.उजव्या बाजूला वरच्या दिशेने एक मोठं कमानीदार उघडं दालन आहे, जे मुख्य दरवाजा आणि स्वयंपाकघराकडे जाणारं प्रवेशद्वार आहे. डावीकडे वरच्या दिशेने एक कमानीदार उघडं दालन आहे, जे वरच्या मजल्यावरील बेडरूमकडे जातं. डावीकडे, वरच्या जिन्यावरून एक दरवाजा वाचना लयात जातो; खाली डावीकडे एक दरवाजा ड्रॉइंग रूममध्ये आणि खाली उजव्या बाजूला एक दरवाजा (रंगमंचावर उघडणारा) जेवणाच्या खोलीकडे जातो. उजवीकडे एक खुला झरोका आहे, आणि मध्यभागी वरच्या खिडकीखाली एक खिडकीखालचा आसनभाग आणि शेकोटी आहे.

हे एक सजवलेले दालन आहे. काही चांगल्या प्रतीच्या जुन्या ओक लाकडाचे फर्निचर आहे — खिडकीजवळ एक मोठे जेवणाचे टेबल, उजव्या वरच्या दिशेने प्रवेशदालनात एक ओकची मध्यम आकाराची पेटी, आणि

डावीकडील जिन्यांवर एक स्टूल आहे. पडदे आणि गाद्यांचे फर्निचर—डावीकडे मध्यभागी एक सोफा एक आरामखुर्ची, उजव्या बाजूला एक मोठी चामडी आरामखुर्ची, आणि खाली उजव्या बाजूला एक लहान व्हिक्टोरियन आरामखुर्ची—या सर्व जुन्या आणि झिजलेल्या वस्तू आहेत. डावीकडे एक संयुक्त लेखनमेज व पुस्तकांचे कपाट आहे, त्यावर रेडिओ आणि टेलिफोन ठेवलेले आहेत आणि बाजूला एक खुर्ची आहे. वरच्या उजव्या मध्यभागी खिडकीजवळ अजून एक खुर्ची आहे, वर्तमानपत्रे आणि मासिके ठेवण्यासाठी एक लाकडी स्टँड ठेवलेला आहे, आणि सोफ्याच्या मागे एक अर्धगोल टेबल आहे. कमानीच्या वर दोन भिंतीवरच्या दिव्यांच्या शाखा आहेत, त्या एकत्र जोडलेल्या आहेत; डाव्या भिंतीवर, वाचनालयाच्या दरवाज्याच्या डावीकडे आणि प्रवेशदालनात अजून दोन दिव्यांच्या शाखा आहेत, त्या देखील एकत्र जोडलेल्या आहेत. उजवीकडील कमानीच्या डावीकडे आणि डावीकडील दरवाज्याच्या रंगमंचाच्या बाजूला दुहेरी स्विचेस आहेत, आणि उजव्या दरवाज्याच्या मागील बाजूला एकच स्विच आहे. सोफ्याच्या टेबलावर एक टेबलदिवा आहे.

पडदा उघडल्यावर रंगमंच पूर्ण अंधारात असतो. संगीत मंद होतं आणि त्याऐवजी त्याच धून मध्ये एक तीव्र शिट्टी ऐकू येते—"थ्री ब्लाइंड माइस." एका स्त्रीचा भयभीत किंचाळणारा आवाज येतो. त्यानंतर पुरुष आणि स्त्रियांच्या आवाजांचं मिश्रण—"देवा रे, काय झालं?" "त्या दिशेने गेला!" "ओह, देवा!" मग पोलिसांची शिट्टी ऐकू येते, आणि त्यानंतर अजून काही पोलिसांच्या शिट्ट्या, त्या हळूहळू शांत होतात.

रेडिओवरील आवाज

"...आणि स्कॉटलंड यार्डच्या मते, गुन्हा चोवीस, कल्व्हर स्ट्रीट, पॅडिंग्टन येथे झाला."

दिवे हळूहळू पेटतात आणि मॉक्सवेल मॅनॉरमधील दालन दृष्यायमान होते. उशीरा दुपार आहे, आणि बाहेर अंधारून आलं आहे. मध्यभागी खिडक्यांमधून जोरदार हिमवर्षाव दिसतोय. शेकोटीत आग पेटलेली आहे. जिन्यावर डाव्या कमानीखाली एक नव्याने रंगवलेली पाटी ठेवलेली आहे; त्यावर मोठ्या अक्षरात लिहिलं आहे:**मॉक्सवेल मॅनॉर गेस्ट हाऊस**.

रेडिओवरील आवाज

"खून झालेली स्त्री होती मिसेस मॉरीन लयॉन. या

खुनाच्या संदर्भात पोलिसांना एका इसमाची चौकशी करायची आहे, जो त्या परिसरात दिसला होता—काळा ओव्हरकोट, फिकट मफलर, आणि सॉफ्ट फेल्ट हॅट घातलेला."

(मॉली राल्स्टन उजवीकडील कमानीतून प्रवेश करते. ती उंच, देखणी आणि सोज्वळ स्वभावाची तरुण स्त्री आहे, वय पंचविशीच्या आसपास. ती आपली हँडबॅग आणि हातमोजे मध्यभागी खुर्चीवर ठेवते, नंतर रेडिओकडे जाऊन पुढील संवाद चालू असतानाच रेडिओ बंद करते. ती एक छोटं पार्सल डेस्कच्या कपाटात ठेवते.)

रेडिओवरील आवाज

"वाहनचालकांना बर्फाच्छादित रस्त्यांपासून सावध राहण्याचा इशारा देण्यात येत आहे. जोरदार हिमवर्षाव सुरूच राहणार आहे, आणि संपूर्ण देशात विशेषतः स्कॉटलंडच्या उत्तर व ईशान्य किनारपट्टी भागात तीव्र थंडी पडणार आहे."

मॉली. (हाक मारत) मिसेस बार्लो! मिसेस बार्लो! (कोणताही प्रतिसाद न मिळाल्याने ती मध्यभागीच्या खुर्चीकडे जाते, हँडबॅग व एक हातमोजा उचलते, आणि उजवीकडील कमानीतून बाहेर जाते. ती आपला ओव्हरकोट काढते आणि पुन्हा प्रवेश करते.)**हू! हू! खूप थंडी आहे.** (ती उजव्या खालच्या दरवाज्यावरील स्विचकडे जाऊन कमानीवरच्या दिव्यांची बटणे चालू करते. मग ती खिडकीकडे जाऊन शेकोटीला हात लावते आणि पडदे ओढते. मग ती सोफा टेबलकडे जाऊन टेबललॅम्प चालू करते. ती सभोवताली पाहते आणि जिन्यावर पडलेली मोठी पाटी पाहते. ती पाटी उचलून खिडकीच्या डावीकडील भिंतीवर टेकवते. ती मागे सरते आणि डोकं हलवते.) **खरंच खूप छान दिसतंय—ओह!** (तिला दिसतं की पाटीवर "S" चा अभाव आहे.) **गाइल्सचा किती मूर्खपणा!** (ती तिच्या घड्याळाकडे आणि मग भिंतीवरच्या घड्याळाकडे पाहते.)

अरे देवा!

(**मॉली** जिन्यावरून पटपट वर जाते. **गाइल्स** मुख्य दरवाजातून प्रवेश करतो. तो थोडासा आत्मविश्वासी, पण देखणा तरुण आहे, वय पंचविशीच्या आसपास. तो बर्फ झटकण्यासाठी पाय आपटतो, ओकच्या कपाटात

त्याच्याकडील मोठा पेपर कॅरीयर ठेवतो. ओव्हरकोट, हॅट आणि मफलर काढून मध्यभागीच्या खुर्चीवर फेकतो. मग शेकोटीकडे जाऊन हात शेकतो.)

गाइल्स. (हाक मारत) मॉली? मॉली? मॉली? कुठे आहेस?

(**मॉली** डावीकडील कमानीतून प्रवेश करते.)

मॉली. (हसत) मी सगळं काम करतेय, तू खोडकर माणूस! (ती गाइल्सकडे जाते.)

गाइल्स.अरे, इथे आहेस तर—सगळं मला करू दे. शेकोटीमध्ये कोळसे टाकू का?

मॉली. मी ते केलंय.

गाइल्स. (तिचे चुंबन घेत) हाय, प्रिये. तुझं नाक थंड आहे.

मॉली.मी आत्ताच आत आले.

गाइल्स.का? कुठे गेली होतीस? अशा हवामानात तू बाहेर तर गेली नाहीस ना?

मॉली:मला विसरलेल्या काही सामानासाठी गावात जावं लागलं. तू चिकनसाठी जाळी आणलीस का?

गाईल्स:ती योग्य प्रकारची नव्हती. (तो मध्यभागी असलेल्या हातांच्या खुर्चीच्या डाव्या हातावरबसतो.) मी दुसऱ्या दुकानातही गेलो, पण तिथेही काही उपयोग नव्हता. अक्षरशः पूर्ण दिवस वाया गेला. देवाचं नाव घ्या, अर्धा

गोठलो आहे. गाडी सारखी घसरत होती. जोरात हिमवृष्टी चालू आहे. काय सांगतेस, उद्या आपण बर्फात अडकलेलो असणार?

मॉली:अरे देवा, तसं होऊ नये अशी आशा करते. (ती शेकोटीकडे जाते आणि उब घेते.) फक्त पाइप गोठले नाहीत म्हणजे झालं.

गाईल्स: (उठत आणि मॉलीकडे जात) सेंट्रल हीटिंग व्यवस्थित ठेवायला लागेल. (तो शेकोटी तपासतो.) हं… फारसं काही विशेष नाही – इंधन पाठवावं अशी अपेक्षा आहे. आपल्याकडे फारसं सामान उरलेलं नाही.

मॉली: (सोफ्याकडे जाऊन बसत) ओह! मला खरंच सुरुवातीला सगळं सुरळीत व्हावं असं वाटतं. पहीलं मत खूप महत्त्वाचं असतं.

गाईल्स: (सोफ्याच्या उजवीकडे जात) सगळं तयार आहे ना? अजून कोणी आलं नसेल, बरोबर?

मॉली:नाही, देवाचे आभार. मला वाटतं सगळं व्यवस्थित आहे. मिसेस बार्लो लवकर निघून गेली. हवामानाची भीती वाटत असावी बहुतेक.

गाईल्स:या रोज येणाऱ्या बायकांचा काय त्रास! त्यामुळे सगळं तुझ्यावर येतं.

मॉली:आणि तुझ्यावरसुद्धा! ही भागीदारी आहे.

गाईल्स: (शेकोटीकडे जात) फक्त तू मला स्वयंपाक करायला सांगू नकोस.

मॉली: (उठत) नाही, नाही, तो माझा विभाग आहे. आणि आपल्याकडे बरंच टिन्ड फूड आहे, जर आपण अडकून पडलोच तर. (गाईल्सकडे येत) अरे गाईल्स, तुला वाटतं का सगळं ठीक होईल?

गाईल्स:घाबरायला लागलीस का? आता वाटतंय का की तुझ्या आत्यानं आपल्याला ही जागा दिल्यावर आपण ती विकून टाकायला हवी होती आणि हे वेडं गेस्ट हाउस चालवायचं ठरवायला नको होतं.

मॉली:नाही! मला इथं रहायला खूप आवडतं. आणि गेस्ट हाउसची गोष्ट निघालीच आहे तर… हे बघ! (ती साईनबोर्डकडे रोषाने दाखवते.)

गाईल्स: (स्वतःवर खूश होऊन) छानच केलं आहे, नाही का? (तो साईन बोर्डच्या डावीकडे जातो.)

मॉली:ही तर एक आपत्ती आहे! तुला दिसत नाही का? तू 'S' सोडलंस – Monkwell ऐवजी Monkswell पाहिजे.

जाईल्स:अरे देवा, खरंच! मी असं कसं केलं? पण काही विशेष फरक पडत नाही, नाही का? Monkwell नावसुद्धा छान आहे.

मॉली:तुझी चूक झाली. (ती डेस्ककडे जाते.) जा, आणि सेंट्रल हीटिंग वाढवून ठेव.

जाईल्स:त्या बर्फाच्छादित अंगणातून? छे! मी आता रात्रीसाठीच सगळं भरून ठेवू का?

मॉली:नाही, तू ते रात्री १०-११ वाजता करायचं.

गाईल्स:किती भयंकर!

मॉली:लवकर कर. कोणत्याही क्षणी कोणीही येईल.

गाईल्स:सगळ्या खोल्या ठरवल्यास ना?

मॉली:हो. (ती डेस्कवर बसते आणि एक कागद उचलते.) मिसेस बॉयल – पलंगाला चार नक्षीदार खांब असलेली पुढील खोली. मेजर मेटकॉफ – ब्लू रूम. मिस केसवेल – पूर्वेकडील रूम. मिस्टर रेन – ओक रूम.

गाईल्स: (सोफा व टेबलच्या उजवीकडे जात) हे सगळे लोक कसे असतील याचा मनात विचार येतोय. आपण आधीच भाडं घ्यायला हवं होतं ना?

मॉली:अरे, नाही, मला तसं वाटत नाही.

जाईल्स:आपण या सगळ्या प्रकारात नवखे आहोत.

मॉली:ते सामान घेऊन येतात. पैसे दिले नाहीत तर त्यांचं सामान आपल्याकडे ठेवायचं. अगदी सोप्पं आहे.

गाईल्स:पण मला वाटतं, आपण हॉटेल व्यवस्थापनाचा पत्रव्यवहार कोर्स घ्यायला पाहिजे होता. आपण काही ना काही गोंधळात पडणारच. त्यांचं सामान कदाचित कागदामध्ये बांधलेल्या विटाअसतील, मग आपण काय करणार?

मॉली:त्यांनी सगळ्यांनी चांगल्या पत्त्यांवरून पत्र लिहिलं होतं.

गाईल्स:तसंच खोट्या शिफारशी असलेले नोकर नोकऱ्या करतात. ह्या लोकांपैकी कोणी पोलिसांपासून लपणारे गुन्हेगारही असू शकतात. (तो साईनबोर्ड उचलतो.)

मॉली:ते काहीही असो, दर आठवड्याला सात गिनिज दिल्या म्हणजे झालं.

गाईल्स:तू खरंच एक जबरदस्त व्यापारी स्त्री आहेस, मॉली.

(गाईल्स साईनबोर्ड घेऊन उजवीकडील कमानीतून निघून जातो. मॉली रेडिओ सुरू करते.)

रेडिओवरील आवाज:आणि स्कॉटलंड यार्डनुसार गुन्हा चोवीस कल्व्हर स्ट्रीट, पॅडिंग्टन येथे घडला. मृत स्त्रीचं नाव मिसेस मरीन लयॉन होतं. या खुनाच्या संदर्भात…

(मॉली उठते आणि हातखुर्चीकडे जाते.)

पोलिसांना त्या भागात दिसलेल्या एका पुरुषाशीबोलायचं आहे – गडद ओव्हरकोट…

(मॉली गाईल्सचा ओव्हरकोट उचलते)

… हलका मफलर…

(ती त्याचा मफलर उचलते)

… आणि एक सौम्य फेल्ट हॅट.

(ती हॅट उचलते आणि उजवीकडील कमानीतून निघून जाते.)

रेडिओ:वाहनचालकांनी बर्फाच्छादित रस्त्यांपासून सावध राहावं.

(दाराची बेल वाजते.)

रेडिओ:जोरदार बर्फवृष्टी चालूच राहणार आहे, आणि देशभरात…

(मॉली परत येते, डेस्ककडे जाते, रेडिओ बंद करते आणि पुन्हा उजवीकडील कमानीतून घाईने निघून जाते.)

मॉली:नमस्कार!

ख्रिस्तोफर (बाहेरून):खूप खूप धन्यवाद.

(**ख्रिस्तोफररेन** हातात सुटकेस घेऊन, उजवीकडील कमानीतून येतो,. तो ती शेकोटी असलेल्या टेबलाच्या उजवीकडे ठेवतो. तो थोडासा झपाटलेला, भावनात्मक तरुण आहे. त्याचे केस विस्कटलेले आहेत, आणि त्याने एक विणलेला कलात्मक टाय घातलेला आहे. तो एक विश्वासू, पण जवळजवळ बालिशपणे बोलण्याची पद्धत असलेला असा आहे. मॉली प्रवेश करते आणि मध्यभागी जाते.)

ख्रिस्तोफर: हवामान फारच भयानक आहे. माझी टॅक्सी गेटवरच थांबली. (तो हातातील टोपी सोफ्याच्या टेबलावर ठेवतो.) गाडी चालवण्याचा प्रयत्नही केला नाही. अजिबात धाडसी वृत्ती नाही. (मॉलीकडे जाऊन) आपण मिसेस राल्स्टन आहात का? किती आनंददायक! माझं नाव रेन आहे.

मॉली: नमस्कार मिस्टर रेन.

ख्रिस्तोफर:जशी मी कल्पना केली होती, तुम्ही अगदी तशा नाही आहात. मी तुम्हाला भारतीय सेनेतील निवृत्त जनरलच्या विधवेप्रमाणे, म्हणून विचार करत होतो. मला वाटलं होतं की तुम्ही खूप कडक आणि 'मेमसाहेब' प्रकाराच्या असाल, आणि सगळं घर बनारसी पितळी वस्तुंनी भरलेलं असेल. पण इथे तर स्वर्गासारखं आहे. (तो टेबलच्या डावीकडे सोफ्याच्या खाली जातो,.)

खरंच स्वर्गासारखी सुंदर रचना. (डेस्ककडे बोट दाखवतो.) हे खोटं आहे! (सोफ्याच्या टेबलकडे बोट दाखवतो.) पण हे टेबल मात्र खऱ्या अर्थाने मूळचं आहे. मला हे घर खूपच आवडणार आहे. (तो मध्यभागी असलेल्या हाताच्या

खुर्चीच्या खाली जातो.) इथे तुमच्याकडे मेणाच्या फुलांचा किंवा बर्ड ऑफ पॅराडाइज़चे काही शोभेचे सामान आहे का?

मॉली: नाही, तसं काही नाही.

ख्रिस्तोफर:: किती वाईट! मग एखादा साईडबोर्ड तरी आहे का? जड कोरीव फळांनी सजवलेला, जांभळ्या रंगाचा प्लमच्या झाडाचा महोगनी साईडबोर्ड?

मॉली: हो, आहे — जेवणाच्या खोलीत. (ती उजवीकडील दाराकडे पाहते.)

ख्रिस्तोफर: (तिच्या नजरेचा पाठलाग करत) इथेच का? (तो उजवीकडे जाऊन दारउघडतो.) मला तो पाहायलाच पाहिजे.

(ख्रिस्तोफर जेवणाच्या खोलीत जातो आणि मॉली त्याच्या पाठोपाठ जाते. गाइल्स उजवीकडील कमानीतून प्रवेश करतो. तो आजूबाजूला पाहतो आणि सूटकेस तपासतो. जेवणाच्या खोलीतून आवाज येतो तेव्हा गाइल्स उजवीकडे निघून जातो.)

मॉली:(ऑफ): चला, आत या आणि उब घ्या.

(**मॉली** जेवणाच्या खोलीतून प्रवेश करते, तिच्या पाठोपाठ **ख्रिस्तोफर** आहे. **मॉली** मध्यभागी येते.)

ख्रिस्तोफर:अगदी परिपूर्ण. खरंतर आदर वाटेल असे, प्रतिष्ठित वातावरण. पण मधल्या मोठ्या टेबलाचं काय झालं? (उजवीकडे पाहतो.) ही लहान टेबले सगळं सौंदर्य बिघडवतात.

(गाइल्स उजवीकडील कमानीतून प्रवेश करतो आणि उजव्या मोठ्या हाताच्या खुर्चीजवळ उभा राहतो.)

मॉली:आम्हाला वाटलं की पाहुण्यांना ती लहान टेबले जास्त आवडतील — हे माझे पती.

ख्रिस्तोफर:: (गाइल्सकडे जातो आणि हस्तांदोलन करतो) नमस्कार. हे हवामान खरंच भयानक आहे ना? हे चार्ल्स डिकन्स, स्क्रूज आणि त्या त्रासदायक टायनी टिमची आठवण करून देतं. सगळं खोटंखोटं वाटतं. (तो शेकोटीकडे वळतो.) अर्थात मिसेस राल्स्टन, लहान टेबलांबाबत तुम्ही अगदी बरोबर आहात. मी थोडा न्या काळाच्या मोहात पडलो होतो. जर तुमच्याकडे महोगनीचे मोठे टेबल असते, तर त्याभोवती बसणारे योग्य कुटुंबही हवे. (गाइल्सकडे वळतो.) एक रुबाबदार, मिशीधारी, देखणे वडील, थोडी फिकी आई, वेगवेगळ्या वयाची अकरा मुलं, एक कडक गव्हर्नेस, आणि "बेचारी हॅरिएट" — जी नातेवाईक असून कामवालीचं काम करते आणि तिला चांगलं घर मिळालं म्हणून फारच ऋणी आहे!

गाईल्स: (त्याला नापसंती दर्शवत) मी तुमचं सामान वर घेऊन जातो. (सूटकेस उचलतो. मॉलीकडे बघून) ओक रूम, बरोबर ना?

मॉली: हो.

ख्रिस्तोफर:आशा आहे तिथे चार कोपऱ्यात चार खांब असलेला पलंग असेल — छोट्या चिन्ट्झच्या फुलांनी सजवलेला?

गाईल्स: नाहीये.

(गाइल्स डावीकडील जिन्याने सूटकेस घेऊन वर जातो.)

ख्रिस्तोफर:मला वाटतं तुमचे पती मला अजिबात पसंत करणार नाहीत. (मॉलीकडे काही पावलं चालत जातो) किती काळ झाला तुमच्या लग्नाला? तुम्ही अजून एकमेकांच्या खूप प्रेमात आहात का?

मॉली: (थंडपणे) आम्हाला लग्न करून एक वर्ष झालं आहे. (डावीकडील जिन्याकडे जाते.) तुम्हाला तुमची खोली पाहायची आहे का?

ख्रिस्तोफर:: चूक पकडली गेली! (तो सोफ्याच्या टेबला च्या वर जातो.) पण मला लोकांबद्दल सगळं जाणून घेणं फारच आवडतं. मला वाटतं लोक म्हणजे विलक्षण रोचक प्राणी असतात. तुला तसं वाटत नाही का?

मॉली: काही लोकांबद्दल हो, पण (त्याच्याकडे वळते) काहींविषयी नाही.

ख्रिस्तोफर:: नाही, मी असं मानत नाही. सगळेच लोक रोचक असतात, कारण खरंतर तुम्हाला कधीच माहिती नसतं की कोण काय विचार करतंय किंवा नेमकं कसं आहे. उदाहरणार्थ, तुला कल्पना आहे का मी आत्ताच काय विचार करतोय? (तो एक गुप्त विनोदासारखं हसतो.)

मॉली: काहींविषयी अजिबात नाही. (ती सोफ्याच्या टेबलाकडे जाऊन सिगारेट घेते.)

ख्रिस्तोफर:: नको, धन्यवाद. (मॉलीच्या उजवीकडे जातो.) बघितलंत ना? फक्त कलाकारच खऱ्या अर्थाने इतर लोक कसे आहेत हे ओळखू शकतात — आणि त्यांना ते का कळतं हे त्यांनाही माहिती नसतं! पण जर ते चित्र रंगवणारे

असतील (तो मध्यभागी येतो) तर ते चित्रावरून समजतं — (तो सोफ्याच्या उजव्या बाहेरील बाजूस बसतो.)

मॉली: तुम्ही चित्रकार आहात का? (ती सिगारेट पेटवते.)

ख्रिस्तोफर:: नाही, मी आर्किटेक्ट आहे. माझ्या आईवडिलांनी मला (**ख्रिस्तोफर** असं नाव ठेवलं, ही आशा करून की मी आर्किटेक्ट होईन — **ख्रिस्तोफर** रेन! तो हसतो.) अगदी अर्ध्या मार्गावर. खरं तर, सगळे यावर हसतात आणि सेंट पॉलच्या गमती करतात. पण कोण जाणे — कदाचित शेवटचा हसणारा मीच असेन.

(**गाइल्स** डावीकडील कमानीतून प्रवेश करतो आणि उजवीकडील कमानीकडे जातो.)

ख्रिस्तोफर:: '**ख्रि**स रेनचे 'घरी आणून जोडायचे फर्निचर' इतिहासात नोंदले जाऊ शकतात! (गाइल्सकडे) मला इथे खूप आवडणार आहे. तुमची बायको खूप सहानुभूतीशील आहे.

गाईल्स: (थंडपणे) खरंच?

ख्रिस्तोफर: (मॉलीकडे पाहत) आणि खूप सुंदरसुद्धा.

मॉली: अहो, असं काहीतरी बोलू नका.

(गाइल्स मोठ्या हातखुर्चीच्या मागे रेलतो.)

ख्रिस्तोफर::बघा, इंग्लिश बायकांचं अगदी हेच असतं! स्तुती केली की त्यांना संकोच वाटतो. युरोपियन बायका मात्र ती सहजतेने घेतात. पण इंग्लिश

बायकांच्या सगळ्या स्त्रीसुलभ भावना त्यांच्या नवऱ्यांनी दडपून टाकलेल्या असतात. (तो वळतो आणि **गाइल्स**कडे पाहतो.) इंग्लिश नवऱ्यांमध्ये काही तरी बुरसटलेपण असत.

मॉली: (लवकरच) या, तुमची खोली बघा. चला. (ती वर डावीकडे असलेल्या कमानीकडे जाते.)

ख्रिस्तोफर:चलता का?

मॉली: (गाइल्सला) गरम पाण्याच्या बॉयलरमध्ये थोडा विस्तव पेटवून ठेवशील का?

(**मॉली** आणि **ख्रिस्तोफर** डावीकडून जिन्यावरून वर जातात.**गाइल्स**तोंड वाकडं करत मध्यभागी येतो. दरवाज्याची बेल वाजते. क्षणभर शांतता, नंतर बेल वैतागाने पुन्हा पुन्हा वाजते.**गाइल्स** घाईने उजवीकडे मुख्य दरवाज्याकडे जातो. वारा आणि बर्फाचा आवाज काही क्षण ऐकू येतो.)

मिसेस बॉयल: (बाहेरून) हे*मॉन्क्सवेल मॅनर*च आहे, बरोबर ना?

गाइल्स: (बाहेरून) हो . . .

(**मिसेस बॉयल**उजवीकडून कमानीतून प्रवेश करते, तिच्या हातात एक सुटकेस, काही मासिकं आणि हातमोजे असतात. ती एक मोठी, रुबाबदार, पण खूप वैतागलेली स्त्री आहे.)

मिसेस बॉयल:मी मिसेस बॉयल आहे. (ती सूटकेस खाली ठेवते.)

गाइल्स:मी गाइल्स राल्स्टन. या, मिसेस बॉयल, समोरच्या आगीजवळ उब घ्या.

(**मिसेस बॉयल** अग्निशेजारी येते.)

गाइल्स:भयंकर हवामान आहे, नाही का? हेच तुमचं एकमेव सामान आहे का?

मिसेस बॉयल:एक मेजर — मेटकॉफ, वाटतं — सामान पाहतोय.

गाइल्स:मी दरवाजा उघडाच ठेवतो त्याच्यासाठी.

(**गाइल्स** बाहेर जातो.)

मिसेस बॉयल:टॅक्सीचालक इथपर्यंत यायचा धोका घेईना.

(**गाइल्स** परत येतो आणि मिसेस बॉयलच्या डावीकडे येतो.)

मिसेस बॉयल:टॅक्सी गेटजवळच थांबली. आम्ही स्टेशनवरून टॅक्सी शेअर केली — आणि ती मिळवायलाही खूप त्रास झाला. (आरोपाच्या सुरात) असं वाटतंय, कोणीच काही आधी ठरवलं नव्हतं.

गाइल्स: माफ करा. तुम्ही कुठल्या गाडीने याल हे माहित नव्हतं, नाहीतर नक्कीच कोणीतरीस्वागतासाठी आलं असतं.

मिसेस बॉयल:प्रत्येक गाडीला कोणीतरी भेटायला पाहिजे होतं.

गाइल्स:तुमचा कोट मी घेऊ का?

(**मिसेस बॉयल**त्याला हातमोजे आणि मासिकं देते. ती आगीजवळ हात गरम करत उभी राहते.)

गाइल्स:माझी बायको लगेच येईल. मी मेटकॉफला थोडी मदत करून येतो.

(**गाइल्स** पुन्हा उजवीकडून बाहेर जातो.)

मिसेस बॉयल: (गाइल्स जात असताना कमानीकडे जात) किमान बर्फातून घरात यायचा रस्ता तरी साफ करता आला असता. (त्याच्या जाण्यानंतर) खूपच बेफिकीरपणा आहे, असे म्हणायलाच पाहिजे. (ती परत आगीजवळ येते आणि सभोवताली, असमाधानाने पाहते.)

(थोडीशी धाप लागलेली **मॉली** डावीकडून जिन्यावरून आत येते,.)

मॉली:मला माफ करा, मी . . .

मिसेस बॉयल:मिसेस राल्स्टन?

मॉली:हो. मी . . . (ती मिसेस बॉयलकडे जाते, हात पुढे करत करते, पण मग मागे घेते, पाहुण्यांशी कसं वागायचं याबाबत अनिश्चित.)

(**मिसेस बॉयल** असमाधानाने **मॉली**कडे पाहते.)

मिसेस बॉयल:तुम्ही फारच तरुण आहात.

मॉली:तरुण?

मिसेस बॉयल:अशा प्रकारच्या जागेचं व्यवस्थापन करताय? तुमचा फारसा अनुभव नसावा.

मॉली: (माघारी जात) प्रत्येक गोष्टीसाठी कुठेतरी सुरुवात व्हावीच लागते, नाही का?

मिसेस बॉयल:हं. म्हणजे अनुभव नाहीच. (ती सभोवताली पाहते.) खूपच जुने घर आहे. मला आशा आहे, की इथे *बुरशी/शेवाळं* वगैरे नसेल. (ती संशयाने नाकावरून वास घेते.)

मॉली: (अधीरतेने) अजिबात नाही!

मिसेस बॉयल:जोपर्यंत खूप उशीर होत नाही, तोपर्यंत अनेक लोकांना हे समजतच नाही,.

मॉली:हे घर अगदी चांगल्या स्थितीत आहे.

मिसेस बॉयल:हं — थोडं रंगकाम करायला हवं. आणि ओकच्या लाकडात कीटक लागलेत.

गाइल्स: (बाहेरून) या बाजूने, मेजर.

(**गाइल्स** आणि **मेजर मेटकॉफ** उजवीकडून आत येतात.**मेटकॉफ** हा मध्यमवयीन, रुंद खांद्याचा,लष्करी शिस्तीचा माणूस आहे.**गाइल्स** मध्यभागी जातो. **मेटकॉफ** त्याच्या हातातील सुटकेस खाली ठेवतो आणि मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीच्या पलीकडे जातो.**मॉली** त्याला भेटायला वर येते.)

गाइल्स:ही माझी बायको.

मेटकॉफ: (मॉलीशी हस्तांदोलन करत) कशा आहात? बाहेर तर पूर्ण बर्फवृष्टी आहे. एक वेळ वाटलं की आम्ही पोचूच शकणार नाही. (तो **मिसेस बॉयल**ला पाहतो.) अरे, माफ करा. (तो आपली टोपी काढतो. **मिसेस बॉयल** उजवीकडे बाहेर जाते.)

मेटकॉफ:असंच राहीलं तर उद्याच्या सकाळपर्यंत पाच–सहा फूट बर्फ पडेल. (तो आगीजवळ जातो.) १९४० मध्ये सुट्टीवर असताना असंच काहीसं पाहीलं होतं.

गाइल्स:मी सामान वर घेऊन जातो. (सुटकेस उचलतो.मॉलीला) कोणत्या खोलीत? ब्लू रूम आणि*रोज रूम*, ना?

मॉली:नाही — *मिस्टर* रेनना मी*रोज* रूममध्ये ठेवलं आहे. त्यांना तो चार खांबांचा पलंगअसलेली खोली खूप आवडली. त्यामुळे **मिसेस बॉयलसाठी** ओक रूम आणि**मेजर मेटकॉफ**साठी ब्लू रूम.

गाइल्स: (हुकूमी स्वरात) मेजर? (तो डावीकडे जिन्याकडे जातो.)

मेटकॉफ: (सैनिकाच्या सवयीने) सर!

(**मेटकॉफ गाइल्स**च्या मागोमाग जिन्यावरून जातो.**मिसेस बॉयल**उजवीकडून आत येते आणि आगीजवळ येते.)

मिसेस बॉयल:तुम्हाला इथे नोकर मिळवायला अडचण येते का?

मॉली:गावातली एक बाई आहे, चांगली आहे, ती दररोज येते.

मिसेस बॉयल:आणि घरातले नोकर?

मॉली:नाही. घरात आम्ही दोघंच. (ती मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीच्या डावीकडे येते.)

मिसेस बॉयल:खरंच का? मला वाटलं होतं हे पूर्ण क्षमतेनं चालणारं गेस्ट हाऊस आहे.

मॉली:आम्ही नुकतीच सुरुवात केली आहे.

मिसेस बॉयल:माझं असं मत आहे की, अशा प्रकारचं संस्थान सुरू करण्यापूर्वी योग्य नोकरवर्ग असणं आवश्यक असतं. तुमचं जाहिरातपत्रक खूपच दिशाभूल करणारं होतं. मी विचारू इच्छिते—

मिसेस बॉयल: माझ्यासोबत—म्हणजे मेजर मेटकॉफसह—मी एकटीच पाहुणी आहे का?

मॉली:ओ नाही, इथे आणखी काही पाहुणे आहेत.

मिसेस बॉइल: या हवामानातसुद्धा. एक प्रचंड हिमवादळ—अत्यंत दुर्दैवी आहे हे सर्व.

(**मेटकॉफ गाइल्स**च्या मागोमाग जिन्यावरून जातो. **मिसेस बॉयल**उजवीकडून आत येते आणि आगीजवळ येते.)

मॉली:नाही. घरात आम्ही दोघंच. (ती मध्यभागी येते.)

मॉली:पण आम्ही हवामानाची अचूक कल्पना तर करू शकत नव्हतो!

(**ख्रिस्तोफर रेन** हळूच डावीकडील जिन्यांतून उतरतो आणि **मॉली**च्या मागे येतो.)

ख्रिस्तोफर (गातो)
"उत्तर वारा वाहतो
आणि तो बर्फ घेऊन येतो
मग त्या चिमणीचं काय होईल, बिचारी?"

ख्रिस्तोफर: मला बालगीते खूप आवडतात, तुम्हाला नाही का? ती नेहमी खूप शोकांत आणि भेसूरअसतात. म्हणूनच मुलांना ती आवडतात.ओळख करून देते — मिस्टर रेन, या मिसेस बॉयल.

(वाकून अभिवादन करतो.)

मिसेस बॉयल: (गंभीरपणे) नमस्कार.

ख्रिस्तोफर: हे घर खूप सुंदर आहे, असं नाही वाटत का?

मिसेस बॉयल: जर मला असं वाटलं असतं की हे घर व्यवस्थित सुरूच झालेलं नाही, तर मी ---

आता माझं वय असं आहे की घराचा देखावा नव्हे, तर त्यातल्या सोयी-सुविधा महत्त्वाच्या वाटतात.

(**ख्रिस्तोफर.**थोडा मागे सरतो.**गाईल्स** डावीकडील जिन्यातून येतो आणि कमानीखाली उभा राहतो.)

मिसेस बॉयल: जर मला असं वाटलं असतं की हे घर व्यवस्थित सुरूच झालेलं नाही, तर मी इथे कधीच आले नसते. मला समजलं होतं की इथे सर्व घरगुती सुविधा असतील.

गाईल्स:जर तुम्हाला समाधान वाटत नसेल, मिसेस बॉयल, तर इथे राहण्याची तुमच्यावर काही जबरदस्ती नाही.

मिसेस बॉयल: (सोफ्याच्या उजवीकडे जात) नक्कीच नाही, मी इथे राहणं पसंत करणार नाही.

गाईल्स:काही गैरसमज झाला असेल, तर तुमच्यासाठी दुसरीकडे जाणं कदाचित चांगलं ठरेल. मी टॅक्सीला परत बोलवतो. रस्ते अजूनही बंद झालेले नाहीत.

(**ख्रिस्तोफर** खाली येतो आणि मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीत बसतो.)

मॉली:आमच्याकडे खोलीसाठी खूप अर्ज आलेले आहेत, त्यामुळे तुमचं स्थान सहज भरून निघेल. आणि पुढच्या महिन्यापासून आम्ही आमचे दरही वाढवत आहोत.

मिसेस बॉयल: मी नक्कीच इथे राहून हे ठिकाण कसं आहे ते पाहिल्या शिवाय जाणार नाही. तुम्ही मला आता बाहेर काढू शकता, असं समजू नका.

(**गाईल्स** डावीकडे खाली येतो.) तुम्ही मला वर माझ्या खोलीत घेऊन जाल का, मिसेस राल्स्टन? (ती ऐटीत डाव्या जिन्याकडे जाते.)

मॉली:नक्कीच, मिसेस बॉयल. (ती तिच्या मागे जाते.**गाईल्स**जवळून जाताना हलक्या आवाजात) प्रिय, तू अप्रतिम होतास…

(**मिसेस बॉयल** आणि **मॉली** डाव्या जिन्यातून निघून जातात.)

ख्रिस्तोफर. (उठून, बालिशपणे) मला ती बाई एकदम भयंकर वाटली. मला ती अजिबात आवडली नाही. मी आनंदाने तिला बाहेर बर्फात फेकून देईल! तिचंच खरं होईल.

गाईल्स:हा आनंद मला मात्र गमावावा लागेल, असं दिसतंय.

(दाराची बेल वाजते.) देवा, अजून एक पाहुणा.

(**गाईल्स** मुख्य दरवाज्याकडे जातो.)

(बाहेरून) या—या.

(**ख्रिस्तोफर** सोफ्यावर बसतो.**मिसेस केसवेल** उजवी कडील कमानीतून प्रवेश करते. ती एक तरुणी आहे, पण अंगकाठी व वागणं खूप पुरुषासारखं. ती एक केस घेऊन येते. तिच्या अंगात काळा लांब कोट आहे, गळ्यात हलका स्कार्फ आणि डोक्यावर काहीच नाही.**गाईल्स** प्रवेश करतो.)

मिसेस केसवेल (दणदणीत आवाजात) माझी गाडी अर्धा मैल मागे अडकलीये—बर्फाच्या ढिगातघुसली.

गाईल्स:मी हे घेतो. (तो तिची केस घेतो आणि डावीकडील टेबलाजवळ ठेवतो.) अजून काही सामान आहे का गाडीत?

मिसेस केसवेल (फायरजवळ येत) नाही, मी हलकं सामान घेऊन प्रवास करते. (**गाईल्स** मध्यभागी असलेल्या खुर्चीच्या वर जातो.)

मिसेस केसवेल हं, छानच वाटतंय की इथे चांगली आग पेटवली आहे. (ती समोर उभी राहते, अगदी पुरुषी थाटात.)

गाईल्स:.अं... मिस्टर रेन—ही मिस...?

मिसेस केसवेल:केसवेल. (ती **ख्रिस्तोफर**कडे बघून, मान हलवते.)

गाईल्स: माझी बायको क्षणात खाली येईल.

मिस केसवेल: घाई नाही. (ती आपला कोट काढते.) आधी अंग तापवावं लागेल. वाटतंय की आधी अंगावरचा बर्फ वितळायला हवा. असं वाटतयं की

आपण इथे बर्फमय होऊन जाणार आहोत. आशा आहे, तुमच्याकडे इंधनाचा पुरेसा साठा आहे. इथे आपण बर्फात अडकणार आहोत. (ती आपल्या कोटाच्या खिशातून एक संध्याकाळचा पेपर काढते) हवामान अहवालात म्हटलंय की जोरदार हिमवृष्टी होणार. मोटरचालकांना सतर्क रहाण्याचा आदेश देण्यात आलेला आहे.

गाईल हो. माझी बायको उत्तम व्यवस्थापक आहे. आणि तरीही, आपल्या कडे कोंबड्या आहेत, त्याही खाऊ शकतो.

मिस केसवेल:एकमेकांना खाण्याआधी, हो ना?

(ती खळखळून हसते आणि आपला कोट **गाईल्स**कडे फेकते. तो तो झेलतो. ती मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीत बसते.)

मिस केसवेल: (उठून) तुम्ही कशा आहात? (ती)

ख्रिस्तोफर. (उठून, फायरजवळ जात) हवामानाव्यतिरिक्त काही बातम्या आहेत का वृत्तपत्रामध्ये?

मिस केसवेल .नेहमीचं राजकीय संकट. आणि हो, एक रसभरीत खून!

ख्रिस्तोफर.खून? (तिकडे वळून) अरे वा, मला खुनाच्या कथा खूप आवडतात!

मिस केसवेल . (त्याला वृत्तपत्र देत) पोलीस असं म्हणतायत की कुणीतरी मानसोपचाराने ग्रस्त माणूस असावा. एका बाईचा गळा घोटून खून केलाय—पॅडिंग्टनजवळ कुठेतरी. लैंगिक विकृती असलेला वाटतो. (ती **गाईल्स**कडे पाहते.)

(**गाईल्स** सोफ्याच्या डावीकडे जातो.)

ख्रिस्तोफर:फारसं काही लिहिलं नाहीय. (तो उजवी कडील खुर्चीत बसतो आणि वाचतो) "पोलीस, कल्वर स्ट्रीटजवळील घटनास्थळी दिसलेल्या एका इसमाचा शोध घेत आहेत. मध्यम उंची, गडद रंगाचा कोट, फिकट स्कार्फ, आणि मऊ फेल्ट हॅट परिधान केलेला."

ख्रिस्तोफर: "या अर्थाचे पोलीस संदेश दिवसभर प्रसारित केले गेले आहेत."

मिस केसवेल:उपयुक्त वर्णन आहे. कोणालाही लागू होईल, नाही का?

ख्रिस्तोफर:जेव्हा असं म्हटलं जातं की पोलीस एखाद्याशी बोलण्यासाठी उत्सुक आहेत, तेव्हा त्या व्यक्तीनच खून केला असं सूचित करायचं असतं का?

मिस केसवेल:तसं असू शकतं.

गाईल्स:जिचा खून झाला ती बाई कोण होती?

ख्रिस्तोफर:मिसेस लयॉन. मिसेस मॉरीन लयॉन.

गाईल्स:तरूण की म्हातारी?

ख्रिस्तोफर:ते सांगितलेलं नाही. चोरीसारखं काही दिसत नाही...

मिस केसवेल: (गाईल्सकडे बघून) मी सांगितलंच होतं—लैंगिक विकृती असलेला.

(**मॉली** पायऱ्यांवरून खाली येते आणि **मिसेस केसवेल**कडे जाते.)

गाईल्स:ही मिस केसवेल, मॉली. माझी पत्नी.

मिस केसवेल: (उठून) तुम्ही कशा आहात? (ती **मॉली**शी जोरात हस्तांदोलन करते.)

(**गाईल्स तिची बॅग उचलतो.**)

मॉली:खूपच वाईट रात्र आहे. वर तुमच्या खोलीत याल का? पाणी गरम आहे—अंघोळ करायची असेल तर.

मिसेस केसवेल:अगदी बरोबर, मला करायचीच आहे.

(**मॉली आणि मिसेस केसवेल** डाव्या बाजूच्या जिन्या वरून निघून जातात**. गाईल्स** त्यांच्यामागे बॅग घेऊन जातो. **ख्रिस्तोफर** एकटा राहतो, उठतो आणि खोलीत फेरफटका मारतो. डावीकडील दरवाजा उघडतो, आत डोकावतो आणि निघून जातो. काही क्षणांनी तो डावीकडील जिन्यावर दिसतो. तो उजव्या कमानीकडे जातो आणि पाहतो.**'Little Jack Horner'** गातो आणि स्वतःशीच हसतो—थोडासा वेडा वाटावा असा. तो टेबलामागे जातो. **गाईल्स** आणि **तो** डावीकडील जिन्यावरून बोलत येतात**.** मॉली खुर्चीच्या वर जाते**, गाईल्स** उजव्या टोकाकडे**.**)

मिस केसवेल: (उठून) तुम्ही कशा आहात?

(**ख्रिस्तोफर** पडद्यामागे लपतो. **मॉली** मध्यभागी येते.

मॉली:मला स्वयंपाकघरात जाऊन काम करायला हवं. मेजर मेटकॉफ छान आहेत. ते त्रासदायक ठरणार नाहीत. पण मिसेस बॉयल मला घाबरवते. आपण छान जेवण बनवायला हवं. मी दोन डबे 'मिन्स्ड बीफ अँड सीरियल'

आणि एक डबा वाटाणा उघडायचा विचार करते आहे. बटाटे चुरडीन आणि स्ट्यूड अंजीर व कस्टर्ड आहेत. चालेल का?

गाईल्स:हो, मला वाटतं चालेल. फार वेगळं नाही, पण...

ख्रिस्तोफर: (पडद्यामागून येत, त्यांच्या मधून) मी मदत करू का? मला स्वयंपाक करायला खूप आवडतं. ऑम्लेट का नाही? तुमच्याकडे अंडी आहेत ना?

मॉली:हो, भरपूर अंडी आहेत. आम्ही भरपूर कोंबड्या ठेवतो. त्या जितक्या अंडी घालायला हवीत तितकी घालत नाहीत, पण आम्ही अंडी साठवून ठेवली आहेत.

(**गाईल्स** डावीकडे जातो.)

ख्रिस्तोफर:आणि एखादी स्वस्त वाईनची बाटली असेल, तर तुम्ही 'मिन्स्ड बीफ अँड सीरियल' मध्ये घालू शकता. थोडा युरोपीय स्वाद येईल. मला स्वयंपाकघर कुठं आहे ते दाखवा आणि काय आहे ते दाखवा, म्हणजे मला एखादं भन्नाट काहीतरी सुचेल.

मॉली:चला.

(**मॉली आणि ख्रिस्तोफर**उजव्या कमानीतून स्वयंपाक घरात जातात. **गाईल्स** रागाने काहीशी प्रतिक्रिया देतो आणि उजव्या बाजूच्या छोट्या खुर्चीकडे जातो. तो वृत्तपत्र उचलतो आणि वाचतो. **मॉली** परत येते.)

मॉली:तो किती गोड आहे ना? (सोफ्याच्या टेबलावर जाते.) त्याने ऍप्रन घातलाय आणि सर्व गोष्टी गोळा करतोय. म्हणतो, "सगळं माझ्यावर सोडा,

अर्धा तास परत येऊ नका." जर आमचे पाहुणे स्वतःच स्वयंपाक करतील, तर आपल्याला बरीच मदत होईल.

गाईल्स:तू त्याला सर्वोत्कृष्ट खोली का दिलीस?

मॉली:मी सांगितलं ना, त्याला तो चार खांबांचा पलंग आवडला.

गाईल्स:त्याला सुंदर पलंग आवडला. मूर्ख!

मॉली:गाइल्स!

गाईल्स:मला अशा प्रकारचं काही उपयोगी वाटत नाही. (अर्थपूर्णपणे) त्याची बॅग मीच उचलली होती.

मॉली:ती जड होती का? (ती मध्यभागी खुर्चीत बसते.)

गाईल्स:अजिबात वजन नव्हतं. माझं म्हणणं म्हणजे, त्या बॅगमध्ये काहीच नव्हतं. तो बहुतेक असा तरुण आहे जो हॉटेलवाल्यांना फसवतो.

मॉली:मला विश्वास बसत नाही. मला तो आवडतो. (थोडं थांबून) मला मिसेस केसवेल मला थोडी विचित्र वाटते, तुला नाही का?

गाईल्स:भयानक बाई—जर ती खरंच बाई असेल तर!

मॉली:असं का व्हावं की आपले सगळे पाहुणे त्रासदायक किंवा विचित्रच असावेत? निदान मेजर मेटकॉफ ठीक आहेत, नाही का?

गाईल्स:कदाचित दारू पित असेल!

मॉली:खरंच वाटतं का?

गाईल्स:नाही, असंच जरा निराश वाटतंय. निदान आता तरी आपल्याला सर्वात वाईट माहीत आहे. सगळे पाहुणे आले आहेत.

(**दारावर बेल वाजते.**)

मॉली:आता कोण असावं?

गाईल्स:कदाचित कल्वर स्ट्रीट इथे खून करणारा!

मॉली: (उठून) असं बोलू नको!

(**गाईल्स**उजवीकडे मुख्य दरवाजाकडे जातो. **मॉली शेकोटी**पाशी जाते.)

[मिस्टर **पॅराविसिनी** बाहेरून लहान बॅग घेऊन आत येतात. ते काळे असून लक्षवेधी *मिशा असलेले परदेशी आहेत. ते हरक्युल पायरोपेक्षा थोडे उंच आहेत पण त्याची आठवण करून देणारे आहेत. त्यांनी जड फरकोट घातला आहे. ते कमानीच्या डावीकडे झुकले आहेत. ते बॅग* खाली ठेवतात. गाईल्स येतो.]

पॅराविसिनि: हजार वेळा आभार, मी – मी कुठे आहे?

गाईल्स:हे मॉक्सवेल मॅनॉर गेस्ट हाउस आहे**.** मॉक्सवेल मॅनॉर गेस्ट हाउस.

पॅराविसिनि: पण माझे नशीब किती छान आहे! [तो खाली **मॉली**कडे सरकून, तिच्या हाताचे चुंबन घेतो.]

[गाईल्स मध्यभागीची हातखुर्ची ओलांडतो.]

माझ्या प्रार्थनेला किती मस्त उत्तर मिळाले. सुंदर यजमान बाई! माझी रोल्सराईल्स,अरेरे! सगळीकडे आंधळे करणारा बर्फ आहे. मी कुठे आलो, तेच

मला कळत नाही. मला वाटत होते,मी बर्फाने गोठून मरणार. मग मी ही लहानशी बॅग घेतली आणि बर्फ तुडवत आलो. दोनदा मी बर्फात पडलो. पण कसाबसा इथे आलो आणि लगेच (इकडे तिकडे बघतो.) दुःखाचेआनंदात रुपांतर झाले. (हावभाव बदलत) तुम्ही मला एक खोली देऊ शकाल का?

गाईल्स:हो. हो.

मॉली:पण ती जरा लहान आहे.

पॅराविसिनि: अर्थात असणारच. तुमच्याकडे इतर पाहुणे आहेत**.**

मॉली:आम्ही हे लॉज आजच सुरु केले आहे.त्यामुळे आम्ही यात नवीन आहोत.

पॅराविसिनि: [कामुक दृष्टीने **मॉलीकडे** बघत**]** सुंदर! सुंदर!

गाईल्स:तुमच्या सामानाचे काय?

पॅराविसिनि: त्याचे एवढे काही नाही. मी माझी गाडी नीट बंद केली आहे.

गाईल्स:पण ते आत आणलेले बरे नाही का?

पॅराविसिनी:नाही, नाही. (तो गाईल्सच्या उजवीकडे जातो.) मी तुम्हाला खात्री देतो, अशा रात्री चोर उघड्यावर फिरणार नाहीत. आणि माझ्यासाठी, मला फार काही लागत नाही. माझी सर्व गरज इथे आहे—या छोट्याशा बॅगेत. हो, जे काही मला हवं आहे ते सगळं इथेच आहे.

मॉली:आधी तुम्ही नीट गरम होऊन घ्या.

(पॅराविसिनी शेकोटीपाशी जातो.)

मॉली:मी तुमच्या खोलीची व्यवस्था करते. (ती मध्यभागी असलेल्या खुर्चीकडे जाते.) मला भीती वाटते की ती खोली थोडी थंड आहे कारण ती उत्तरेकडे आहे. बाकी सगळ्या खोल्या भरल्या आहेत.

पॅराविसिनी:म्हणजे तुमच्याकडे बरेच पाहुणे आहेत?

मॉली:मिसेस बॉईल, मेजर मेटकॉफ, मिस केसवेल आणि ख्रिस्तोफर रेन नावाचा एक तरुण—आणि आता—तुम्ही.

पॅराविसिनी:हो—अनाहुत पाहुणा. असा पाहुणा ज्याला तुम्ही आमंत्रित केलं नव्हतं. एक असा पाहुणा जो अचानक कुठूनतरी—वादळातून—उगम पावला. खूपच नाट्यमय वाटतं ना? मी कोण?

तुम्हाला माहीत नाही. मी कुठून आलो? तुम्हाला माहीत नाही. मी—रहस्य असलेला माणूस. (तो हसतो.)

(**मॉली** हसते आणि **गाईल्सकडे** पाहते. **गाईल्स** हलकंसं हास्य करतो. **पॅराविसिनी** समाधानाने (मॉलीकडे बघून, मान हलवतो.)

पॅराविसिनी:पण आता, मी तुम्हाला हे सांगतो—चित्र पूर्ण झालं आहे. आता यानंतर कोणताही नवा पाहुणा येणार नाही. आणि कोणी निघणारही नाही. उद्यापासून—कदाचित अगदी आत्तापासून—आपण जगाशी संपर्क तोडलेला असेल. ना कसाई, ना भाजीवाला, ना दूधवाला, ना पोस्टमन, ना वृत्तपत्रं—कोणीच नाही, काहीच नाही—फक्त आपण स्वतः! किती सुंदर—सुंदर आहे.

हे. मला तर अगदीच अनुकूल. होय, माझं नाव, ते आहे **पॅराविसिनी.** (तो उजवीकडील लहान खुर्चीकडे जातो.)

(**गाईल्स, मॉलीच्या** डावीकडे जातो.)

पॅराविसिनी:मिस्टर आणि मिसेस राल्स्टन? (त्यांच्या मान्यतेवर तो मान हलवतो. तो इतरत्र पाहतो आणि (**मॉली**च्या उजवीकडे जातो.) आणि हे—म्हणजे हेच ना—मॉन्क्सवेल मॅनॉर गेस्ट हाऊस? छान. मॉन्क्सवेल मॅनॉर गेस्ट हाऊस. (तो हसतो.) परिपूर्ण. (तो पुन्हा हसतो.) परिपूर्ण. (हसत हसत तो शेकोटीकडे जातो.)

(**मॉली आणि गाईल्स** एकमेकांकडे पाहतात आणि **पॅराविसिनी**कडे अस्वस्थतेने पाहतात आणि पडदा खाली येतो.)

पडदा

प्रसंग २

दृष्य:पूर्वीचं तेच. दुसऱ्या दिवशी दुपारी.

पडदा उघडल्यावर:आता बर्फ पडत नाही, पण खिडकी बाहेर उंच रचलेला बर्फ दिसतो आहे.मेजर मेटकॉफ सोफ्यावर बसून पुस्तक वाचत आहेत. मिसेस बॉयल उजवीकडील मोठ्या खुर्चीत बसलेली आहे, तिच्या मांडीवर ब्लॉक ठेवून त्यावर काहीतरी लिहित आहे.

मिसेस बॉयल:मला वाटतं हे फारच फसवेपणाचं आहे की...

मेजर मेटकॉफ: बरं, प्रत्येक गोष्टीची सुरुवात असतेच,

नाही का? आज सकाळची न्याहारी मस्त होती. छान कॉफी, अंडी भुर्जी, घरी बनवलेलं मार्मलेड. आणि सगळं खूप नीटपणे वाढलेलं होतं. ती बाई सगळी कामं स्वतः करते.

मिसेस बॉयल: हौशी लोक—इथे नीटसे कर्मचारी असायला हवे होते.

मेजर मेटकॉफ: दुपारचं जेवणही मस्त होतं.

मिसेस बॉयल: कॉर्नबीफ.

मेजर मेटकाफ: पण छान झाकलेलं कॉर्नबीफ. त्यात लाल वाइन घातली होती. मिसेस रॉल्स्टन यांनी आज रात्री आपल्यासाठी एक केक बनवणार असल्याचं वचन दिलंय.

मिसेस बॉयल: (उठून हिटरजवळ जात) हे हिटर्स खरंतर फारसे गरम नाहीत. मी याची तक्रार करणार आहे.

मेजर मेटकॉफ: खूप आरामशीर गाद्या आहेत. निदान माझी तरी होती. तुमचीही अशीच होती,अशी आशा आहे.

मिसेस बॉयल: फारशी वाईट नव्हती. (ती उजव्या बाजूच्या मोठ्या हाताच्या खुर्चीकडे परत जाते आणि बसते.) मला समजत नाही की त्या विचित्र तरुणाला सगळ्यात चांगली खोली का दिली?

मेजर मेटकॉफ: तो आपल्याआधीच आला होता. जो आधी येईल, त्याला ती मिळेल.

मिसेस बॉयल: जाहिरातीतून मला या जागेबद्दल अगदी वेगळंच चित्र दिसलं होतं. एक आरामदायक लेखन खोली, आणि संपूर्णपणे मोठी जागा—ब्रिज खेळ आणि इतर सोयींनी युक्त.

मेजर मेटकॉफ: म्हाताऱ्या बायकांसाठी स्वर्गसुख!

मिसेस बॉयल: माफ करा?

मेजर मेटकॉफ: अं—म्हणजे, हो, मला तुमचं म्हणणं समजलं.

(ख्रिस्तोफर, पायऱ्यांमधून डावीकडून आत येतो, त्याचं कुणालाही भान राहत नाही.)

मिसेस बॉयल: नाही, खरंच सांगते, मी इथे फार काळ थांबणार नाही.

ख्रिस्तोफर: (हसत) नाही, नाही, तुमचं तसंच वाटतंय खरं.

(ती वरच्या डाव्या बाजूला असलेल्या वाचनालयाच्या दाराकडे मान हलवते. ख्रिस्तोफर वर डावीकडे असलेल्या वाचनालयात निघून जातो.)

मिसेस बॉयल:खरंच सांगते, तो तरुण फारच विचित्र आहे. मानसिकदृष्ट्या स्थिर नाही, असं मला वाटतं.

मेजर मेटकॉफ:अस वाटतं की तो पागलखान्यातून पळून आला आहे?

मिसेस बॉयल:मला अजिबात आश्चर्य वाटणार नाही.

(मॉली उजव्या वरच्या बाजूने कमानीतून प्रवेश करते.)

मॉली: (वर बोलावत) गाइल्स?

गाइल्स: (आतून) हो?

मॉली:मागच्या दाराजवळील बर्फ पुन्हा साफ करू शकशील का?

गाइल्स: (आतून) येतोच.

(मॉली कमानीतून बाहेर जाते.)

मेजर मेटकॉफ:मीही मदत करतो. (तो उठतो आणि उजव्या वरच्या बाजूच्या कमानीकडे जातो.) छान व्यायाम आहे. व्यायाम हवाच.

(मेजर मेटकॉफ बाहेर जातो. गाइल्स पायऱ्यांमधून आत येतो, आणि उजव्या वरच्या बाजूने बाहेर निघून जातो. मॉली पुन्हा परत येते, हातात झाडणं आणि व्हॅक्युम क्लीनर घेऊन हॉल ओलांडते आणि पायऱ्यांवर चढते. ती मिस केसवेलला धडकते, जी पायऱ्यांवरून खाली येत असते.)

मॉली:सॉरी!

मिस केसवेल:काही हरकत नाही.

(मॉली निघून जाते. मिस केसवेल हळूहळू मध्यभागी येते.)

मिसेस बॉयल:खरंच! काय अफलातून मुलगी आहे. तिला घरकामाचं काही ज्ञान आहे का? समोरच्या हॉलमधून गालिचा झाडायचं साधन घेऊन फिरते आहे. मागच्या पायऱ्या नाहीयेत का?

मिस केसवेल: (आपल्या हँडबॅगमधून सिगरेटचं पाकीट काढत) आहेत—छान पायऱ्या आहेत. (ती आगीपाशी जाते.) जर आग लागली, तर फार सोयीस्कर आहेत. (ती सिगरेट पेटवते.)

मिसेस बॉयल:मग त्या का वापरत नाही? आणि सगळं घरकाम सकाळीच, जेवणाआधी पूर्ण व्हायला हवं होतं.

मिस केसवेल:मला वाटतं आपल्या मालकिणीला दुपारचं जेवण बनवावं लागलं.

मिसेस बॉयल:सगळंच अगदी विस्कळीत आणि हौशी पणाचं. नीट कर्मचारी असायला हवेत.

मिस केसवेल:सध्या ते मिळवणं काही सोपं नाही, नाही का?

मिसेस बॉयल:खरंच, खालच्या वर्गाला त्यांच्या जबाबदाऱ्यांची अजिबात जाणीव राहिलेली नाही.

मिस केसवेल:गरीब खालचा वर्ग! आता त्यांनी आपला ताबा घेतलाय, नाही का?

मिसेस बॉयल: (थंडपणे) मला वाटतं तुम्ही समाजवादी असाल.

मिस केसवेल:अं... मी तसं म्हणणार नाही. मी 'रेड' नाही—फक्त किंचित गुलाबी. (ती सोफ्याजवळ जाऊन उजव्या बाजूच्या हातावर बसते.) पण मला राजकारणा त फारसा रस नाही—मी परदेशात राहते.

मिसेस बॉयल:मला वाटतं परदेशात परिस्थिती जास्त सोपी असेल.

मिस केसवेल:मला स्वयंपाक आणि झाडू-पोछा करावा लागत नाही—जसं इथे बहुतेक लोकांना करावं लागतं.

मिसेस बॉयल:या देशाची अवस्था फार वाईट झाली आहे. आधी जसा होता, तसा राहिलेला नाही. मी गेल्या वर्षी माझं घर विकून टाकलं. सगळं फार कठीण झालं होतं.

मिस केसवेल:हॉटेल्स आणि गेस्ट हाऊसेस जरा सोपी वाटतात.

मिसेस बॉयल:काही अंशी तरी समस्या सुटतात. तुम्ही इंग्लंडमध्ये फार काळासाठी आला आहात का?

मिस केसवेल:पाहावं लागेल. काही कामं आहेत इथं. ती झाली की — मी परत जाईन.

मिसेस बॉयल:फ्रान्सला?

मिस केसवेल:नाही.

मिसेस बॉयल:इटलीला?

मिस केसवेल:नाही. (ती हसते.) (मिसेस बॉयल प्रश्नार्थक नजरेने तिच्याकडे पाहते, पण मिस केसवेल काहीच उत्तर देत नाही. मिसेस बॉयल लिहायला लागते. मिस केसवेल तिच्याकडे पाहून हसते, रेडिओकडे जाते, तो हळू आवाजात लावते आणि नंतर आवाज वाढवते.)

मिसेस बॉयल(लिहिताना त्रासिकपणे):कृपा करून आवाज थोडा कमी करशील का! पत्रं लिहीताना मला रेडिओचा आवाज नेहमी त्रासदायक वाटतो.

मिस केसवेल:खरंच का?

मिसेस बॉयल:जर तुला आत्ताच ऐकायचं विशेष काही नसेल तर...

मिस केसवेल:हे माझं आवडतं संगीत आहे. तिकडे लिहिण्यासाठी टेबल आहे. (ती वर डावीकडील वाचनालयाच्या दाराकडे मान हलवते.)

मिसेस बॉयल:मला माहिती आहे. पण इथं खूपच उबदार आहे.

मिस केसवेल:अगदी खरं आहे, खूपच उबदार. (ती संगीताच्या तालावर हलकेच नाचते.)

(मिसेस बॉयल तिच्याकडे रागाने पाहते, थोडा वेळ तशीच थांबते आणि मग उठून वरच्या डाव्या बाजूने वाचनालयात निघून जाते. मिस केसवेल हसते, सोफा टेबलाकडे जाते आणि आपली सिगारेट विझवते. मग वरच्या दिशेने जाऊन रिफेक्टरी टेबलवरून एक मासिक उचलते.)

मिस केसवेल:कमाल आहे, म्हातारी बया. (ती मोठ्या आरामखुर्चीकडे जाते आणि बसते.) (**ख्रिस्तोफर** वरच्या डावीकडून वाचनालयातून प्रवेश करतो आणि डावीकडे खाली येतो.)

ख्रिस्तोफर:ओह!

मिस केसवेल:हॅलो.

ख्रिस्तोफर: (वाचनालयाकडे हात करत) मी जिथे जाईन, तिथे ती बाई माझा पाठलाग करते—आणि मग ती मला डोळे वटारून बघते—खरोखर वटारते.

मिस केसवेल: (रेडिओकडे इशारा करत) आवाज थोडा कमी कर ना.

(**ख्रिस्तोफर** रेडिओचा आवाज कमी करतो, अगदी मंद ऐकू येईल इतका.)

ख्रिस्तोफर:असं चालेल का?

मिस केसवेल:ओह हो, त्याने काम झालं.

ख्रिस्तोफर:काय काम?

मिस केसवेल:डावपेच, बाळा.

(**ख्रिस्तोफर** गोंधळलेल्या चेहऱ्याने बघतो. मिस केसवेल वाचनालयाकडे इशारा करते.)

ख्रिस्तोफर:ओह, म्हणजे तिच्या बाबतीत.

मिस केसवेल:तिने उत्तम खुर्ची ताब्यात घेतली होती. आता ती माझ्याकडे आहे.

ख्रिस्तोफर:तू तिला बाहेर हाकललस. छान केलंस. मला खूप आनंद झाला. मला ती अजिबात आवडत नाही. (मिस केसवेलकडे पटकन जात) चला, तिला चिडवाय ला काय काय करायचं, ते ठरवूया. मला वाटतं ती इथून जावी.

मिस केसवेल:या हवामानात? शक्यच नाही.

ख्रिस्तोफर:पण जेव्हा बर्फ वितळेल.

मिस केसवेल:ओह, जेव्हा बर्फ वितळेल तेव्हा अनेक गोष्टी घडलेल्या असतील.

ख्रिस्तोफर:हो—हो—ते खरं आहे. (तो खिडकीकडे जातो.) बर्फ किती सुंदर दिसतो ना? शांत आणि शुद्ध... तो सगळं विसरायला लावतो.

मिस केसवेल:मला काही विसरायला लावत नाही.

ख्रिस्तोफर:तुझा आवाज किती कडक वाटतो.

मिस केसवेल:मी विचार करत होते.

ख्रिस्तोफर:कसल्या प्रकारचा विचार? (तो खिडकीजवळच्या बाकावर बसतो.)

मिस केसवेल:बेडरूमच्या घागरीत बर्फाचं पाणी, थंडीमुळे झालेली जखम, एक पातळ फाटकी चादर—थंडी आणि भीतीने थरथर कापणारं एक लहान मूल.

ख्रिस्तोफर:हे तर खूपच भयावह वाटतं—हे काय? एखादं कादंबरीचं कथानक का?

मिस केसवेल:तुला माहीत नव्हतं का, मी लेखिका आहे?

ख्रिस्तोफर:खरंच का? (तो उठतो आणि तिच्याकडे येतो.)

मिस केसवेल:सॉरी, तुला निराश करावं लागेल. मी लेखिका नाही. (ती मासिक चेहऱ्यापुढे धरते.)

(**ख्रिस्तोफर** तिच्याकडे साशंकतेने पाहतो, मग डावीकडे जातो, रेडिओचा आवाज खूप वाढवतो आणि ड्रॉइंग रूममध्ये निघून जातो. फोन वाजतो. मॉली पायऱ्यांवरून धावत खाली येते, हातात धूळ पुसण्यासाठी वापरले जाणारे कापड आहे, आणि ती फोन उचलते.)

मॉली: (रिसीव्हर उचलत) हो? (ती रेडिओ बंद करते.) हो—मॉन्क्सवेल मॅनॉर

गेस्ट हाऊसमधून बोलतेय--- काय?… नाही, सॉरी, मिस्टर राल्स्टन सध्या फोनवर येऊ शकत नाहीत. मी मिसेस राल्स्टन बोलतेय. कोण…? बर्कशायर पोलीस…?

(मिस केसवेल आपलं मासिक खाली ठेवते.)

हो हो, सुपरिंटेंडंट हॉगबेन, सॉरी, पण हे अशक्य आहे. तो इथे पोचूच शकणार नाही. आम्ही पूर्णपणे बर्फात अडकलो आहोत. रस्ते बंद आहेत...

(मिस केसवेल उठते आणि वरच्या डावीकडील कमानीकडे जाते.)

काहीच पोचू शकत नाही... हो... ठीक आहे... पण काय... हॅलो—हॅलो... (ती रिसीव्हर ठेवते.)

(गाइल्स उजव्या बाजूने ओव्हरकोट घालून येतो. तो ओव्हरकोट काढतो आणि हॉलमध्ये टांगतो.)

गाइल्स:मॉली, दुसरं फावडं कुठे आहे, तुला माहित आहे का?

मॉली: (वरच्या मध्यभागी जाते) गाइल्स, पोलीसांचा फोन आला होता.

मिस केसवेल:पोलीसांशी झगडा? परवाना नसताना दारू दिली की काय?

(मिस केसवेल वरच्या जिन्याने डावीकडे निघून जाते.)

मॉली:ते कोणीतरी इन्स्पेक्टर/सार्जंट पाठवतायत.

गाइल्स: (मॉलीच्या उजवीकडे जात) पण तो इथे पोचू शकणार नाही.

मॉली:मी त्यांना तेच सांगितलं. पण त्याचा विश्वास होता की तो पोचेलच.

गाइल्स:काहीतरी खरंच! आज तर जीपदेखील येऊ शकणार नाही. तरी काय प्रकरण आहे हे?

मॉली:मी विचारलं, पण त्यांनी काहीच सांगितलं नाही. फक्त सांगितलं की,

मला माझ्या नवऱ्याला सांगायचं आहे की सार्जंट ट्रॉटर—बहुधा त्याचं नाव असावं—तो जे सांगेल ते नीट ऐकावं आणि त्याच्या सूचनांचं काटेकोर पालन करावं. किती विचित्र वाटतं ना?

गाइल्स: (शेकोटीजवळ खाली जात) आपण काय असं केलंय असं वाटतंय तुला?

मॉल्ली: (गाइल्सच्या डावीकडे जात) तुला वाटतंय तो जिब्राल्टरमधून आणलेला नायलॉनचा प्रकार असेल?

गाइल्स:मी वायरलेसचं लायसन्स घेतलंच होतं, नाही का?

मॉली:हो, ते स्वयंपाकघराच्या खणामध्ये आहे.

गाइल्स:गाडीच्या एक अपघातात आपण थोडक्यात वाचलो होतो, पण चूक त्या दुसऱ्याचीच होती.

मॉली:काहीतरी तर आपण केल होतं...

गाइल्स: (गिळत, आगीवर लाकूड टाकतो) बहुधा हे गेस्ट हाऊस चालवण्या संदर्भात काहीतरी असेल. एखाद्या खात्याच्या अटी आपण पाळल्या नसतील. हल्ली तसं टाळणं कठीण आहे. (तो उठतो आणि मॉलीकडे पाहतो.)

मॉली:माय गॉड, असं वाटतं की आपण हे सुरूच करायला नको होतं. आपण काही दिवस बर्फात अडकलेलो राहणार, सगळे चिडचिड करत आहेत, आणि आपला साठवलेला सगळा साठा संपेल.

गाइल्स:छे गं, हस जरा. (तो मॉलीला मिठीत घेतो) आताचं सगळं ठीक चाललंय. मी सगळ्या कोळशाच्या बादल्या भरल्या आहेत, लाकूड आणलंय, शेकोटी पेटवली आहे आणि कोंबड्यांनाही सांभाळलंय. आता

बॉयलर चालू करतो आणि लाकडं फोडतो... (तो थांबतो.) तुला माहिती आहे, मॉली, (तो हळूच वर मोठ्या टेबलच्या उजवीकडे जातो) विचार केल्यावर वाटतं की इतक्या हवामानात पोलीस सार्जंटने येणं म्हणजे खरंच काहीतरी गंभीर प्रकरण असणार. खरंच अत्यावश्यक काहीतरी...

(गाइल्स आणि मॉली एकमेकांकडे चिंतेने पाहतात. मिसेस बॉयल वरच्या वाचनालयातून डावीकडून प्रवेश करते.)

मिसेस बॉयल: (मोठ्या टेबलच्या डावीकडे येत) अरे, मिस्टर राल्स्टन, इथेच आहात का. तुम्हाला माहितीय का, वाचनालयामधलं सेंट्रल हीटिंग जवळपास बर्फासारखं थंड आहे?

गाइल्स:क्षमस्व, मिसेस बॉयल, कोळसा कमी पडतोय आणि

मिसेस बॉयल:मी इथे आठवड्याचे सात गिनीज देऊन राहतेय—सात गिनीज —आणि मला गोठून जावंसं वाटत नाही.

गाइल्स:मी लगेच ती पेटवतो.

(गाइल्स वरच्या उजवीकडील कमानीतून निघून जातो. मॉली त्याच्या पाठोपाठ कमानीपर्यंत जाते.)

मिसेस बॉयल:मिसेस राल्स्टन, मी काही सांगितलं तर गैर वाटून घेऊ नका, पण इथे राहणारा तो तरुण मुलगा **ख्रिस्तोफर** खूपच विचित्र आहे. त्याचं वागणं—त्याच्या टायची स्थिती—आणि तो केस कधी विंचरत का नाही?

मॉली:तो एक अत्यंत हुशार तरुण आर्किटेक्ट आहे.

मिसेस बॉयल:काय म्हणालात?

मॉल्ली:ख्रिस्तोफर रेन नाव आहे त्याचं. त्याचे पालकांनी तो आर्किटेक्ट

व्हावा म्हणूनच ते नाव ठेवले.

मिसेस बॉयल:माझ्या प्रिय मुली, मला साहजिकच सर रेनबद्दल माहिती आहे. (ती शेकोटीकडे जाते.) अर्थातच, ते आर्किटेक्ट होते. त्यांनी सेंट पॉल्स बांधलं. तुम्हा तरुण पिढीला असं वाटतं की शिक्षण फक्त तुमच्याच पिढीकडे आहे.

मॉली:मी या रेनबद्दल म्हणत होते. त्याचं नाव **ख्रिस्तोफर** आहे.. (ती सोफा टेबलकडे जाते आणि एक सिगारेट काढते.) **(पेटीकडे पाहत)**आणि तो आहे — किंवा जवळजवळ एक आहे — त्यामुळे सगळं ठीकच झालं.

मिसेस बॉयल:हं. मला तरी ही कहाणी संशयास्पद वाटते. (ती मोठ्या हातखुर्चीमध्ये बसते.) मी असते तर त्याच्यामागे चौकशी केली असती. तुम्हाला त्याच्या बद्दल काय माहिती आहे?

मॉली:जशी तुमच्याबद्दल माहिती आहे, तशीच. म्हणजे तुम्ही दोघंही आम्हाला आठवड्याला सात गिनीज देता. (ती आपला सिगारेट पेटवते.) मला इतकंच माहीत असणं आवश्यक आहे, नाही का? आणि त्यापलिकडे माझं काहीच घेणं-देणं नाही. मला माझे पाहुणे आवडले नाहीत—किंवा (अर्थपूर्णपणे) आवडले का—याने काही फरक पडत नाही.

मिसेस बॉयल:तुम्ही तरुण आहात आणि अनुभवही नाही, त्यामुळे तुमच्यापेक्षा जास्त जाणणाऱ्यांचा सल्ला घ्यायला हवाच. आणि त्या परदेशी व्यक्तीबद्दल काय?

मॉली:काय त्याचं?

मिसेस बॉयल:तुम्ही त्याची अपेक्षा केली नव्हती, बरोबर?

मॉली:एका खऱ्या प्रवाशाला नकार देणं हे कायद्या नुसार चुकीचं आहे, मिसेस बॉयल. हे तुम्हाला माहीत असायला हवं.

मिसेस बॉयल:तुम्ही असं का म्हणता?

मॉली: (मध्यभागी येत) तुम्ही मॅजिस्ट्रेट नव्हता का, मिसेस बॉयल? कोर्टात बसत होतात?

मिसेस बॉयल:मी फक्त एवढंच म्हणते की हा पॅराविसिनी, किंवा त्याने स्वतःला जे नाव दिलंय, तो मला तरी...

(पॅराविसिनी शांतपणे डावीकडून जिन्याने येतो.)

पॅराविसिनी:खबरदारी घ्या, माय लेडी. तुम्ही ज्या सैतानाबद्दल बोलत होता, तोच इथे हजर! हा, हा!

(मिसेस बॉयल दचकते.)

मिसेस बॉयल:मला तुमचं येणं ऐकूच आलं नाही.

(मॉली सोफा टेबलमागे जाते.)

पॅराविसिनी:मी पाऊलांचा आवाज न करता आलो — असं. (तो दाखवून देतो, मध्यभागी चालत येतो.) जेव्हा मला नको तेंव्हा कोणालाही माझं येणं जाणं कळत नाही. मला हे खूप मजेशीर वाटतं.

मिसेस बॉयल:खरंच का?

पॅराविसिनी: (मध्यभागीच्या खुर्चीत बसत) आता एक तरुण मुलगी होती...

मिसेस बॉयल: (उभी राहत) बरं, मला माझी पत्रं लिहायची आहेत. पाहते ड्रॉइंग रूम थोडी उबदार झालीये का.

(मिसेस बॉयल डावीकडे ड्रॉइंग रूममध्ये निघून जाते. मॉली तिच्यामागे

दरवाजाकडे जाते.)

पॅराविसिनी:माझी मोहक होस्टेस चिंतेत दिसतेय. काय झालं, माय लेडी? (तो तिच्याकडे विचित्रपणे पाहतो.)

मॉली:आज सकाळपासून सगळं काही कठीण झालंय. बर्फामुळे.

पॅराविसिनी:हो. बर्फ गोष्टी अवघड करतो, नाही का? (तो उठतो.) किंवा कधी कधी सोप्याही. (तो मोठ्या टेबलजवळ जाऊन बसतो.) हो—खूप सोप्या.

मॉली:मला तुमचा अर्थ कळत नाही.

पॅराविसिनी:हो, बरंच काही आहे जे तुम्हाला माहीत नाही. उदाहरणार्थ, तुम्हाला पाहुणागृह चालवण्याचं फारसं काही कळत नाही, असं वाटतं.

मॉली: (सोफा टेबलजवळ जाऊन सिगारेट विझवत) कदाचित खरं असेल. पण आम्ही हे यशस्वी करायचं ठरवलंय.

पॅराविसिनी:ब्रेव्हो! **:**ब्रेव्हो! (तो टाळ्या वाजवतो आणि उठतो.)

मॉली:मी फारशी वाईट स्वयंपाकी नाहीये...

पॅराविसिनी: (विचित्र हसत) तुम्ही तर मोहक स्वयंपाकी आहात. (तो सोफा टेबलमागून जाऊन मॉलीचा हात घेतो.)

(मॉली हात मागे घेते आणि मध्यभागी सरकते.)

पॅराविसिनी:मी तुम्हाला एक छोटा सल्ला देऊ का, मिसेस रॉल्स्टन? (तिच्या दिशेने हलत) तुम्ही आणि तुमच्या नवऱ्याने फार विश्वास ठेवू नये. तुम्ही तुमच्या पाहुण्यांची शिफारस पाहिलीत का?

मॉली:ते सामान्य असतं का? (ती पॅराविसिनीला पाहते.) मी तर नेहमी ऐकलं होतं की लोक फक्त—फक्त येतात.

पॅराविसिनी:हे योग्य आहे की ज्यांना तुम्ही तुमच्या छत्राखाली झोपायला देता त्यांच्याबद्दल थोडं तरी माहिती असावं. उदाहरणार्थ, मी. मी आलो आणि म्हणालो माझी गाडी बर्फात अडकली. पण तुम्हाला माझ्याबद्दल काय माहीत आहे? काहीच नाही! मी चोर असू शकतो, लुटारू असू शकतो, (हळूहळू मॉलीकडे सरकतो) कायद्यातून पळून आलेला — वेडा सुद्धा — किंवा एक खून करणारा...

मॉली: (पाठीमागे सरकत) अरे देवा!

पॅराविसिनी:पाहिलंत? आणि कदाचित तुम्हाला बाकीच्या पाहुण्यांबद्दलही काहीच माहीत नाही.

मॉली:बरं, मिसेस बॉयलबद्दल बोलायचं झालं तर...

(मिसेस बॉयल ड्रॉइंग रूममधून परतयेते. **मॉली** मध्यभागी मोठ्या टेबलजवळ जाते.)

मिसेस बॉयल:ड्रॉइंग रूम खूप थंड आहे. मी माझी पत्रं इथेच लिहीन. (ती मोठ्या खुर्चीकडे जाते.)

पॅराविसिनी:मी तुमच्यासाठी शेकोटी सुरु करतो. (तो उजवीकडे जाऊन तसं करतो.)

(मेजर मेटकॉफ उजवीकडून येतो.)

मेजर मेटकॉफ: (मॉलीकडे, जुनी पद्धत वापरत) मिसेस रॉल्स्टन, तुमचे मिस्टर जवळपास आहेत का? असं वाटतं की खालच्या वॉशरूमचे पाईप्स गोठले आहेत.

मॉली:अरे बापरे. काय भयंकर दिवस आहे. आधी पोलीस, आणि आता पाईप्स. (ती उजवीकडील कमानीकडे जाते.)

(पॅराविसिनी आगीचं इंधन टाकतो. मेजर मेटकॉफ स्तब्ध उभा राहतो.)

मिसेस बॉयल: (चकित होऊन) पोलीस?

मेजर मेटकॉफ: (मोठ्याने, अविश्वासाने) पोलीस? (तो मोठ्या टेबलच्या डाव्या टोकाला जातो.)

मॉली:त्यांनी फोन केला. आत्ताच. ते म्हणाले की ते एक पोलीस सार्जंट इथे पाठवत आहेत. (ती खिडकीकडे पाहते.) पण मला वाटतं तो इथे पोचू शकणार नाही.

(गाइल्स उजवीकडील कमानीतून लाकडांची टोपली घेऊन येतो.)

गाइल्स:हे कोळसे म्हणजे अर्धे खडेच आहे. आणि किंमत बघा... अरे, काही झालं का?

मेजर मेटकॉफ:मला कळलं की पोलीस इथे येणार आहेत. का?

गाइल्स:अरे काही नाही. अशा हवामानात कोणीच येऊ शकत नाही. बर्फाचा थर पाच फूट तरी आहे. रस्ते पूर्ण बंद झालेत. आज तरी कोणी इथे पोचणार नाही. (तो लाकूड शेकोटीजवळ नेतो.) माफ करा, मिस्टर पॅराविसिनी. मी हे ठेवू का?

(पॅराविसिनी शेकोटीच्या पुढे सरकतो. इतक्यात खिडकीवर तीनदा जोरदार टकटक होते. सार्जंट ट्रॉटर खिडकीतून आत पाहतो. मॉली ओरडते आणि बोट दाखवते. गाइल्स खिडकी उघडतो. ट्रॉटर स्कीवर आहे. तो एक साधा, आनंदी तरुण आहे, थोडासा कॉकनी उच्चारात बोलणारा.)

ट्रॉटर:तुम्ही मिस्टर रॉल्स्टन?

गाइल्स:हो.

ट्रॉटर:धन्यवाद, सर. डिटेक्टिव सार्जंट ट्रॉटर. बर्कशायर पोलीस. मी हे स्कीज काढून कुठेतरी ठेवू शकतो का?

गाइल्स: (उजवीकडे दाखवत) त्या बाजूने समोरच्या दाराने या. मी तिथे येतो.

ट्रॉटर:धन्यवाद, सर.

(गाइल्स खिडकी तशीच उघडी ठेवून उजव्या दरवाजाने निघून जातो.)

मिसेस बॉयल:असं वाटतं की पोलीस स्कीज आता फक्त हिवाळी खेळांसाठीच वापरले जातात. **(मॉली** मोठ्या टेबलाखालून खिडकीकडे जाते.)

पॅराविसिनी: (मोठ्या टेबलच्या मध्यभागी येऊन, दबक्या आवाजात मॉलीला) तुम्ही पोलिसांना का बोलवलं, मिसेस रॉल्स्टन?

मॉली:पण मी नाही बोलावलं. (ती खिडकी बंद करते.)

(ख्रिस्तोफर डावीकडील ड्रॉइंग रूममधून येतो आणि सोफ्याच्या डावीकडे उभा राहतो. पॅराविसिनी मोठ्या टेबलाच्या उजव्या टोकाला जातो.)

ख्रिस्तोफर: तो माणूस कोण आहे? तो कुठून आला? तो स्कीज घालून ड्रॉइंगरूमच्या खिडकीसमोरून गेला. पूर्ण बर्फाच्छादित आणि खूपच उत्साही वाटत होता.

मिसेस बॉयल: तुला विश्वास बसो वा न बसो, पण तो माणूस पोलीस आहे. पोलीस—स्कीजवरून फिरतोय!

(गाईल्स आणि ट्रॉटर मुख्य दरवाजातून प्रवेश करतात. ट्रॉटरने स्कीज काढले असून ते हातात घेतले आहेत.)

गाईल्स: (वर उजवीकडील कमानीकडे जात) हे डिटेक्टिव्ह सार्जंट ट्रॉटर आहेत.

ट्रॉटर: (मोठ्या हातखुर्चीच्या डावीकडे जात) शुभ दुपार.

मिसेस बॉयल: तू सार्जंट असू शकत नाहीस. तू खूप लहान आहेस.

ट्रॉटर: मी दिसतो तितका लहान नाही, मॅडम.

ख्रिस्तोफर: पण अत्यंत उत्साही आहेस.

गाईल्स: तुमचे स्कीज पायऱ्यांच्या खाली ठेवतो.

(गाईल्स आणि ट्रॉटर वर उजवीकडील कमानीतून बाहेर पडतात.)

मेजर मेटकॉफ: माफ करा, मिसेस रॉल्स्टन, पण मी तुमचा फोन वापरू शकतो का?

मॉली: नक्कीच, मेजर मेटकॉफ.

(मेजर मेटकॉफ फोनकडे जातो आणि नंबर फिरवतो.)

ख्रिस्तोफर: (सोफ्याच्या उजव्या टोकाला बसून) तो खूप आकर्षक आहे, असं तुम्हाला वाटत नाही का? मला नेहमी वाटतं पोलीस खूप आकर्षक असतात.

मिसेस बॉयल: पण अजिबात अक्कल नाही. ते चेहऱ्यावरूनच कळतं.

मेजर मेटकॉफ: (फोनवर) हॅलो! हॅलो! . . . (मॉलीकडे पाहत) मिसेस रॉल्स्टन, हा फोन बंद आहे—पूर्णपणे बंद.

मॉली: अर्ध्या तासापूर्वी ठीक होता.

मेजर मेटकॉफ: बर्फाच्या वजनामुळे वायर तुटली असावी.

ख्रिस्तोफर: (हसून) म्हणजे आपण आता पूर्णपणे अलग झालो आहोत. पूर्णतः अलग. गंमत वाटते ना?

मेजर मेटकॉफ: (सोफ्याच्या डावीकडे जात) मला त्यात काही हसायचं कारण दिसत नाही.

मिसेस बॉयल: हो, खरंच.

ख्रिस्तोफर: अहो, माझा एक खासगी विनोद आहे. शू श्श... तो शेरलॉक परत येतोय.

(ट्रॉटर वर उजवीकडील कमानीतून प्रवेश करतो, त्याच्या मागे गाईल्स आहे. ट्रॉटर मध्यभागी येतो. गाईल्स सोफ्याच्या टेबलच्या डावीकडे जातो.)

ट्रॉटर: (नोटबुक काढत) आता आपण कामाला लागू मिस्टर राल्स्टोन आणि मिसेस राल्स्टोन? (मॉली मध्यभागी येते.)

गाईल्स: तुम्हाला आम्हा दोघांशी वेगळं बोलायचं आहे का? असल्यास आपण वाचनालयात जाऊ शकतो. (वर डावीकडे वाचनालयाकडे इशारा करतो.)

ट्रॉटर: (प्रेक्षकांकडे पाठ करून) तसं काही आवश्यक नाही, सर. सर्व लोक एकत्र असतील तर वेळ वाचेल. मी या टेबलावर बसू का? (तो डावीकडील टोकाकडे जातो.)

पॅराविसिनी: माफ करा. (तो टेबलच्या मागून डावीकडील टोकाकडे जातो.)

ट्रॉटर: धन्यवाद. (तो गंभीरपणे टेबलच्या मध्यावर बसतो.)

मॉली: ओह, लवकर सांगा ना, आम्ही काय केलं? त्याच्या मागे गाईल्स आहे. ट्रॉटर मध्यभागी येतो.

ट्रॉटर: (आश्चर्यचकित होऊन) केलं? ओह, तसंच काही नाही मिसेस रॉल्स्टन. हे वेगळंच प्रकरण आहे. हे म्हणजे पोलीस संरक्षणाचं प्रकरण आहे, तुम्ही समजाल कदाचित.

मॉली: पोलीस संरक्षण?

ट्रॉटर: हे मिसेस लयॉन --- मिसेस मॉरीन लयॉन, २४, कुल्व्हर स्ट्रीट, लंडन, वेस्ट टू—ती काल, म्हणजे पंधराव्या तारखेला, खून झालेल्या स्त्रीबद्दल आहे. कदाचित तुम्ही ही बातमी ऐकली असेल किंवा वाचली असेल?

मॉली: हो. मी रेडिओवर ऐकलं. गळा दाबून मारलेली बाई?

ट्रॉटर: बरोबर, मॅडम. (गाईल्सकडे) मला सर्वप्रथम हे जाणून घ्यायचं आहे की तुम्ही मिसेस लयॉन यांना ओळखत होतात का?

गाईल्स: कधीच ऐकलं नाही त्यांचं नाव.

(मॉली मान हलवते.)

ट्रॉटर: कदाचित तुम्ही त्यांना लयॉन या नावाने ओळखत नसाल. लयॉन हे तिचं खऱ्या आयुष्यातलं नाव नव्हतं. तिच्याकडे गुन्हेगारी रेकॉर्ड होतं आणि तिचे बोटांचे ठसे फाईलवर होते, त्यामुळे आम्हाला तिची ओळख पटवायला

अडचण आली नाही. तिचं खरं नाव होतं **मॉरीन स्टॅनिंग**. तिचा नवरा **जॉन स्टॅनिंग**, एक शेतकरी, लॉन्ग्रीज शेत इथे राहत होता—जे फारसं लांब नाही इथून.

गाईल्स: लॉन्ग्रीज शेत! अरे, तिथंच ना ती मुलं...?

ट्रॉटर: हो, लॉंग्रीज फार्म प्रकरण.

(**मिस केसवेल** डावीकडील जिन्यांमधून प्रवेश करते.)

मिस केसवेल:तीन मुलं... (ती उजव्या बाजूच्या हाताच्या खुर्चीकडे जाते आणि बसते.)
(सगळे तिच्याकडे बघतात.)

ट्रॉटर:बरोबर, मॅडम. कोरियन कुटुंब. दोन मुलगे आणि एक मुलगी. त्यांना न्यायालयासमोर सादर करण्यात आले.कारण त्यांना निगा आणि संरक्षणाची गरज होती. त्यांच्यासाठी लॉंग्रीज फार्मवर मिस्टर आणि मिसेस स्टॅनिंग यांच्याकडे राहण्यासाठी घर मिळालं. त्यानंतर त्या मुलांपैकी एकाचा मृत्यू झाला, कारण गुन्हेगारी दुर्लक्ष आणि सातत्याने झालेली अमानुष वागणूक. त्या वेळी त्या प्रकरणाची बरीच खळबळ उडाली होती.

मॉली: (खूप हललेली) भयंकर होतं ते.

ट्रॉटर:स्टॅनिंग पती-पत्नींना तुरुंगवासाची शिक्षा झाली. मिस्टर स्टॅनिंग यांचा तुरुंगात मृत्यू झाला. मिसेस स्टॅनिंगने शिक्षा भोगली आणि मग तिला योग्य प्रक्रिया पूर्ण करून मुक्त करण्यात आलं. काल,जसं की मी सांगितलं, ती चोविस, कल्व्हर स्ट्रीट, इथे गळा दाबून मारलेली सापडली.

मॉली:पण हे केलं कुणी?

ट्रॉटर:मी त्याकडे येतोच आहे, मॅडम. गुन्ह्याच्या स्थळी एक वही सापडली. त्या वहीत दोन पत्ते लिहिलेले होते. एक म्हणजे चोविस, कल्व्हर स्ट्रीट. दुसरा (थोडा थांबतो) म्हणजे मॉन्क्सवेल मॅनर.

गाइल्स:काय?

ट्रॉटर:हो, सर.

(या संवादादरम्यान पॅराविसिनी हळूहळू डावीकडे, जिन्याकडे सरकतो आणि वरच्या बाजूच्या कमानीवर टेकतो.)

ट्रॉटर:म्हणूनच सुपरींटेंडंट हॉगबेनला जेव्हा स्कॉटलंड यार्डकडून ही माहिती मिळाली, तेव्हा त्याला वाटलं की मला इथे येणं अत्यावश्यक आहे आणि तपास करणं गरजेचं आहे की या घराचा, किंवा या घरातल्या कुणाचा, लॉंग्रीज फार्म प्रकरणाशी काही संबंध आहे का.

गाइल्स: (डाव्या बाजूच्या टेबलाकडे जात) काहीच नाही—अगदी काहीच नाही. ही नुसती योगायोगाची बाब असावी.

ट्रॉटर:सुपरींटेंडंट हॉगबेनला वाटत नाही की हा फक्त योगायोग आहे, सर.

(मेजर मेटकॉफ ट्रॉटरकडे पाहतो. पुढच्या संवादात तो आपला पाइप काढतो आणि भरतो.)म्हणून त्याने मला पाठवलं, हे घरातले सर्व तपशील गोळा करून त्याला फोनवर कळवायचे आणि घरातल्यांच्या सुरक्षिततेसाठी योग्य ती खबरदारी घ्यायची सूचना दिली.

गाइल्स:सुरक्षितता? त्याला काय वाटतं, आपल्याला काय धोका आहे? हे प्रभो! तो असं सुचवतोय का की इथे कुणाचा खून होऊ शकतो?

ट्रॉटर:मी बायकांना घाबरवू इच्छित नाही—पण खरं सांगायचं तर, हो, हाच संशय आहे.

गाइल्स:पण—का?

ट्रॉटर:तेच शोधण्यासाठी मी इथे आलोय.

गाइल्स:पण हे सगळंच वेडसर वाटतं!

ट्रॉटर:हो, सर. आणि म्हणूनच ते धोकादायक आहे.

मिसेस बॉयल:मूर्खपणा!

मिस केसवेल:मला वाटतं हे थोडं अतिशयोक्त आहे.

ख्रिस्तोफर:मला मात्र हे भन्नाट वाटतं. (तो मेजर

मेटकॉफकडे पाहतो.)

ट्रॉटर: (आश्चर्यचकित होऊन) केलं? ओह, तसंच काही

(मेजर मेटकॉफ आपला पाइप पेटवतो.)

मॉली:सार्जंट, काहीतरी असं आहे का जे तुम्ही आम्हाला सांगितलं नाही?

ट्रॉटर:हो, मिसेस रॉल्स्टन. त्या दोन पत्त्यांखाली लिहिलं होतं—"थ्री ब्लाइंड माइस." आणि त्या मृत स्त्रीच्या शरीरावर एक कागद होता, त्यावर लिहिलं होतं—"This is the First," आणि त्याखाली तीन लहान उंदीर आणि संगीताच्या ओळीचं चित्र. ती धून होती बालगीतातल्या "थ्री ब्लाइंड माइस"

या गाण्याची. तुम्हाला माहितीय ना ते कसं आहे. (तो गातो) "थ्री ब्लाइंड माइस..."

मॉली: (गात)

"थ्री ब्लाइंड माइस,

पाहा कसे धावतात,

सगळे पळाले शेतकऱ्याच्या बायकोमागे..."

अगदी भयंकर आहे हे.

गाइल्स:तीन मुलं होती आणि त्यापैकी एक मेला?

ट्रॉटर:हो, सगळ्यात लहान मुलगा—अकरा वर्षांचा.

गाइल्स:आणि इतर दोघांचं काय झालं?

ट्रॉटर:त्या मुलीला कुणीतरी दत्तक घेतलं. तिचा सध्या चा पत्ता आम्हाला शोधून काढता आलेला नाही. मोठा मुलगा आता साधारणतः बावीस वर्षांचा असावा. सैन्यातून पळून गेला आणि त्यानंतर त्याचा काहीही पत्ता नाही. सैन्यातल्या मानसोपचार तज्ज्ञांच्या मते, तो ठामपणे*स्किझोफ्रेनिक* होता. (स्पष्टीकरण देतो) म्हणजे डोक्याने थोडासा वेगळाच होता.

मॉली:त्यांना वाटतं की त्यानेच मिसेस लायन म्हणजे मिसेस स्टॅनिंग—चा खून केला? (ती मध्यभागी असलेल्या हाताच्या खुर्चीकडे जाते.)

ट्रॉटर:हो.

मॉली:आणि त्याचं वर्तन विकृत, हिंसक आहे? (ती बसते.) आणि तो इथे येणार आहे आणि कुणालातरी मारण्याचा प्रयत्न करणार आहे—पण का?

ट्रॉटर:हेच मला तुमच्याकडून समजून घ्यायचं आहे. सुपरींटेंडंटच्या मते, काहीतरी संबंध असायलाच हवा. (गाइल्सकडे) तुम्ही सांगितलंत की लॉंग्रीज फार्मच्या प्रकरणाशी तुमचा काही संबंध नव्हता?

गाइल्स:नाही.

ट्रॉटर:आणि मॅडम, तुमचाही?

मॉली: (अवघडलेल्या स्वरात) मी—नाही—म्हणजे—कसला संबंध नाही.

ट्रॉटर:घरात काम करणाऱ्या नोकरांचं काय?

(**मिसेस बॉयल** याला अप्रसन्नता दर्शवतात.)

मॉली:आमच्याकडे नोकरच नाहीत. (ती वरच्या उजव्या बाजूच्या कमानीकडे जाते.) आणि हो,आठवलं—सर्जंट ट्रॉटर, मी थोडा वेळ स्वयंपाकघरात जाऊ का? काही हवं असेल तर मी तिथेच असेन.

ट्रॉटर:नक्कीच, मिसेस रॉल्स्टन.

मॉली: (उजव्या वरच्या बाजूच्या कमानीतून निघून जाते.**गाइल्स** तिकडे जाण्यास निघतो पण ट्रॉटर बोलतो म्हणून थांबतो.)

ट्रॉटर:आता कृपया सगळ्यांनी आपली नावं सांगाल का?

मिसेस बॉयल:हे अगदी हास्यास्पद आहे. आम्ही इथे केवळ एक हॉटेल समजून राहायला आलो आहोत. कालच आलो आहोत म्ही.आमचं या ठिकाणाशी काहीही घेणंदेणं नाही.

ट्रॉटर:पण तुम्ही आधीच ही योजना केली होती ना? तुम्ही आधीच खोल्या आरक्षित केल्या होत्या.

मिसेस बॉयल:हो, केल्या होत्या. पण—मिस्टर...?

(ती पॅराविसिनीकडे पाहते.)

पॅराविसिनी:पॅराविसिनी. (तो डाव्या बाजूच्या जेवणाच्या टेबलाजवळ जातो.) माझी कार बर्फाच्या ढिगात उलटली.

ट्रॉटर:समजलं. माझं म्हणणं असं की, जो कुणी तुमचा मागून पाठलाग करत असेल, त्याला हे नक्कीच माहीत असू शकतं की तुम्ही इथे येणार आहात. आता मला एकच गोष्ट जाणून घ्यायची आहे—आणि लवकर. तुमच्यापैकी कोणाचा लॉंग्रीज फार्मच्या प्रकरणाशी काही संबंध आहे? (पूर्ण शांतता.)

ट्रॉटर:तुम्ही काही शहाणपणाचं वागत नाही आहात.समजतंय का? तुमच्यापैकी एक जण धोक्यात आहे—प्राणघातक धोक्यात. मला हे माहीत करून घ्यावंच लागेल की तो कोण आहे. (पुन्हा एक शांत क्षण.)

ट्रॉटर:ठीक आहे, तर मी एकेकाला विचारतो. (पॅराविसिनीकडे) तुम्ही आधी, कारण असं दिसतं, की तुम्ही इथे अगदी योगायोगाने आलात, मिस्टर पॅरा—?

पॅराविसिनी:पॅरा—पॅराविसिनी. पण प्रिय इन्स्पेक्टर, मी --- मला काहीच माहिती नाही— म्हणजे अगदी काहीच—तुम्ही ज्याबद्दल बोलत

आहात त्याविषयी. मी या देशात एक परदेशी माणूस आहे. गेलेल्या काळातल्या या स्थानिक घटनांबद्दल मला काहीही माहीत नाही.

ट्रॉटर: (उठून डावीकडे मिसेस बॉयलजवळ जातो) मिसेस—?

मिसेस बॉयल:बॉयल. मला हे समजतच नाही—माझ्या मते हे अत्यंत उद्धटपणाचं आहे... हे सगळं काय चाललंय?

(**मेजर मेटकॉफ** तीव्र नजर टाकतो.)

ट्रॉटर:: (मिस केसवेलकडे पहात) मिस—?

मिस केसवेल: (हळूहळू) केसवेल. लेस्ली केसवेल. मी कधीच 'लॉंग्रीज शेत' हे नाव ऐकलं नाही आणि त्या बद्दल मला काहीही माहिती नाही.

ट्रॉटर: (सोफ्याच्या उजव्या बाजूला जात) तुम्ही, सर?

मेजर मेटकॉफ:मेटकॉफ—मेजर. त्या वेळी वृत्तपत्रात वाचलं होतं. मी त्या वेळी एडिनबरो येथे नियुक्त होतो. मला कोणतंही वैयक्तिक ज्ञान नाही.

ट्रॉटर: (**ख्रिस्तोफर**कडे पाहत) आणि तुम्ही?

ख्रिस्तोफर:ख्रिस्तोफर रेन. मी तेव्हा अगदी लहान होतो. मला ते ऐकलंय असंही आठवत नाही.

ट्रॉटर: (सोफा टेबलाच्या मागून पुढे येत) आणि एवढंच? तुम्हां सगळ्यांच म्हणणं एवढंच?(काही क्षण शांतता.)

ट्रॉटर: (मध्यभागी येतो) बरं, आता जर तुमच्यापैकी कुणी मारलं गेलं, तर त्याला स्वतःलाच दोष द्यावा लागेल. मिस्टर रॉल्स्टन, मी घरात थोडं

फिरून पाहू शकतो का?(**ट्रॉटरआणि गाईल्स** वरच्या उजव्या दरवाजाने निघून जातात. **पॅराविसिनी** खिडकीपाशी बसतो.

ख्रिस्तोफर: (उठून) अहो, किती नाट्यमय! पण तो पोलिसवाला फार आकर्षक आहे, नाही का? (टेबलकडे जातो.) मला पोलिसांचं खूप आकर्षण वाटतं—कडक, ग्रेट! काय थरार आहे ना सगळा! "थ्री ब्लाइंड माईस." ती चाल कशी आहे? (तो ती शिट्टीने किंवा गुणगुणत वाजवतो.)

मिसेस बॉयल:खरंच, मिस्टर रेन

ख्रिस्तोफर:आवडत नाही तुम्हाला? (**मिसेस बॉयल** च्या डावीकडे जातो.) पण ही एक ओळख आहे—खुन्याची ओळख. कल्पना करा, त्याला यात कितीमजा येत असेल

मिसेस बॉयल:निव्वळ नाटकी थाप. माझा यावर विश्वासच नाही.

ख्रिस्तोफर: (तिच्या मागे वळून) पण थांबा, मिसेस बॉयल. जरा कल्पना करा, मी तुमच्या मागून येतो आणि तुम्हाला माझे हात गळ्यावर जाणवतात...

मिसेस बॉयल:थांबा... (ती उठते)

मेजर मेटकॉफ:बस करा.

ख्रिस्तोफर. हे सगळं खूप मजेशीर वाटतं. (उजव्या कमानीकडे जाते. सभोवताली बघतो आणि हसतो.) जर तुम्ही तुमचे चेहरे पाहिले असते तर!(**ख्रिस्तोफर कमानीतून निघून जातो.**)

मिसेस बॉयल: (उजव्या कमानीकडे जात) अत्यंत उद्धट आणि अस्थिर तरुण आहे तो **[मॉली** उजव्या बाजूच्या डायनिंग रूममधून प्रवेश करते आणि दरवाज्याजवळ उभी राहते.]

मॉली:गाइल्स कुठे आहे?

मिस केसवेल:आपला पोलिसवाला इमारतीला फेरफटका मारत आहे त्याच्यासोबत.

मिसेस बॉयल: (मोठ्या आरामखुर्चीकडे खाली येत) तुमचा मित्र, आर्किटेक्ट, अतिशय विचित्रपणे वागतोय.

मेजर मेटकॉफ:हल्लीची तरुण मुलं थोडी चिडचिडी वाटतात. कदाचित काही काळानंतर सुधारतील.

मिसेस बॉयल: (बसते) चिडचिडी? मला अशा लोकांबद्दल मुळीच सहानुभूती नाही. मला स्वतःला कुठलेही उदासीनतेचे त्रास नाहीत.

(**मिस केसवेल** डावीकडील जिन्याकडे जाते.)

मेजर मेटकॉफ:खरंच? कदाचित तुमच्यासाठीच ते चांगलं आहे, मिसेस बॉयल.

मिसेस बॉयल:तुम्हाला काय म्हणायचं आहे?

मेजर मेटकॉफ: (मध्यभागीच्या खुर्चीच्या डावीकडे जातो) मला वाटतं, त्या वेळी न्यायासनावर तुम्ही एक मॅजिस्ट्रेट होतात. प्रत्यक्षात, ती तीन मुलं लॉंग्रीज फार्मवर पाठवण्याची जबाबदारी तुमचीच होती.

मिसेस बॉयल:खरंच, मेजर मेटकॉफ. मला जबाबदार धरता येणार नाही. आम्हाला सामाजिक कामगारांचे अहवाल मिळाले होते. ते शेतकरी फारच चांगले भासले आणि त्यांना ती मुलं फार हवी होती. सगळं खूप

समाधानकारक वाटल होतं. ताज्या हवेत आरोग्यदायी जीवन.

मेजर मेटकॉफ:हल्लीची तरुण मुलं थोडी चिडचिडी वाटतात.पण झाल काय तर, मारहाण, उपासमार, आणि एक दुष्ट जोडपं.

मिसेस बॉयल:पण मला ते कसं कळायचं? ते लोक खूप सभ्यपणे बोलत होते.

मॉली:हो, मी बरोबर होते. (ती मध्यभागी येते आणि **मिसेस बॉयल**कडे रोखून बघते) ती तुम्हीच होतात...

(मेजर मेटकॉफ, मॉलीकडे तीव्र नजरेने पाहतो.)

मिसेस बॉयल:आपण सार्वजनिक कर्तव्य पार पाडायचा प्रयत्न करतो, आणि त्याचं उत्तर म्हणजे शिव्याशाप.

(पॅराविसिनी मोठ्याने हसतो.)

पॅराविसिनी:मला माफ करा, पण हे सगळं खूप मजेशीर वाटतंय. मला खूप आनंद होतोय.

(अजूनही हसत **पॅराविसिनी** डावीकडील ड्रॉइंग रूम मध्ये निघून जातो.**मॉली** सोफ्याच्या उजव्या बाजूला येते.)

मिसेस बॉयल:मला तो माणूस कधीच आवडला नाही!

मॉली:अजून चारच वाजलेत आणि तरीसुद्धा जवळ जवळ अंधार पडलाय. मी दिवे लावते. (ती उजवीकडे खाली जाऊन शेकोटीवरील दिवे लावते.) आता बरं वाटतंय.

(क्षणभर शांतता. **मिसेस बॉयल** अस्वस्थपणे आधी **मॉली**कडे आणि मग मिस केसवेलकडे पाहते, ज्या दोघी तिला बघत आहेत.)

मिसेस बॉयल: (आपलं लिहायचं सामान उचलत) आता माझं पेन कुठे ठेवलं होतं? (ती उठते आणि डावीकडे जाते.)

(डावीकडे वरच्या दिशेने वाचनालयात जाते). **मिसेस बॉयल**[(अजूनही हसत **पॅराविसिनी** डावीकडील ड्रॉइंग रूममध्ये निघून जातो.**मॉली** सोफ्याच्या उजव्या बाजूला जाते. ड्रॉइंग रूममधून पियानोचे सूर ऐकू येतात—"Three Blind Mice" हे गाणं एक बोट वापरून वाजवलं जातं आहे.]

मॉली: (खिडकीकडे जाऊन पडदे लावत) काय गडबड गाणं आहे हे!

मिस केसवेल:तुला आवडत नाही का? तुझ्या बालपणाची आठवण करून देतं का दु:खी बालपण? की तू भाग्यवान होतीस?

मॉली:तू आनंदी नव्हतीस?

मिस केसवेल: (शेकोटीकडे जात) नाही.

मॉली:वाईट वाटलं.

मिस केसवेल:पण त्याला खूप काळ लोटला. माणूस सावरतो.

मॉली:बहुतेक.

मिस केसवेल:किंवा सावरत नाही. सांगणं कठीण आहे.

मॉली:असंम्हणतात की लहानपणी जे काही घडतं तेच सगळ्यात महत्त्वाचं असतं.

मिस केसवेल:म्हणतात—म्हणजे कोण म्हणतं?

मॉली:मानसशास्त्रज्ञ.

मिस केसवेल:सगळं बकवास. मला मानसशास्त्रज्ञ आणि मनोविकारतज्ज्ञ यांचं काही घेणं-देणं नाही.

मॉली: (सोफ्याच्या खाली उजवीकडे हलत) माझे कधी काही संबंध आले नाहीत त्यांच्याशी.आणिआले नाहीत, तेच बरं झालं. मानसशास्त्राचं प्रस्थ उगीचच वाढवून ठेवलेलं आहे. तुमचे आयुष्य तुम्ही बनवाल, तसे असते. सरळ पुढे जात रहा. मागे वळून बघू नका.

मॉली:नेहमीच तसे करायला जमेल, असे नाही.

मॉली:पण कधी कधी मागे पाहणं थांबत नाही.

मिस केसवेल:मूर्खपणा. ती इच्छाशक्तीची गोष्ट आहे.

मॉली:बहुतेक (जोरात) मला माहीत आहे. (ती खाली मध्यभागी जाते.)

मॉली:तू बरोबर असशील... (ती उसासते.) पण कधी कधी एखादी घटना अशी घडते की ती सगळं आठवून देते...

मिस केसवेल:त्याला शरण जाऊ नकोस. पाठ फिरव.

मॉली:खरंच ही योग्य पद्धत आहे का? कधी कधी वाटतं की ती चुकीचीच पद्धत आहे. कधी कधी वाटतं की त्या गोष्टींना सामोरं जाणं हाच खरा उपाय आहे.

मिस केसवेल:तुझं काय म्हणणं आहे त्यावर अवलंबून आहे.

मॉली:(हसत) कधी कधी मला स्वतःलाच माहीत नसतं मी काय बोलतेय. (ती सोफ्यावर बसते.)

मिस केसवेल: (**मॉली**कडे जात) भूतकाळातल्या कोणत्याही गोष्टीचा माझ्यावर परिणाम होणार नाही तोही मी जसा ठरवेन तसाच.

(गाईल्स आणि **ट्रॉटर** डावीकडच्या जिन्यांमधून येतात.)

ट्रॉटर:वर सगळं व्यवस्थित आहे

मॉली: (तो डायनिंग रूमच्या उघड्या दरवाजाकडे बघतो, पुढे जातो आणि आत प्रवेश करतो. नंतर तो वरच्या उजव्या कमानीतून पुन्हा दिसतो.)

(**मिस केसवेल** जेवणखोलीत जाते, दरवाजा उघडाच ठेवते. **मॉली** उठून उशा नीट करते, आणि मग पडद्यां

कडे जाते. **गाईल्स** तिच्या डावीकडे जातो. **ट्रॉटर** डावीकडे खाली येतो.)

ट्रॉटर: (डावीकडचा दरवाजा उघडत) इथे काय आहे? ड्रॉइंग रूम?

(दरवाजा उघडला असताना पियानोचे सूर मोठ्याने ऐकू येतात. **ट्रॉटर** ड्रॉइंगरूममध्ये जातो आणि दरवाजा बंद करतो. काही वेळाने तो वरच्या डाव्या दरवाजातून पुन्हा येतो.)

मिसेस बॉयल: (आतून): तो दरवाजा बंद कराल का? सगळीकडे वाऱ्याचे झंझावात आहेत.

ट्रॉटर:माफ करा मॅडम, पण मला घराचा पूर्ण अंदाज घ्यायचाय.

(**ट्रॉटर** दरवाजा बंद करतो आणि जिन्यावरून वर जातो. (**मॉली** मध्यभागी हातखुर्चीच्या मागे जाते.)

गाईल्स: (**मॉली**कडे जात) मॉली, हे सगळं काय...?

(**ट्रॉटर** पुन्हा जिन्यावरून खाली येतो.)

ट्रॉटर:बरं, घराची संपूर्ण पाहणी झाली. काही संशयास्पद नाही. आता मी माझा अहवाल सुपरिंटेंडंट हॉगबेन यांना देतो. (तो फोनकडे जातो.)

मॉली: (मोठ्या टेबलाच्या डावीकडे जात) पण तुम्ही फोन करू शकत नाही. वायर मृत आहे...

ट्रॉटर: (अचानक फिरतो) काय? (तो रिसीव्हर उचलतो.) कधीपासून?

मॉली:मेजर मेटकॉफ यांनी तुम्ही आल्यावर लगेच प्रयत्न केला होता.पण पूर्वी व्यवस्थित होता. हॉगबेन साहेबांनी कॉल केला होता.हो. बहुतेक नंतर बर्फामुळे लाईन गेली असेल.

ट्रॉटर: कदाचित. कापलेला असावा. (तो रिसीव्हर ठेवतो आणि त्यांच्याकडे वळतो.)

गाईल्स:कापलेला? पण कोण कापेल?

ट्रॉटर: मिस्टर राल्स्टन...तुमच्या गेस्ट हाऊसमध्ये राहायला आलेल्या लोकांबद्दल तुम्हाला कितपत माहिती आहे?

गाईल्स:मी... आम्हाला खरंच फारसं काही माहीत नाही.

ट्रॉटर:हं! (तो सोफा टेबलाच्या मागे जातो.)

गाईल्स: (**ट्रॉटर**च्या उजवीकडे जात) मिसेस बॉयल यांनी बॉर्नमाउथ येथून लिहिलं होतं, मेजरमेटकॉफ यांनी—कुठून बर

मॉली:लीमिंग्टन. (ती **ट्रॉटर**च्या डावीकडे जाते.)

गाईल्स:रेन यांनी हॅम्पस्टेडमधून, आणि केसवेल बाईंनी केन्सिंग्टनमधल्या प्रायव्हेट हॉटेलमधून. पॅरावासिनी तर अचानक काल रात्री आला. तरीही मला वाटतं, त्यांच्याकडे राशन बुक्स असतील—तसल्या गोष्टी.

ट्रॉटर:मी त्याची चौकशी करीनच. पण अशा पुराव्यावर फार भरवसा ठेवता येत नाही.

मॉली:पण जरी हा वेडसर माणूस आम्हाला मारण्या साठी येत असला, तरी आपण आता सुरक्षित आहोत. कारण बर्फामुळे इथे कोणी येऊ शकत नाही जोपर्यंत बर्फ वितळत नाही.

ट्रॉटर: जोपर्यंत तो आधीच इथे नाही.

ट्रॉटर:का नाही, मिस्टर राल्स्टन? हे सगळे लोक काल संध्याकाळी आले. मिसेस स्टॅनिंगच्या खुनानंतर काही तासांनी. वेळ भरपूर होता.

गाईल्स:पण पॅरावासिनी सोडता, सगळ्यांनी पूर्वीच बुकिंग केलं होतं.

ट्रॉटर:का नाही? हे गुन्हे आधीच आखलेले होते.

गाईल्स:गुन्हे? फक्त एकच गुन्हा झाला आहे—कुल्वर स्ट्रीटमध्ये. तुम्हाला खात्री आहे की इथे अजून एक गुन्हा होणार आहे?

ट्रॉटर:इथे होणार, असं नाही—मी ते रोखण्याचा प्रयत्न करतो आहे. तो करण्याचा प्रयत्न केला जाईल, हो.

गाईल्स: (आगीजवळ जात) विश्वास बसत नाही. खूपच अवास्तव वाटतं.

ट्रॉटर:अवास्तव नाही. फक्त वस्तुस्थिती.

मॉली:तुम्ही त्या माणसाचं वर्णन केलं आहे का जो लंडनमध्ये होता?

ट्रॉटर:मध्यम उंचीचा, अनिश्चित शरीरयष्टीचा, गडद ओव्हरकोट घातलेला, सॉफ्ट फेल्ट हॅट, चेहरा मफलरने झाकलेला. कुजबुजत बोलत होता. (तो मध्यभागी हातखुर्चीच्या डावीकडे जातो. क्षणभर थांबतो.) सध्या हॉलमध्ये तीन गडद ओव्हरकोट टांगलेले आहेत. त्यापैकी एक तुमचा आहे, मिस्टर राल्स्टन... तिथे तीन हलक्या रंगाच्या फेल्ट हॅट्स आहेत... (गाईल्स उजवीकडील कमानीकडे जाऊ लागतो, पण मॉली बोलते तेव्हा तो थांबतो.)

मॉली:अजूनही माझा विश्वास बसत नाही

ट्रॉटर:पाहिलंत? हाच फोन वायरचा प्रश्न मला सतावत आहे..

ट्रॉटर:बघताय ना? ही फोनची वायरच मला काळजीत टाकतेय. जर ती कापलेली असेल तर... (तो फोनजवळ जातो, खाली वाकून वायरची तपासणी करतो.

मॉली:मला भाजीपाला पाहायला पाहिजे.

(मॉली उजव्या वरच्या कमानीतून निघून जाते. गाइल्स मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीतून मॉलीचा हातमोजा उचलतो आणि तो सहजतेने हाताळतो. तो त्यातनं एक*लंडन बस तिकीट*काढतो—त्याकडे पाहतो—मग मॉलीच्या दिशेने—आणि पुन्हा तिकीटा कडे.)

ट्रॉटर:दुसरी एखादी फोनची वायर आहे का?

(गाइल्स त्या तिकिटाकडे बघत राहतो आणि उत्तर देत नाही.)

गाईल्स:क्षमस्व, तुम्ही काहीतरी म्हटलं का?

ट्रॉटर:हो, श्री.रॉल्स्टन, मी विचारलं की "दुसरी वायर आहे का?" (तो मध्यभागाकडे जातो.)

गाईल्स:हो, वर आमच्या शयनकक्षात आहे.

ट्रॉटर:कृपया वर जाऊन तपासा, चालेल का?

(गाइल्स हातमोजा आणि तिकीट हातात घेत, गोंधळलेल्या अवस्थेत जिन्यावरून जातो.

ट्रॉटर वायरचा मागोवा घेत खिडकीजवळ जातो. तो पडदा बाजूला करतो आणि खिडकी उघडतो, वायरचा मागोवा घेण्याचा प्रयत्न करतो. तो उजवीकडील कमानीकडे जातो, एक टॉर्च घेऊन परततो.खिडकी कडे जातो, बाहेर उडी मारतो आणि खाली बघतो, नजरेआड होतो. आता जवळजवळ

अंधार झालेला असतो. मिसेस बॉयल वरच्या डावीकडील वाचनालया तून येते, थंडीने कुडकुडते आणि उघडी खिडकी पाहते.)

मिसेस बॉयल: (खिडकीकडे जात) ही खिडकी कोण उघडी ठेवून गेला? (ती खिडकी बंद करते, पडदाओढते, मग शेकोटीकडे जाऊन अजून एक लाकूड त्यात ठेवते. ती रेडिओकडे जाते आणि चालू करते. ती वरच्या टेबलकडे जाते, एक मासिक उचलते आणि त्याकडे पाहते.रेडिओवर एक संगीत कार्यक्रम सुरू असतो. मिसेस बॉयल भुवया उंचावते, रेडिओकडे जाते आणि दुसऱ्या कार्यक्रमावर ट्यून करते.)

रेडिओवरील आवाज: ...भीतीची यंत्रणा समजून घ्यायची असेल, तर माणसाच्या मनावर त्याचा नेमका परिणाम काय होतो ते अभ्यासलं पाहिजे. कल्पना करा, तुम्ही एका खोलीत एकटे आहात. दुपारचा शेवटचा वेळ आहे. तुमच्या मागे एक दरवाजा हळूच उघडतो...

(खालचा उजव्या बाजूचा दरवाजा उघडतो. "Three Blind Mice" ची चाल शिट्टीत वाजवली जाते. मिसेस बॉयल दचकते.)

मिसेस बॉयल: (हळूच हुश्श करत) ओह, तुम्ही आहात? काही ऐकण्यासारखा कार्यक्रमच सापडत नाही. (ती रेडिओकडे जाऊन संगीत कार्यक्रमावर परत ट्यून करते.)

(उघड्या दरवाज्यातून एक हात पुढे येतो आणि लाइट स्विचचे बटण बंद करतो. अचानक सगळे दिवे बंद होतात.)

मिसेस बॉयल:अरे—हे काय करताय? दिवे का बंद केलेत?

(रेडिओ पूर्ण आवाजात आहे, आणि त्यातून गोंधळलेले आवाज आणि झटापटीचा आवाज ऐकू येतो. मिसेस बॉयलचं शरीर खाली पडतं. मॉली वरच्या उजव्या कमानीतून प्रवेश करते आणि गोंधळलेली उभी राहते.)

मॉली:अरे, इतका अंधार का झालाय? काय आवाज आहे हा!

(ती उजवीकडील स्विचद्वारे दिवे चालू करते आणि रेडिओचा आवाज कमी करते. मग ती सोफ्याजवळ मिसेस बॉयलचं गळा दाबून मारलेलं प्रेत पाहते आणि किंचाळते—पडदा पटकन

खाली येतो.)

पडदा

दुसरा अंक

दृष्य:तेच. दहा मिनिटांनी.

पडदा वर जातो तेव्हा मिसेस बॉयलचं शरीर हलवलेलं असतं आणि सर्वजण खोलीत जमलेले असतात. ट्रॉटर प्रमुख म्हणून काम पाहतो आणि तो मोठ्या टेबलाच्या मागच्या बाजूस बसलेला असतो. मॉली उजव्या टोकाला उभी असते. इतर सगळे बसलेले असतात—**मेजर मेटकॉफ** उजव्या बाजूच्या मोठ्या आरामखुर्चीत, **ख्रिस्तोफर** काळ्या खुर्चीत,**गाइल्स** डावीकडील जिन्या वर, **मिस केसवेल**सोफ्याच्या उजव्या टोकाला आणि णि**पॅराविसिनी** डाव्या टोकाला.]

ट्रॉटर:आता, मिसेस रॉल्स्टन, प्रयत्न करा—विचार करा... विचार करा...

मॉली: (तणावाच्या कडेला) मी विचारच करू शकत नाही. डोकं सुन्न झालंय.

ट्रॉटर:जेव्हा तुम्ही मिसेस बॉयलकडे पोचलात, तेव्हा

त्यांचा नुकताच खून झाला होता. तुम्ही स्वयंपाक

घरातून आलात. तुम्हाला खात्री आहे का, त्या वेळेस कोणी दिसलं नाही किंवा काही ऐकू आलं नाही?हेच मारेकऱ्याचं नियोजन होतं—किंवा (अर्थपूर्ण थांबून) मारेकरणीचं.

मॉली:जेव्हा मी मिसेस बॉयलकडे पोचले, तेव्हा त्यांचा नुकताच खून झाला होता. मग मला दुसरं काही कसं ऐकू आलं असतं?

ट्रॉटर:कदाचित ऐकू आलंही असेल. जर मारेकरी हॉलमधून तिकडून (डावीकडे निर्देश करतो) गेला असेल, तर त्याला तुमचं स्वयंपाकघरातून येणं ऐकू आलं असेल. तो मागच्या जिन्यावरून गेला असेल—किंवा डायनिंग रूममध्ये लपला असेल...

मॉली:मला वाटतं—मी खात्रीने सांगू शकत नाही— जशी मी स्वयंपाकघरातून बाहेर आले. तसं एखादं दार किचित वाजलं आणि बंद झालं.

ट्रॉटर:कोणतं दार?

मॉली:माहीत नाही.

ट्रॉटर:विचार करा, मिसेस रॉल्स्टन—प्रयत्न करा. वरचं होतं का खालचं? अगदी जवळ की लांब? उजवीकडचं की डावीकडचं?

मॉली: (डोळ्यांत अश्रू) माहीत नाही, मी सांगितलं ना. मला खात्रीसुद्धा नाही, की मी काही ऐकलं.

(ती मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीकडे जाऊन बसते.)

गाईल्स: (उठतो आणि डावीकडे टेबलजवळ जातो; रागाने) तुम्ही तिच्यावर ओरडणं थांबवू शकत नाही का? दिसत नाही का, ती पूर्णतः खचलेली आहे.

ट्रॉटर: (तिखटपणे) आपण एका खुनाचा तपास करत आहोत, श्री. रॉल्स्टन. आत्तापर्यंत कोणालाच हे प्रकरण गंभीर वाटलेलं नाही. मिसेस बॉयलनाही नाही. त्यांनी मला माहिती दिली नाही. तुम्ही सगळ्यांनी काही न काही लपवलं. आता मिसेस बॉयल मेल्या आहेत. जर आपण लवकर या प्रकरणाचा शेवट लावला नाही, तर अजून एक खून होऊ शकतो.

गाईल्स:अजून एक? असं काही नाही. असं का होईल?

ट्रॉटर: (गंभीरपणे) कारण ते "तीन अंध उंदीर" होते.

गाईल्स:प्रत्येकासाठी एक मृत्यू? पण असं असेल तर, त्याचा काहीतरी संबंध असायला हवा—म्हणजे लाँग्रीज शेत प्रकरणाशी दुसरा काहीतरी संबंध.

ट्रॉटर:हो, तो असायला हवा.

गाईल्स:पण इथे अजून एक खून का?

ट्रॉटर:कारण त्या वहीत फक्त दोन पत्ते लिहिलेले होते. २४, कल्वर स्ट्रीटवर फक्त एक संभाव्य बळी होता. ती आता मृत आहे. पण इथे मॉन्क्सवेल मॅनरमध्ये, संभाव्य बळींचं क्षेत्र जास्त विस्तृत आहे. (तो सभोवताली पाहतो, अर्थपूर्णपणे.)

मिस केसवेल:फालतूपणा आहे. असं शक्यच नाही की योगायोगाने इथे दोन लोक आले असावेत—दोघेही लाँग्रीज फार्म प्रकरणाशी संबंधित?

ट्रॉटर:काही विशिष्ट परिस्थितीत, ते फारसं आश्चर्य

कारक ठरणार नाही. विचार करा, मिस केसवेल. (तो उठतो.) आता मला नेमकं समजून घ्यायचं आहे की मिसेस बॉयलचा खून झाला, तेव्हा प्रत्येक व्यक्ती कुठे होती. मिसेस रॉल्स्टनचं निवेदन मी आधीच घेतलं आहे. तुम्ही स्वयंपाकघरात भाज्या तयार करत होतात. तिथून बाहेर येऊन, कॉरिडॉरने, स्विंग डोअरमधून हॉलमध्ये आणि मग इथे आलात. (तो उजवीकडील कमानीकडे बोट दाखवतो.) रेडिओ खूप मोठ्या आवाजात चालू होता, लाईट बंद होता, हॉल अंधारात होता. तुम्ही लाईट चालू केला, मिसेस बॉयलला पाहिलंत आणि किंचाळलात.

मॉली:हो. मी किंचाळले आणि किंचाळले. शेवटी—लोक आले.

ट्रॉटर: (मॉलीच्या डावीकडे जात) हो. जसं तुम्ही म्हणता, लोक आले—वेगवेगळ्या दिशांनी—सगळे जवळजवळ एकाच वेळी पोहोचले. (तो थोडा थांबतो, मध्यभागी जातो आणि प्रेक्षकांकडे पाठ करतो.) तर, मी जेव्हा खिडकीतून (खिडकीकडे बोट दाखवतो) बाहेर गेलो फोनची वायर तपासायला, तेव्हा तुम्ही, श्री. रॉल्स्टन, वरच्या मजल्यावर गेलात—तुमच्या आणि मिसेस रॉल्स्टनच्या खोलीत, एक्स्टेंशन फोन तपासायला. (वरच्या मध्यभागी जातो) मिसेस रॉल्स्टन किंचाळली तेव्हा तुम्ही कुठे होता?

गाईल्स:मी अजूनही बेडरूममध्येच होतो. एक्स्टेंशन फोन बंदच होता. मी खिडकीतून पाहिलं --- वायर कापलेली आहे का ते तपासावं, पण काहीच

दिसलं नाही. मी पुन्हा खिडकी बंद केली आणि लगेचच मला मॉलीचा किंचाळण्याचा आवाज आला, आणि मी धावत खाली आलो.

ट्रॉटर: (टेबलावर हात ठेवत) या साध्या गोष्टींसाठी तुम्हाला बराच वेळ लागला, नाही का, श्री. रॉल्स्टन?

गाईल्स:मला तसं वाटत नाही. (तो जिन्याकडे जातो.)

ट्रॉटर:मला वाटतं, तुम्ही मुद्दाम वेळ घेतलात.

गाईल्स:मी काहीतरी विचार करत होतो.

ट्रॉटर:ठीक आहे. आता मग, श्री. रेन, तुमचं निवेदन

पाहिजे.

ख्रिस्तोफर: (उठतो आणि ट्रॉटरच्या डावीकडे जातो) मी स्वयंपाकघरात होतो, मिसेस रॉल्स्टनना काही मदत होईल का ते पाहत होतो. मला स्वयंपाक करायला खूप आवडतं. त्यानंतर मी वर माझ्या बेडरूममध्ये गेलो.

ट्रॉटर:का?

ख्रिस्तोफर:आपल्या खोलीत जाणं अगदी नैसर्गिक गोष्ट नाही का? म्हणजे—कधी कधी माणसाला एकटं राहावंसं वाटतं.

ट्रॉटर:तुम्ही बेडरूममध्ये गेलात कारण तुम्हाला एकटं राहायचं होतं?

ख्रिस्तोफर:आणि मला केस विंचरायचे होते —आणि —म्हणजे —आपलं आवरून घ्यायचं होतं.

ट्रॉटर: (**ख्रिस्तोफर**चे विस्कटलेले केस पाहून) तुम्हाला केस विंचरायचे होते?

ख्रिस्तोफर :काहीही असो, मी तिथेच होतो!

(गाइल्स डावीकडे दरवाजाकडे जातो.)

ट्रॉटर:आणि तुम्हाला मिसेस रॉल्स्टनचा किंचाळण्याचा आवाज ऐकू आला?

ख्रिस्तोफर :हो.

ट्रॉटर:आणि तुम्ही खाली आलात?

ख्रिस्तोफर :हो.

ट्रॉटर:आश्चर्य वाटतं की तुम्ही आणि श्री. रॉल्स्टन जिन्यावर एकमेकांना भेटलाच नाहीत.

(**ख्रिस्तोफर** आणि गाइल्स एकमेकांकडे पाहतात...).

ख्रिस्तोफर: मी मागच्या जिन्याने खाली आलो. तो माझ्या खोलीजवळचा आहे.

ट्रॉटर:तू तुझ्या खोलीत पण मागच्या जिन्याने गेलास का, की इथूनच गेलास?

क्रिस्टोफर:मी वरही मागच्याच जिन्याने गेलो होतो. (तो डेस्कच्या खुर्चीवर जाऊन बसतो.)

ट्रॉटर:समजलं. (तो सोफा टेबलच्या उजवीकडे जातो.) मिस्टर पॅराविसिनी?

पॅराविसिनी:मी तुम्हाला सांगितलंय. (तो उभा राहतो

आणि सोफ्याच्या डावीकडे जातो.) मी ड्रॉइंग रूममध्ये पियानो वाजवत होतो—त्या खोलीत, इन्स्पेक्टर. (तो डावीकडे इशारा करतो.)

ट्रॉटर:मी इन्स्पेक्टर नाही—फक्त सार्जंटआहे, मिस्टर पॅराविसिनी. कुणी तुमचा पियानो ऐकला का?

पॅराविसिनी: (हसत) मला असं वाटत नाही. मी अगदी, अगदी हळू वाजवत होतो—एका बोटाने—असं.

मॉली:तुम्ही "थ्री ब्लाइंड माईस" वाजवत होतात.

ट्रॉटर: (खवळून) खरंच?

पॅराविसिनी:हो. ती एक फारच झपाटून टाकणारी चुणचुणीत धून आहे. म्हणजे—काय म्हणू—मनात घर करून बसणारी. तुम्हा सगळ्यांना तसं वाटत नाही का?

मॉली:मला ती फारच भयंकर वाटते.

पॅराविसिनी:तरीही—ती लोकांच्या डोक्यात गुंजत राहते. कुणीतरी ती शिट्टीने वाजवत होतं.

ट्रॉटर:शिट्टीने? कुठे?

पॅराविसिनी:खात्री नाही. कदाचित समोरील हॉल मध्ये—किंवा जिन्यावर—किंवा वरच्या एखाद्या खोलीत.

ट्रॉटर: "थ्री ब्लाइंड माईस" कोण शिट्टीने वाजवत होतं?

(कोणतंही उत्तर येत नाही.)

तुम्ही हे सगळं बनवून सांगत आहात का, मिस्टर पॅराविसिनी?

पॅराविसिनी:नाही, नाही, इन्स्पेक्टर—माफ करा—सार्जंट, मी असं काही कधीच करणार नाही.

ट्रॉटर:ठीक आहे, पुढे सांगा, तुम्ही पियानो वाजवत होतात.

पॅराविसिनी: (एक बोट पुढे करत) एका बोटाने, असं… आणि मग मी रेडिओ ऐकला—खूप मोठ्याने—कोणीतरी आरडाओरडा करत होतं. माझ्या कानांना त्रास झाला. आणि मग—अचानकच—मी मिसेस

रालस्टनची किंकाळी ऐकली. (तो सोफ्याच्या डाव्या

टोकाला बसतो.)

ट्रॉटर: (मोठ्या टेबलच्या मधोमध येतो; बोटांनी इशारा करत) मिस्टर रालस्टन वर. मिस्टर रेन वर. मिस्टर पॅराविसिनी ड्रॉइंग रूममध्ये. मिस केसवेल?

मिस केसवेल:मी वाचनालयात पत्र लिहीत होते.

ट्रॉटर:तुम्हाला इथे काही ऐकू आलं का?

मिस केसवेल:नाही, मिसेस रालस्टन किंचाळल्या तेव्हाच ऐकू आलं.

ट्रॉटर:मग काय केलंत?

मिस केसवेल:इथे आले.

ट्रॉटर:लगेच?

मिस केसवेल:मला—तसं वाटतं.

ट्रॉटर:तुम्ही म्हणालात की जेव्हा मिसेस रालस्टन किंचाळल्या तेव्हा तुम्ही पत्रं लिहीत होतात?

मिस केसवेल:हो.

ट्रॉटर:आणि मग तुम्ही लिहिणं थांबवलं आणि इथे

आलात?

मिस केसवेल:हो.

ट्रॉटर:पण वाचनालयातील टेबलावर अपूर्ण पत्र नाही दिसत.

मिस केसवेल: (उभी राहत) मी ते माझ्यासोबत आणलं. (ती आपली हँडबॅग उघडते, एक पत्र काढते, ट्रॉटरकडे जाते आणि ते त्याला देते.)

ट्रॉटर: (ते पाहतो आणि परत देते) "डिअरेस्ट जॅसी"—हं—तुमची मैत्रीण आहे का, की नात्यातली?

मिस केसवेल:हे तुमचं काम नाहीये. (ती वळून जाते.)

ट्रॉटर:कदाचित नाही. (तो रेक्टरी टेबलच्या उजव्या टोकाभोवती फिरतो.) मी म्हणतो, जर मी पत्र लिहीत असताना कोणीतरी प्राणांतिक किंकाळी मारली, तर मी बहुतेक ते अपूर्ण पत्र उचलून, दुमडून, बॅगमध्ये ठेवायला वेळ घेतला नसता.

मिस केसवेल:खरंच? फारच मनोरंजक आहे. (ती जिन्यावर जाते आणि स्टूलावर बसते.)

ट्रॉटर: (मेजर मेटकाफच्या डावीकडे जात) आता, मेजर मेटकॉफ, तुम्ही? तुम्ही म्हणालात की तुम्ही तळघरात होतात का?

मेजर मेटकॉफ: (सौम्यपणे) सभोवती पाहत होतो. मी स्वयंपाकघराजवळच्या जिन्याखालच्या कपाटात पाहिलं. खूप साठवलेलं सामान आणि खेळांचं साहित्य. मग मला तिथे अजून एक दरवाजा दिसला, मी तो उघडला आणि पायऱ्या दिसल्या. उत्सुकता वाटली म्हणून खाली गेलो. छान जागा आहे.

मॉली:आवडली याचं बरं वाटलं.

मेजर मेटकॉफ:एकदमच. एखाद्या जुन्या मठाचं तळघर वाटतं. कदाचित म्हणूनच या जागेचं नाव "मॉन्क्सवेल" आहे.

ट्रॉटर:आपण इथे प्राचीन इतिहासाची चौकशी करत नाही, मेजर मेटकॉफ. आपण खुनाचा तपास करतो आहोत. मिसेस राल्स्टन म्हणाल्या की त्यांना एक दरवाजा किरकिर करत बंद होतानाचा आवाज ऐकू आला. (तो सोफ्याच्या उजवीकडे जातो.) त्या दरवाज्याचा खरंच किरकिर आवाज होतो. असंही शक्य आहे की, मिसेस बॉयलचा खून केल्यानंतर, मारेकऱ्याने मिसेस राल्स्टन यांना स्वयंपाकघरातून येताना ऐकलं आणि कपाटात शिरून दरवाजा आपसूक बंद केला.

मेजर मेटकॉफ:खूप गोष्टी शक्य आहेत.

(मॉली उठते, छोट्या आरामखुर्चीकडे जाऊन बसते. क्षणभर शांतता पसरते.)

ख्रिस्तोफर: (उठत) कपाटाच्या आतून बोटांचे ठसे असतील.

मेजर मेटकाफ:माझे नक्कीच असतील. पण बहुतांश गुन्हेगार हातमोजे घालतात, नाही का

ट्रॉटर:नेहमीच असं होतं. पण प्रत्येक गुन्हेगार एक ना एक वेळेस चुकतोच.

पॅराविसिनी:मला आश्चर्य वाटतं, सार्जंट, हे खरंच आहे का?

गाइल्स: (ट्रॉटरच्या डावीकडे जात) ऐका, आपण वेळ वाया घालतो आहोत, नाही का? एक व्यक्ती आहे जी...

ट्रॉटर:कृपया, मिस्टर राल्स्टन, या चौकशीचं नेतृत्व मी करतो आहे.

गाइल्स:बरं ठीक आहे, पण...

(गाइल्स डाव्या दरवाज्याने बाहेर जातो.)

ट्रॉटर: (आदेशाच्या स्वरात हाक मारतो) मिस्टर राल्स्टन!

(गाइल्स नाराजीने परत येतो आणि दरवाजाजवळ उभा राहतो.)

ट्रॉटर:धन्यवाद. (मोठ्या टेबलाच्या मागे जात) आपल्याला हे सिद्ध करावं लागेल की संधी होती, फक्त हेतूच नाही. आणि ऐका—तुमच्यापैकी प्रत्येकाकडे ती संधी होती.

(काहीसं कुजबुजत विरोध होतो.)

(तो हात वर करतो.)दोन जिने आहेत—कोणीही एकाने वर जाऊन दुसऱ्याने खाली येऊ शकतो. स्वयंपाकघराजवळच्या दरवाजातून कोणीही खाली तळघरामध्ये जाऊ शकतो आणि त्या ट्रॅपडोअरमधून वर येऊ शकतो, ज्यातून जिन्यांच्या पायथ्याशी येता येतं. (तो उजवीकडे इशारा करतो.) मुख्य गोष्ट म्हणजे, खुनाच्या वेळी तुम्हा प्रत्येकाजवळ कोणीही नव्हतं—तुम्ही एकटे होता.

गाइल्स:पण ऐका, सार्जंट, तुम्ही जणू आम्हा सगळ्यां वर संशय असल्या सारखे बोलता आहात. हे तर हास्यास्पद आहे!

ट्रॉटर:खुनाच्या प्रकरणात, प्रत्येकजण संशयाखाली असतो.

गाइल्स:पण तुम्हाला माहितीय की कल्वर स्ट्रीटमधल्या त्या बाईचा खून कोणी केला. तुम्हाला वाटतं की तो फार्मवर असलेल्या त्या तीन मुलांपैकी मोठा मुलगा आहे—एक मानसिक दृष्ट्या असमतोल तरुण, सध्या २३ वर्षांचा. आणि इथे फक्त एकच व्यक्ती आहे जी त्या वर्णनात बसते. (तो **ख्रिस्तो**फरकडे बोट दाखवतो आणि थोडा पुढे जातो.)

ख्रिस्तोफर:हे खोटं आहे—खोटं आहे! तुम्ही सगळे माझ्या विरोधात आहात. सगळे नेहमीच माझ्या विरोधातच असतात. तुम्ही माझ्यावर खोटा खुनाचा आरोप लावणार आहात. ही छळवणूक आहे—(मेजर मेटकाफच्या डावीकडे जात)—हो, छळवणूक!

(गाइल्स त्याच्या मागोमाग जातो पण डायनिंग टेबलच्या डाव्या टोकाशी थांबतो.)

मेजर मेटकॉफ: (उठतो; सौम्यपणे) शांत हो, मुला, शांत हो. (तो **ख्रिस्तोफर**च्या खांद्यावर हात ठेवतो, मग आपला पाइप काढतो.)

मॉली: (उठते आणि ख्रिस्तोफरच्या डावीकडे येते) काही नाही, **ख्रि**स, कोणीही तुझ्या विरोधात नाही. (ट्रॉटरकडे) त्याला सांगा की काही नाही.

ट्रॉटर: (गाइल्सकडे पाहत; ठामपणे) आम्ही कोणीही खोटा गुन्हा लावून अटक करत नाही.

मॉली: (ट्रॅक्टरकडे) त्याला सांगा की तुम्ही त्याला अटक करत नाही आहात.

ट्रॅक्टर: (मॉलीच्या डावीकडे जात; ठामपणे) मी कोणालाही अटक करत नाहीये. अटक करण्यासाठी पुरावा लागतो. आणि माझ्याकडे अजून पुरावा नाही.

(ख्रिस्तोफर आगीजवळ शेकायला जातो**.)**

गाइल्स:मला वाटतं तू वेडी झाली आहेस, मॉली. (मधोमध जातो. ट्रॅक्टरकडे) आणि तुम्हीही! फक्त एकच व्यक्ती आहे जी त्या वर्णनात बसते, आणि निदान सुरक्षिततेच्या दृष्टिकोनातून तरी त्याला अटक केलीच पाहिजे. हे इतर सगळ्यांसाठी न्याय्य ठरेल.

मॉली:थांब, गाइल्स, थांब. सार्जंट ट्रॅक्टर, मी-मी एक मिनिट बोलू शकते का?

ट्रॅक्टर:नक्कीच, मिसेस राल्स्टन. बाकीचे कृपया डायनिंग रूममध्ये जा.

(सगळे उठतात आणि उजवीकडे दरवाज्याकडे जातात. **प्रथम मिस केसवेल, मग पॅराविसिनी,** कुरकुरत,

(**ख्रिस्तोफर आणि शेवटी मेजर मेटकॉफ,** जो आपला पाइप पेटवण्यासाठी थांबतो. **मेजर मेटकॉफला** जाणवतं की कोणी तरी त्याच्याकडे पाहत आहे. सगळे बाहेर जातात.)

ट्रॅक्टर: (सोफ्याच्या वरच्या डाव्या बाजूला वळसा घालून उजव्या खाली जात) मी शक्यतांवरून ---

गाइल्स:मी थांबतोय.

मॉली:नाही, गाइल्स, तूही जा, प्लीज.

गाइल्स: (संतप्तपणे) मी थांबतोय. मला काय झालंय तेच कळेनासं झालंय, मॉली.

मॉली:प्लीज.

(गाइल्स इतरांच्या मागोमाग उजवीकडे निघून जातो. दरवाजा उघडा ठेवतो. **मॉली** तो बंद करते. **ट्रॉटर** उजव्या वरच्या आर्चकडे जातो.)

ट्रॉटर:हो, मिसेस राल्स्टन, (मधोमधच्या आराम खुर्चीच्या वरती जातो) काय सांगायचं होतं तुम्हाला?

मॉली: (ट्रॉटरच्या डावीकडे येते) सार्जंट ट्रॉटर, तुम्हाला वाटतं की हा—(ती सोफ्याखाली जाते)—हा वेडा खुनी म्हणजे त्या फार्मवरील तीन मुलांपैकी मोठा मुलगा असावा—पण तुम्हाला खात्री नाहीये, ना?

ट्रॉटर:खरं तर आपल्याला काहीच ठाम माहिती नाहीये. आपल्याकडे फक्त इतकंच आहे की त्या बाईने—जी आपल्या नवऱ्यासोबत त्या मुलांना उपाशी ठेवत आणि छळत होती..... ठार झाली, आणि त्या स्त्री-मॅजिस्ट्रेटचा सुद्धा खून झाला, जिने त्या मुलांना तिथे ठेवण्यासाठी जबाबदारी घेतली होती. (तो सोफ्याच्या उजव्या बाजूने खाली येतो.) पोलिस मुख्यालयाशी जोडलेली टेलिफोन वायर कापलेली आहे...

मॉली:तुम्हाला खात्री आहे का? कदाचित ती वायर फक्त बर्फामुळेच खराब झाली असेल.

ट्रॉटर:नाही, मिसेस राल्स्टन, ती वायर मुद्दाम कापलेली आहे. समोरच्या दरवाज्याजवळ ती कापलेली जागा मी स्वतः पाहिली आहे.

मॉली: (हललेली) असं आहे का?

ट्रॉटर:बसा, मिसेस राल्स्टन.

मॉली: (सोफ्यावर बसत) पण तरीही, तुम्हाला खात्रीने

माहीत आहे, असं नाही...

ट्रॉटर: (सोफ्याच्या वरच्या डाव्या बाजूला वळसा घालून उजव्या खाली जात) मी शक्यतांवरून अंदाज घेत आहे. सगळी चिन्हं एका दिशेनेच दाखवत आहेत – मानसिक अस्थैर्य, बालिश वृत्ती, लष्करातून पळून जाणे आणि मानसोपचार तज्ज्ञांचा अहवाल.

मॉली:हो, मला माहीत आहे, आणि म्हणूनच सगळी शंका ख्रिस्तोफरकडे वळते. पण मला खात्री आहे की ख्रिस्तोफर दोषी नाही. अजून काही शक्यता असाव्यात.

ट्रॉटर: (सोफ्याच्या उजव्या बाजूला थांबून) जसं की?

मॉली: (संधिग्धपणे) म्हणजे... त्या मुलांचे काही नातेवाईक नव्हते का?

ट्रॉटर:त्यांची आई मद्यपी होती. मुलांना तिने गमावल्या वर थोड्याच दिवसांत ती मेली.

मॉली:त्यांच्या वडिलांचं काय?

ट्रॉटर:ते लष्करात सार्जंट होते, परदेशात तैनात. ते अजून जिवंत असलेच, तर आता लष्करातून निवृत्त झाले असतील.

मॉली:तुम्हाला माहीत नाही की ते सध्या कुठे आहेत?

ट्रॉटर:आमच्याकडे तशी कोणतीही माहिती नाही. त्यांना शोधायला वेळ लागू शकतो, पण मी तुम्हाला खात्री देतो, मिसेस राल्स्टन, पोलीस प्रत्येक शक्यतेचा विचार करतात.

मॉली:पण तुम्हाला माहीत नाही, की ते या क्षणी कुठे असतील. आणि जर मुलगा मानसिकदृष्ट्या अस्थिर असेल, तर वडिलही तसेच असू शकतात.

ट्रॉटर:हो, ही शक्यता नाकारता येणार नाही.

मॉली:समजा तो जपानी कैदेत होता, खूप त्रास सहन केला आणि मग घरी परतला. घरी येऊन त्याला कळलं की त्याची बायको मरून गेली आणि मुलांना भयंकर अनुभवातून जावं लागलं, त्यातील एक तर मरण पावला — अशा वेळी तो पूर्णपणे वेडा होऊन बदला घ्यायचं ठरवू शकतो.

ट्रॉटर:ही फक्त एक कल्पना आहे.

मॉली:पण शक्य आहे ना?

ट्रॉटर:हो, मिसेस राल्स्टन, ती पूर्णपणे शक्य आहे.

मॉली:म्हणजे खुनी मध्यमवयीन, किंवा कदाचित म्हातारा असू शकतो. (ती थांबते.) मी जेव्हा म्हटलं की पोलिसांचा फोन आला होता, तेव्हा मेजर मेटकॉफ खूप अस्वस्थ झाला होता. खरंच! मी त्याचा चेहरा पाहिला.

ट्रॉटर: (विचार करत) मेजर मेटकॉफ? (तो मध्यभागी असलेल्या खुर्चीकडे जातो आणि बसतो.)

मॉली:मध्यमवयीन. एक सैनिक. तो छान वाटतो, अगदी सामान्य — पण कदाचित तो तसा नसेल, नाही का?

ट्रॉटर:हो, बऱ्याच वेळा ते कळतच नाही.

मॉली: (उभी राहून ट्रॉटरच्या डावीकडे जाते) म्हणजे, फक्त ख्रिस्तोफरच संशयित नाही, मेजर मेटकॉफ देखील असू शकतो.

ट्रॉटर:अजून काही सूचना आहेत का?

मॉली:तर, जेव्हा मी सांगितलं की पोलिसांचा फोन

आला होता, तेव्हा मिस्टर पॅराविसिनीने पोकर खाली टाकला होता.

ट्रॉटर:मिस्टर पॅराविसिनी? (तो विचार करतो.)

मॉली:हो, तो खूप म्हातारा आणि परदेशी वाटतो — पण तो कदाचित इतका म्हातारा नसेलही. तो फार चपळ आहे, खूपच तरुणासारखा चालतो, आणि त्याच्या चेहऱ्यावर मेकअप आहे, हे मिस केसवेललाही जाणवलं. तो कदाचित — मला माहीत आहे हे अतिशयोक्तीपूर्ण वाटेल — पण तो खोट्या वेषातही असू शकतो.

ट्रॉटर:तुम्हाला खूप काळजी वाटतेय, नाही का, की खून ख्रिस्तोफरनं केला नसेल?

मॉली: (शेकोटीकडे जाऊन) तो इतका — असहाय्य वाटतो. (ट्रॉटरकडे वळून) आणि खूप दु:खीही.

ट्रॉटर:मिसेस राल्स्टन, एक गोष्ट सांगतो. सुरुवातीपासूनच मी सर्व शक्यतांचा विचार केला आहे. — मुलगा जॉर्जी, वडील — आणि अजून एक व्यक्ती.

एक बहीण होती, लक्षात आहे?

मॉली:ओह — बहीण?

ट्रॉटर: (उठून मॉलीकडे जात) मेरी लयॉनचा खून एखाद्या स्त्रीनंही केला असावा. एखादी स्त्री. (मध्यभागी जात) गळ्याभोवतीचा मफलर ओढलेला, आणि पुरुषी टोपी डोक्यावर घट्ट ओढलेली. आणि खून करणाऱ्याने कुजबुजत बोललं — आवाजानेच लिंग कळून जातं. (तो सोफा टेबलच्या वर जातो.) हो, स्त्री असण्याची शक्यता आहे.

मॉली:मिस केसवेल?

ट्रॉटर: (पायऱ्यांकडे जात) ती या भूमिकेसाठी थोडी जास्त वयाची वाटते. (तो वर जातो,वाचनालयाचं दार उघडतो, पाहतो, मग बंद करतो.) हो, मिसेस राल्स्टन, संशय घेण्याजोग्या लोकांची यादी खूप मोठी आहे. (तो पायऱ्यांवरून खाली येतो.) उदाहरणार्थ — तुम्ही स्वतः.

मॉली:मी?

ट्रॉटर:तुमचं वय अगदी योग्य आहे.

मॉली: (काहीतरी म्हणणार इतक्यात—त्याला थांबवत)नाही, नाही. तुम्ही तुमच्याबद्दल जे काही सांगता, ते मी सध्या पडताळू शकत नाही. आणि मग — तुमचे पती.

मॉली:गाइल्स? किती हास्यास्पद!

ट्रॉटर: (हळूहळू मॉलीच्या डावीकडे चालत जात) गाइल्स आणि ख्रिस्तोफर रेन यांच्या वयात फारसा फरक नाही. समजा, तुमचे पती त्यांच्या वयापेक्षा मोठे दिसतात, आणि ख्रिस्तोफर छोटा दिसतो. खरे वय सांगता येणं फार कठीण असतं. मिसेस राल्स्टन, तुम्हाला तुमच्या पतीबद्दल कितपत माहिती आहे?

मॉली:गाइल्सबद्दल? काय मूर्खपणाचा प्रश्न!

ट्रॉटर:लग्नाला किती काळ झाला?

मॉली:फक्त एक वर्ष.

ट्रॉटर:आणि त्याला भेटलात — कुठे?

मॉली:लंडनमध्ये एका डान्स पार्टीमध्ये. आम्ही एकत्र गेलो होतो.

ट्रॉटर:त्याच्या घरच्यांना भेटलात?

मॉली:त्याचे कोणीच नाहीत. सगळे वारलेले आहेत.

ट्रॉटर: (महत्त्वपूर्णपणे) सगळे वारलेले?

मॉली:हो — पण तुम्ही हे खूप संशयास्पद करताय. त्याचे वडील वकील होते, आणि आई त्याच्या लहान पणीच मरण पावली.

ट्रॉटर:तुम्ही फक्त जे त्याने तुम्हाला सांगितलं तेच सांगत आहात.

मॉली:हो — पण... (ती वळून जाते.)

ट्रॉटर:तुम्हाला स्वतःच्या ज्ञानावरून काहीच माहीत नाही.

मॉली: (पटापट वळत) हे तर फारच अन्यायकारक आहे...

ट्रॉटर:तुम्हाला आश्चर्य वाटेल, मिसेस राल्स्टन, की तुमच्यासारख्या किती प्रकरणं आम्हाला मिळतात. विशेषतः युद्धानंतर. घरे उद्ध्वस्त झाली, कुटुंब नष्ट झाली, आणि मग कोणी तरी... एअर फोर्समध्ये होता, किंवा नुकतेच आर्मी ट्रेनिंग पूर्ण केले आहे – असं कुणीतरी सांगतो. पालक मारले गेले आहेत – नातेवाईक नाहीत. आजकाल कोणालाही भूतकाळ माहीत असतोच असं नाही, आणि तरुण लोक स्वतःचं आयुष्य ठरवतात – ते भेटतात आणि लग्न करतात. पूर्वी पालक आणि नातेवाईक विचारपूस करत आणि मगच लग्नाला संमती देत. आता तसं काही राहीलं नाही.मुलगी सरळ त्या मुलाशी लग्न करते. कधी कधी तिला एखाद-दोन वर्षांनी कळतं की तो मुलगा कुठलातरी पळपुटा बँक कारकून आहे, किंवा आर्मीमधून पळून गेलेला आहे, किंवा काही तितकंच अयोग्य. तुम्ही गाइल्स राल्स्टनला लग्न करताना किती काळ ओळखत होता?

मॉली:फक्त तीन आठवडे. पण…

ट्रॉटर:आणि तुम्हाला त्याच्याबद्दल काहीच माहिती नाही?

मॉली:ते खरं नाही! मला त्याच्याबद्दल सगळी माहिती आहे! मला माहीत आहे तो कसा आहे. तो गाइल्स आहे. (शेकोटीकडे वळत) आणि हे सुचवणं

म्हणजे अगदी हास्यास्पद आहे की तो एखादा भयावह, वेडसर, खून करणारा माणूस आहे. जेव्हा खून झाला.तेव्हा तो काल लंडनमध्ये नव्हता सुद्धा.

ट्रॉटर:तो कुठे होता? इथे?

मॉली:तो आपल्या कोंबड्यांसाठी वायर नेटिंग आणायला आणि एका विक्रीसाठी गावाकडे गेला होता.

ट्रॉटर:ते त्याने परत आणलं?

(तो डेस्ककडे जातो.)

मॉली:नाही, तो चुकीचा प्रकार निघाला.

ट्रॉटर:तुम्ही लंडनपासून फक्त तीस मैलांवर आहात, बरोबर? तुमच्याकडे एबीसी आहे का? (तो

एबीसी उचलतो आणि वाचतो.) फक्त एका तासात ट्रेनने – कारने थोडं जास्त वेळ लागतो.

मॉली: (रागाने पाय आपटत) मी तुम्हाला सांगतेय की गाइल्स लंडनमध्ये नव्हता!

ट्रॉटर:थांबा एक मिनिट, मिसेस राल्स्टन. (तो फ्रंट हॉलमध्ये जातो आणि एक गडद रंगाचा ओव्हरकोट घेऊन परत येतो. मॉलीच्या डावीकडे जातो.) हा तुमच्या नवऱ्याचा कोट आहे?

(मॉली कोटकडे पाहते.)

मॉली: (संशयाने) हो.(ट्रॉटर त्या कोटच्या खिशातून एका संध्याकाळच्या वर्तमानपत्राची घडी काढतो.)

ट्रॉटर:*इव्हनिंग न्यूज*. कालचं. साधारण साडेतीनच्या सुमारास रस्त्यावर विकलं गेलं.

मॉली:माझा विश्वास बसत नाही!

ट्रॉटर:खरंच का? (तो कोट घेऊन वरच्या उजव्या कमानीकडे जातो.) खरंच?

(ट्रॉटर कोट घेऊन वरच्या उजव्या बाजूच्या कमानीतून बाहेर जातो. मॉली उजव्या कोपऱ्यातील लहानशी खुर्ची पकडूनइव्हनिंग न्यूजकडे एकटक बघते. उजव्या बाजूचं दार हळूहळू उघडतं. ख्रिस्तोफर आत डोकावतो, पाहतो की मॉली एकटी आहे, आणि आत येतो.)

ख्रिस्तोफर:मॉली!

(मॉली दचकते आणि त्या आर्मचेअरच्या कुशनखाली पेपर लपवते.)

मॉली:अरे, तू मला घाबरवलंस! (ती आर्मचेअरच्या डावीकडे जाते.)

ख्रिस्तोफर:तो कुठे आहे? (मॉलीच्या उजवीकडे येतो.) तो कुठे गेला?

मॉली:कोण?

ख्रिस्तोफर:तो सार्जंट.

मॉली:ओह, तो त्या बाजूने बाहेर गेला.

ख्रिस्तोफर:काश, मी पळून जाऊ शकलो असतो. कुठेतरी – कुठल्या तरी मार्गाने. घरात काही जागा आहे का जिथे मी लपू शकेन?

मॉली: कालपावं?

ख्रिस्तोफर:हो – त्याच्यापासून.

मॉली:का?

ख्रिस्तोफर:पण, प्रिये, सगळेच माझ्याविरुद्ध आहेत. ते

म्हणतील की हे खून मीच केलेत – विशेषतः तुझा नवरा. (तो सोफ्याच्या उजव्या बाजूला जातो.)

मॉली:त्याला विसर. (ती ख्रिस्तोफरच्या उजवीकडे एक पाऊल पुढे जाते.) ऐक, ख्रिस्तोफर, तू असं – आयुष्यभर सगळ्यापासून पळतच राहू शकत नाहीस.

ख्रिस्तोफर:तू असं का म्हणतेस?

मॉली:खरंच आहे ना, तसं?

ख्रिस्तोफर: (निराश होऊन) हो, ते अगदी खरं आहे. (तो सोफ्याच्या डाव्या टोकाला बसतो.)

मॉली:हो, ते खरं आहे, नाही का?

ख्रिस्तोफर: (निराश स्वरात) ओहो, हो, अगदी खरं आहे. (तो सोफ्याच्या डाव्या टोकाला बसतो.)

मॉली: (सोफ्याच्या उजव्या टोकाला बसते; प्रेमळपणे) कधीतरी मोठं व्हायलाच लागतं, ख्रिस.

ख्रिस्तोफर:मला वाटतं, मी मोठं झालोच नसतो तर बरं झालं असतं.

मॉली:खरं सांग, तुझं खरं नाव ख्रिस्तोफर रेन् नाही ना?

ख्रिस्तोफर: नाही.

मॉली:आणि तू खरोखर आर्किटेक्ट व्हायच्या प्रशिक्षणात नाही आहेस?

ख्रिस्तोफर: नाही.

मॉली:मग तू असं का केलंस …?

ख्रिस्तोफर:स्वतःला ख्रिस्तोफर रेन् का म्हणवलं? मला गंमत वाटली म्हणून. आणि शाळेत लोक माझी थट्टा करत, मला "लिट्ल ख्रिस्तोफर रॉबिन" म्हणत. रॉबिन—रेन्—एक कल्पनांची साखळी होती. शाळा म्हणजे नरकच वाटायचा.

मॉली:तुझं खरं नाव काय आहे?

ख्रिस्तोफर:त्यात शिरायचं कारण नाही. आर्मी सर्व्हिस करत असताना मी पळून आलो. सगळं खूप घृणास्पद होतं—मला ते सगळं सहन होत नव्हतं. (मॉलीला अचानक बेचैनीची लाट येते, ख्रिस्तोफर ते ओळखतो. ती उठते आणि सोफ्याच्या उजव्या बाजूला जाते.) (ख्रिस्तोफर उठतो आणि डावीकडे खाली जातो) हो, मी अगदी त्या अनोळखी खुनीसारखाच आहे. (मॉली मोठ्या टेबलच्या डाव्या बाजूला जाते आणि त्याच्याकडे पाठ फिरवते.)

(**ख्रिस्तोफर:**मी आधीच सांगितलं ना की तो ज्या वर्णनात बसतो, तो मीच आहे. बघ ना, माझी आई… माझी आई… (तो सोफा टेबलच्या डावीकडे जातो.)

मॉली:हो, तुझी आई?

ख्रिस्तोफर:सगळं ठीक झालं असतं, जर ती मेली नसती. ती माझी काळजी घेत राहिली असती… माझं रक्षण केलं असतं…

मॉली:पण तू आयुष्यभर कुणाच्या आधारावर जगू शकत नाहीस. गोष्टी घडतात, आणि त्याचा सामना करावा लागतो—सामान्य आयुष्य जगत राहावंच लागतं.

ख्रिस्तोफर:ते शक्यच नाही.

मॉली:शक्य आहे.

ख्रिस्तोफर:म्हणजे… तू तसं केलं आहेस? (तो मॉलीच्या डावीकडे येतो.)

मॉली: (ख्रिस्तोफरकडे तोंड करून) हो.

ख्रिस्तोफर:काय घडलं होतं? काही खूप वाईट?

मॉली:काहीसं असं… जे मी आजवर कधीच विसरू शकले नाही.

ख्रिस्तोफर:गाइल्सशी काही संबंध?

मॉली:नाही, गाइल्सला भेटण्यापूर्वीचं

ख्रिस्तोफर:तू फार लहान असशील. जवळपास मूलच.

मॉली:कदाचित म्हणूनच ते इतकं… भयानक वाटलं. ते खरंच फारच भयंकर होतं… मी ते विसरण्याचा प्रयत्न करते. त्या आठवणी काढायचं टाळते.

ख्रिस्तोफर:म्हणजे… तूही पळूनच चालली आहेस. गोष्टींचा सामना करण्याऐवजी पळतेयस?

मॉली:हो—कदाचित, एका अर्थाने.

(क्षणभर शांतता पसरते.)

जरी मी तुला कालच पहिल्यांदा पाहिलं, तरी असं वाटतंय की आपल्याला एकमेकांची खूप चांगली ओळख आहे.

ख्रिस्तोफर:हो, थोडं विचित्रच आहे, नाही का?

मॉली:माहित नाही… कदाचित आपल्या दोघांमध्ये एक प्रकारची—सहानुभूती आहे.

ख्रिस्तोफर:म्हणजे, तुझं मत आहे की मला परिस्थिती चा सामना करायला हवा.

मॉली:खरं सांगायचं तर, दुसरा पर्याय तरी काय आहे तुझ्याकडे?

ख्रिस्तोफर:मी सार्जंटचे स्की चोरू शकतो. मी खूप चांगले स्कीईंग करू शकतो.

मॉली:हे फारच मूर्खपणाचं होईल. अगदी जणू काही तू दोषी असल्याचं कबूल केल्यासारखं.

ख्रिस्तोफर:सार्जंट ट्रॉटरला वाटतं मीच दोषी आहे.

मॉली:नाही, त्याला तसं वाटत नाही. कमीतकमी—माझ्या माहितीनुसार… मला माहीत नाही त्याला काय वाटतंय. (ती मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीकडे जाते, गादीखालून संध्याकाळचं वर्तमानपत्र काढते आणि ते

पाहत राहते. अचानक आवेशाने) मला त्याचा तिटकारा आहे—तिटकारा आहे—तिटकारा आहे...

ख्रिस्तोफर (गडबडून):कोणाचा?

मॉली:सार्जंट ट्रॉटरचा. तो तुझ्या डोक्यात काहीतरी भरवतो—अशा गोष्टी ज्या खऱ्या नाहीत, असूच शकत नाहीत.

ख्रिस्तोफर:हे सगळं काय आहे?

मॉली:माझा विश्वास बसत नाही—आणि मी बसूही देणार नाही...

ख्रिस्तोफर:कसला विश्वास बसत नाही? (तो हळूहळू मॉलीजवळ येतो, तिच्या खांद्यावर हात ठेवतो आणि तिला स्वतःकडे वळवतो.) चल—बोल की!

मॉली (वर्तमानपत्र दाखवत):हे पाहिलंस?

ख्रिस्तोफर:हो.

मॉली:हे काय आहे? कालचं संध्याकाळचं लंडनमधलं वर्तमानपत्र. आणि ते गाइल्सच्या खिशात होतं. पण काल गाइल्स लंडनला गेला नव्हता.

ख्रिस्तोफर:बरं, तो जर दिवसभर इथेच होता तर...

मॉली:पण तो इथे नव्हता. तो कार घेऊन चिकन वायर

शोधायला गेला होता, पण त्याला ती मिळाली नाही.

ख्रिस्तोफर:बरं, मग कदाचित तो खरंच लंडनला गेला असेल.

मॉली:मग त्याने मला तसं सांगितलं का नाही? का सांगितलं की तो गावभर फिरत होता?

ख्रिस्तोफर:कदाचित—त्या खुनाच्या बातमीनंतर...

मॉली:त्याला त्या खुनाबद्दल माहीत नव्हतं. की होतं? होतं का? (ती अग्नीपाशी जाते.)

ख्रिस्तोफर:देवा रे, मॉली. तुला खरंच असं वाटतं का—की सार्जंटलाही वाटतं...

(या संवादादरम्यान मॉली हळूहळू सोफ्याच्या डाव्या

बाजूला जाते. **ख्रिस्तोफर** न बोलता वर्तमानपत्र सोफ्यावर ठेवतो.)

मॉली:मला माहीत नाही सार्जंटला काय वाटतं. पण तो तुला लोकांविषयी शंका घ्यायला लावतो. तू स्वतःला प्रश्न विचारू लागतोस, आणि शंका यायला लागते. तुला वाटतं की ज्या व्यक्तीवर तू प्रेम करतोस, जिला चांगलं ओळखतोस—ती खरंतर अपरिचित आहे. (हळू आवाजात) असंच काही होतं स्वप्नात. तू मित्रांच्या मध्ये असतोस आणि अचानक त्यांचे चेहरे बदललेले दिसतात—ते मित्र नसतात, फक्त अभिनय करत असतात. कदाचित कुणावरही विश्वास ठेवता येत नाही—कदाचित सगळेच अपरिचित असतात. (ती दोन्ही हातांनी चेहरा झाकते.)

(**ख्रिस्तोफर** सोफ्याच्या डाव्या टोकाला जातो, त्यावर गुडघे टेकवून तिचे हात चेहऱ्यावरून काढतो. गाइल्स डावीकडून डायनिंग रूममधून येतो, पण त्यांना पाहून थांबतो. मॉली मागे सरकते आणि **ख्रिस्तोफर** सोफ्यावर बसतो.)

गाइल्स (दाराशी):मी कशाततरी अडथळा आणतोय असं दिसतंय.

मॉली:नाही, आम्ही फक्त—गप्पा मारत होतो. मला स्वयंपाकघरात जावं लागेल—पाय, बटाटे आणि—पालकही उकडायचाय. (ती आरामखुर्चीच्या वर उजवीकडे जाते.)

ख्रिस्तोफर (उठत आणि मध्यभागी येत**):**मी येतो, मदत करतो.

गाइल्स (अग्नीजवळ जात):नाही, तू नाही येणार.

मॉली:गाइल्स!

गाइल्स:सध्या खासगी बोलणे काहीसे धोकादायक आहे.

ख्रिस्तोफर, तू स्वयंपाकघरात जाणार नाहीस आणि माझ्या बायकोपासून दूर राहशील.

मॉली:नाही, त्याला तसं वाटत नाही. कमीतकमी—माझ्या माहितीनुसार… मला माहीत नाही त्याला काय वाटतंय. (ती मध्यभागी असलेल्या आरामखुर्चीकडे जाते, गादीखालून संध्याकाळचं वर्तमानपत्र काढते आणि ते पाहत राहते. अचानक आवेशाने) मला त्याचा तिटकारा आहे—तिटकारा आहे—तिटकारा आहे...

गाइल्स: (गडबडून):कोणाचा?

ख्रिस्तोफर:पण खरंच, ऐक ना...

गाइल्स (चिडून):माझ्या बायकोपासून दूर राहा, रेन. ती पुढची बळी ठरणार नाही.

ख्रिस्तोफर:म्हणजे तुला माझ्याबद्दल हेच वाटतं?

गाइल्स:मी आधीच सांगितलंय, नाही का? या घरात एक खुनी मोकळा फिरतोय—आणि मला वाटतं तूच तो असू शकतोस.

ख्रिस्तोफर:मी एकटाच असा नाहीय जो संशयित ठरू शकतो.

गाइल्स:मला दुसरं कुणीच तसा वाटत नाही.

ख्रिस्तोफर:तू इतका अंध आहेस का—की तू फक्त अंध असल्याचं नाटक करतोस?

गाइल्स:मी सांगतोय ना, मला माझ्या बायकोच्या

सुरक्षिततेची काळजी आहे.

ख्रिस्तोफर:मलाही आहे. मी तुला तिच्याजवळ एकटं सोडणार नाही. (तो मॉलीच्या डाव्या बाजूला

जातो.)

गाइल्स: (मॉलीच्या उजवीकडे येत):काय भानगड आहे ही...?

मॉली:कृपया जा, **ख्रिस.**

ख्रिस्तोफर:मी जाणार नाही.

मॉली:कृपया जा,

ख्रिस्तोफर. खरंच.

ख्रिस्तोफर: (उजवीकडे जात):मी फार लांब नसणार.

(नाखुशीने **ख्रिस्तोफर** वर उजव्या बाजूला असलेल्या कमानीतून बाहेर जातो. मॉली डेस्कजवळच्या खुर्चीकडे जाते, आणि गाइल्स तिच्यामागे येतो.)

गाइल्स:हे सगळं काय चाललंय? मॉली, तू वेडी झालीस की काय? तू स्वतःला एका खुन्याबरोबर स्वयंपाकघरात बंद करायला तयार होतीस?

मॉली:तो खुनी नाही.

गाइल्स:फक्त त्याच्याकडे बघून समजतंय की तो वेडसर आहे.

मॉली:तो नाही. तो फक्त दुःखी आहे. गाइल्स, मी तुला सांगतेय—तो धोकादायक नाही. तो असता तर मला नक्की समजलं असतं. आणि तरीही, मी स्वतःची काळजी घेऊ शकते.

गाइल्स - मिसेस बॉयल हेच म्हणाली होती!

मॉली:ओह, गाइल्स—असं नको बोलू. (ती डावीकडे जाते.)

गाइल्स (तिच्या उजव्या बाजूला जात**):**ऐक, तुझ्यात आणि त्या मुलामध्ये काय आहे?

मॉली:काय म्हणायचंय तुला काय म्हणायचंय? मला त्याचं वाईट वाटतं—इतकंच.

गाइल्स:कदाचित तुम्ही पूर्वी भेटला असाल. कदाचित तू त्याला इथे यायला सांगितलं असशील आणि मग तुम्ही दोघांनी पहिल्यांदा भेटल्याचं नाटक केलं. आधीच सगळं ठरवलं होतं का?

मॉली:गाइल्स, तू वेडा झालास का? अशा गोष्टी सुचवायची तुझी हिंमत कशी झाली?

गाइल्स (टेबलच्या मध्यभागी जात): हे काहीसं विचित्र

नाही का, की तो असं एखाद्या दूरच्या ठिकाणी येऊन थांबतो?

मॉली: **मिस केसवेल, मेजर मेटकॉफ आणि मिसेस बॉयल** इथे आले, तेवढंच हेही विचित्र.

गाइल्स: मी एका वर्तमानपत्रात वाचलं होतं की असे खून करणारे लोक स्त्रियांना आकर्षित करतात. वाटतं ते खरं आहे. (मध्यभागी खाली येतो) तू त्याला आधी कुठे ओळखत होतीस? किती दिवस चालू आहे हे?

मॉली: तू अगदी हास्यास्पद वागत आहेस. (थोडी उजवीकडे सरकते) ख्रिस्तोफर रेनला मी कालच प्रथम पाहीलं.

गाइल्स: असं तू म्हणतेस. कदाचित तू लपून-छपून लंडनला त्याला भेटायला गेली असशील.

मॉली: तुला ठाऊक आहे की मी कित्येक आठवड्यां पासून लंडनला गेलेले नाही.

गाइल्स (एक विचित्र सुरात): तू कित्येक आठवड्यां पासून लंडनला गेलेली नाहीस. खरंच?

मॉली: काय म्हणतोस तू? मी खरंच गेलेली नाही.

गाइल्स: खरंच? मग हे काय आहे? (तो मॉलीच्या खिशातून तिचा हातमोजा काढतो आणि त्यातून बसचं तिकीट काढतो.)

(मॉली चकित होते.) हा हातमोजा काल तू घातलेला होता. तो खाली पडला होता. दुपारी मी सार्जंट ट्रॉटरशी बोलत असताना तो मला सापडला. आणि आत काय आहे? — लंडन बसचं तिकीट!

मॉली (अपराधी भावनेने): ओह... ते...

गाइल्स (उजव्या मध्यभागी वळत): म्हणजे असं दिसतं की तू काल फक्त गावात नाही, तर लंडनलाही गेली होतीस.

मॉली: ठीक आहे, मी...

गाइल्स: जेव्हा मी आनंदाने गावात फिरत होतो तेव्हा?

मॉली (ठामपणे): हो, जेव्हा तू गावात फिरत होतास तेव्हा...

गाइल्स: चला, कबूल कर. तू लंडनला गेली होतीस.

मॉली: ठीक आहे. (ती सोफ्याच्या खाली मध्यभागी येते) मी लंडनला गेले होते. पण तूही तसंच केलंस!

गाइल्स: काय?

मॉली: हो, तूही. तू संध्याकाळचं लंडनचं वर्तमानपत्र घेऊन आलास. (ती सोफ्यावरून वर्तमानपत्र उचलते.)

गाइल्स: तुला ते कुठून मिळालं?

मॉली: तुझ्या ओव्हरकोटच्या खिशात होता.

गाइल्स: कुणीही तो तिथे ठेवू शकलं असतं.

मॉली: असं केलं का? नाही, तू लंडनला गेला होतास.

गाइल्स: ठीक आहे. हो, मी लंडनला गेलो होतो. पण मी तिथे एखाद्या बाईला भेटायला गेलो नव्हतो.

मॉली (भीतीने; हळू आवाजात): खरंच नाही? तुला खात्री आहे?

गाइल्स: काय? काय म्हणतेस तू? (तो तिच्याजवळ येतो.)

(मॉली मागे सरकते, डावीकडे.)

मॉली: दूर रहा. माझ्या जवळ येऊ नकोस.

गाइल्स (तिच्यामागे जात): काय झालंय?

मॉली: मला स्पर्श करू नकोस.

गाइल्स: तू काल लंडनला ख्रिस्तोफर रेनला भेटायला गेली होतीस का?

मॉली: मूर्खपणा करू नकोस. अर्थातच नाही.

गाइल्स: मग का गेली होतीस?

(मॉलीचा सूर बदलतो. ती स्वप्नाळू हसते.

मॉली: मी—सांगणार नाही तुला. कदाचित—आता—मला आठवतच नाही का गेले होते... (ती उजवीकडच्या कमानीकडे जाते.)

गाइल्स (मॉलीच्या डावीकडे जात): मॉली, तुला काय झालंय? तू अचानक खूप बदलली आहेस. मला वाटतं, की मी तुला ओळखतच नाही.

मॉली: कदाचित तू मला कधीच ओळखलंच नाहीस. आपण लग्न केलंय किती दिवस झाले—एक वर्ष? पण तुला खरं खरं काय माहिती आहे माझ्याबद्दल? मी काय केलं, काय वाटलं, काय सहन केलं?

गाइल्स: मॉली, तू वेडी झाली आहेस...

मॉली: ठीक आहे, मी वेडी आहे! मग काय? कदाचित वेडं असणं मजेदार असेल!

गाइल्स (रागाने): काय भलतंच बोलते आहेस...

पॅराविसिनी: अरे बापरे. आशा आहे की तुम्ही दोघं एकमेकांना थोडं जास्त बोलत नाही आहात. अशा प्रेमळ वादांत तसं घडतं.

गाइल्स: "प्रेमळ वाद!" हे काहीतरी नवीनच आहे. (तो टेबलाच्या डावीकडे जातो.)

पॅराविसिनी (उजव्या छोट्या खुर्चीकडे जात): अगदी

बरोबर. अगदी बरोबर. मला तुमचं हे सगळं समजतं. मीही हेच सगळं तरुणपणी अनुभवलंय.पोरकट —— पोरकट

गाइल्स:कदाचित तुम्ही पूर्वी भेटला असाल. कदाचित तू त्याला इथे यायला सांगितलं असशील. जसं कवी म्हणतो. फार काळ झाला नाही लग्नाला, बरोबर?

गाइल्स (फायरप्लेसजवळ जात): हे तुमचं काही कामाचं नाही, **मिस्टर पॅराविसिनी...**

पॅराविसिनी: (मध्यभागी खाली जात): नाही नाही, खरंच काही संबंध नाही. पण मी फक्त सांगायला आलो होतो की सार्जंटला त्याचे स्कीज सापडत नाहीयेत आणि त्यामुळे तो खूप वैतागलाय.

मॉली (सोफा टेबलच्या उजवीकडे): **ख्रिस्तोफर!**

पॅराविसिनी (उजवीकडच्या कमानीजवळ जाऊन हाक मारतो): मिस्टर राल्स्टन!

(**गाइल्स** उजवीकडून येतो आणि कमानीखाली उभा रहातो. **पॅराविसिनी** परत येऊन उजवीकडील छोट्या खुर्चीत बसतो.)

गाइल्स: काय?

पॅराविसिनी (गाइल्सकडे वळून): मिस्टर राल्स्टन, तुम्ही ते हलवलेत का हे तो विचारतोय.

गाइल्स: नाही, अर्थातच नाही.

(**सार्जंट ट्रॉटर** उजवीकडील कमानीतून प्रवेश करतो, आणि तो लाल चेहरा करून चिडलेला दिसतो.

पॅराविसिनी: (ट्रॉटरच्या उजवीकडे जात): तुम्हाला त्यांचा शोध का घ्यावासा वाटला?

ट्रॉटर:अजूनही बर्फ पडलेलाच आहे. मला इथे मदती साठी आणखी लोकांची गरज आहे. मी मार्केट हॅम्प्टनला पोलीस स्टेशनवर स्की करत जाणार होतो, परिस्थिती ची माहिती द्यायला.

पॅराविसिनी: पण दुसरं कारणही असू शकतं ना?

ट्रॉटर:हो का? काय?

पॅराविसिनी:कुणाला कदाचित इकडून पळून जायचं

असावं.

गाइल्स (मॉलीच्या उजवीकडे जात, तिला): तू "**ख्रिस्तोफर**" असं म्हणालीस ते काय म्हणून?

मॉली:काही नाही.

पॅराविसिनी (हसत): म्हणजे आपला तरुण आर्किटेक्ट पळून गेलाय का? फारच रंजक आहे.

ट्रॉटर:हे खरं आहे का, मिसेस **राल्स्टन**? (तो टेबलाच्या मध्यभागी जातो.)

(ख्रिस्तोफर डावीकडच्या जिन्यांतून येतो आणि सोफ्याच्या डावीकडे येतो.)

मॉली (थोडी डावीकडे सरकत): अहो देवा! म्हणजे तुम्ही गेला नव्हता तर!

ट्रॉटर (ख्रिस्तोफरच्या उजवीकडे जात): मिस्टर रेन, तुम्ही माझे स्कीज घेतलेत का?

ख्रिस्तोफर (आश्चर्याने): तुमचे स्कीज, सार्जंट? नाही, मी का घ्यावेत?

ट्रॉटर:मिसेस राल्स्टनला असं वाटत होतं की… (तो मॉलीकडे बघतो.)

मॉली:मिस्टर रेन यांना स्कीइंग खूप आवडतं. मला वाटलं त्यांनी थोडं व्यायाम करायला घेतले असतील.

गाइल्स:व्यायाम? (तो टेबलच्या मध्यभागी जातो.)

ट्रॉटर:ऐका, सगळ्यांनी लक्ष द्या. हे खूप गंभीर प्रकरण आहे. कुणीतरी माझ्या बाहेरच्या जगाशी संपर्क साधण्याचा एकमेव मार्गच काढून टाकलाय. मला सगळे लोक इथे पाहिजेत—आत्ताच.

पॅराविसिनी:मला वाटतं मिस केसवेल वरच्या मजल्या वर गेल्या आहेत.

मॉली:मी त्यांना बोलवते.

(**मॉली** जिन्यांवरून वर निघून जाते. ट्रॉटर डावी कडच्या कमानीकडे जातो.)

पॅराविसिनी (उजव्या बाजूला जात): मी मेजर मेटकाफला डायनिंग रूममध्ये पाहिलं होतं. (तो उजवीकडचा दरवाजा उघडतो आणि आत पाहतो.) मेजर मेटकॉफ! ते आता तिथे नाहीत.

(**गाइल्स** उजवीकडून येतो आणि कमानीखाली उभा राहतो. **पॅराविसिनी** परत येऊन उजवीकडील छोट्या खुर्चीत बसतो.)

गाइल्स:मी ते शोधले.

ट्रॉटर:तरीसुद्धा ते गायब आहेत.

(ट्रॉटर लाल चेहरा करून चिडलेला दिसतो.)

पॅराविसिनी (ट्रॉटरच्या उजवीकडे जात): तुम्हाला त्यांचा शोध घेण्याची कल्पना का झाली?

ट्रॉटर:अजूनही बर्फ पडलेलाच आहे. मला इथे मदतीसाठी आणखी लोकांची गरज आहे. मी मार्केट हॅम्प्टनला भेटायला पोलीस स्टेशनवर स्की करत जाणार होतो, परिस्थितीची माहिती द्यायला.

ट्रॉटर:तुम्ही ते तिथे पाहीले नाही?

मेजर मेटकॉफ:आठवत नाही.०

(**ट्रॉटर** लाल चेहरा करून चिडलेला दिसतो.)

पॅराविसिनी:आणि आता तुम्ही जाऊ शकत नाही—अरे बापरे… कुणीतरी हे ठरवून केलंय की तुम्ही जाऊच नये. पण दुसरं कारणही असू शकतं ना?

ट्रॉटर:हो का? काय?

पॅराविसिनी:कुणाला कदाचित इकडून पळून जायचं असावं.

गाइल्स (मॉलीच्या उजवीकडे जात, तिला): तू "**ख्रिस्तोफर**" असं म्हणालीस ते काय म्हणून?

मॉली:काही नाही.

(मॉली जिन्यांवरून वर निघून जाते. डावीकडच्या कमानीकडे जातो.)

पॅराविसिनी (उजव्या बाजूला जात): मी मेजर मेटकॉफला जेवणघरात पाहीलं होतं. (तो उजवीकडचा दरवाजा उघडतो आणि आत पाहतो.)

मेजरमेटकॉफ! ते आता तिथे नाहीत.

गाइल्स:मी ते शोधतो.

मेजर मेटकॉफ:स्कीज? (तो सोफ्याच्या डावीकडे जातो.)

पॅराविसिनी (उजवीकडच्या कमानीजवळ जाऊन हाक मारतो): मिस्टर **राल्स्टन**!

(**गाइल्स** उजवीकडून येतो आणि कमानीखाली उभा राहतो. **पॅराविसिनी** परत येऊन उजवीकडील छोट्या खुर्चीत बसतो.)

मेजर मेटकॉफ:जर आपण सगळे मिळून शोधायला सुरुवात केली, तर सापडतीलच. हे काही लपवलेली बटणं शोधायचं प्रकरण नाही. स्कीज मोठ्या आणि उठून दिसणाऱ्या असतात. आपण सगळे मिळून शोधू या. (तो उठतो आणि उजवीकडील दरवाजाकडे जातो.)

ट्रॉटर:थोडं थांबा, मेजर मेटकॉफ. हेच तर आपल्याला करायला लावलं जातंय, असंही असू शकतं.

मेजर मेटकॉफ:काय? मला तुमचं म्हणणं समजत नाही.

ट्रॉटर:मला आता अशा एका विक्षिप्त आणि चलाख मेंदूच्या जागी स्वतःला ठेवून विचार करावा लागतो आहे. त्याला आपल्याला काय करायला लावायचं आहे, आणि तो स्वतः पुढे काय करणार आहे, हे मला समजून घ्यावं लागणार आहे. मला त्याच्या एक पाऊल पुढे राहण्याचा प्रयत्न करावा लागेल. कारण मी तसं केलं नाही, तर अजून एक खून होणार.

मिस केसवेल:तुम्हाला अजूनही हे खरं वाटतं?

ट्रॉटर:हो, मिस केसवेल. मला खरंच वाटतं.*थ्री ब्लाइंड माइस* — तीन आंधळ्या उंदरांपैकी दोन गेले — तिसरा अजून शिल्लक आहे. (मंचाच्या मध्यभागी येतो, प्रेक्षकांकडे पाठ करून): इथे सध्या सहा जण माझं बोलणं ऐकत आहेत. त्यापैकी एक खून करणारा आहे!

(एक क्षण शांतता. सगळे अस्वस्थ होतात आणि एकमेकांकडे पाहतात.)

ट्रॉटर:हो, तुमच्यातलाच एक खून करणारा आहे. (तो शेकोटीकडे जातो.) अजून मला कोण आहे हे माहीत नाही, पण लवकरच समजेल. आणि तुमच्यातलाच दुसरा एक पुढचा बळी आहे. त्यालाच मी बोलत आहे. (तो मॉलीकडे जातो.) मिसेस बॉयलने माझ्यासोबत माहिती लपवली — ती आता मरण पावली. (तो पुन्हा मंचाच्या मध्यभागी जातो.) तुम्ही — जो कोणी असाल — अजूनही माझ्यापासून काही लपवत आहात. पण लपवू नका. कारण तुम्ही धोक्यात आहात. जो माणूस दोन वेळा खून करतो, तो तिसऱ्यांदा थांबेल, याची काही हमी नाही. (तो मेजर मेटकॉफच्या उजवीकडे जातो.) आणि मला अजूनही माहीत नाही, की तुम्हां पैकी कोणाला संरक्षणाची गरज आहे. (एक क्षण शांतता.) (मंचाच्या मध्यभागी खाली येतो आणि प्रेक्षकांकडे पाठ करतो): चला, आता, इथे उपस्थित कुणालाही जर त्या जुन्या प्रकरणात स्वतःची काहीशी चूक वाटत असेल — तर थोडीशी का असेना—तर ती बाहेर काढा. (पुन्हा शांतता.)

ट्रॉटर:ठीक आहे—तुम्ही नाही सांगणार. मी खुन्याला शोधून काढेन—मला याबद्दल शंका नाही—पण तोवर कदाचित तुमच्यातलाच एखादा मेला असेल. (तो टेबलच्या मध्यभागी जातो.) आणि अजून एक गोष्ट सांगतो—खुन्याला हे सगळं आवडतंय. होय, तो या सगळ्या खेळाचा आनंद घेतोय...

(क्षणभर शांतता.)

(तो टेबलाच्या उजव्या टोकावरून फिरतो, पडदा उघडतो, बाहेर पाहतो आणि उजवीकडील खिडकी जवळ बसतो.) ठीक आहे — तुम्ही जाऊ शकता.

(मेजर मेटकॉफ उजवीकडील जातो. **ख्रिस्तोफर** डावीकडच्या जिन्यावरून वर जेवणघरात जातो. मिस केसवेल शेकोटीजवळ येते आणि त्यावर कोपर ठेवते. गाइल्स मध्यभागी जातो आणि मॉली त्याच्या पाठोपाठ; गाइल्स थांबतो आणि उजवीकडे वळतो. मॉली त्याच्याकडे पाठ करून मध्यवर्ती हातखुर्चीच्या मागे जाते. पॅराविसिनी उठतो आणि मॉलीच्या उजवीकडे येतो.)

पॅराविसिनी:चिकनबद्दल बोलायचं झालं, तर बाईसाहेब, तुम्ही कधी चिकनचे लिव्हर फॉई ग्रास भरपूर लावलेल्या टोस्टवर खाल्लंय का? त्यावर अगदी पातळसा बेकनचा तुकडा आणि थोडासा ताज्या मोहरीचा स्पर्श... मी तुमच्यासोबत स्वयंपाकघरात येईन आणि आपण एकत्र काहीतरी छान बनवू. एक मनमोहक काम. (पॅराविसिनी मॉलीचा उजवा हात धरतो आणि उजवीकडे वर जायला लागतो.)

गाइल्स (मॉलीचा डावा हात धरतो): मी माझ्या पत्नीची मदत करतोय, पॅराविसिनी. (मॉली गाइल्सचा हात झटकते.)

पॅराविसिनी:तुमचा नवरा तुमच्यासाठी काळजीत आहे. या परिस्थितीत ते अगदी स्वाभाविक आहे. त्याला तुमचं माझ्यासोबत एकटं असणं पसंत नाही.

(मॉली पॅराविसिनीचा हात झटकते.)

पॅराविसिनी:त्याला भीती वाटते ती माझ्या विकृत प्रवृत्तीचीt माझ्या अनैतिकतेची नव्हे. (तो खवचट हसतो.) नवरा हा कायम एक अडथळाच ठरतो. (तो तिच्या बोटांवर चुंबन घेतो.)बाय बाय.

मॉली:मला खात्री आहे, गाइल्स असा काही विचार करत नाही...

पॅराविसिनी:तो फार शहाणा आहे. कोणताही धोका पत्करू नका. (तो हातखुर्चीच्या उजवीकडे जातो.) मी तुमच्याशी, तुमच्या नवऱ्याशी किंवा आपल्या जिद्दी सार्जंटकडे हे सिद्ध करू शकतो का की मी खून करणारा विक्षिप्त नाही? नकार सिद्ध करणं नेहमीच कठीण असतं. आणि समजा मी खरंच... (तो*Three Blind Mice*चं संगीत गुणगुणतो.)

मॉली:अरे, नको ते. (ती मध्यभागी असलेल्या हातखुर्चीमागे जाते.)

पॅराविसिनी:पण ती एक किती गोडशी चाल आहे ना? तुम्हाला वाटत नाही का? "तिने त्यांच्या शेपट्या कापल्या सुरीने – [मोठा श्वास घेण्यासाठी आवंढा गिळत] – अप्रतिम." एखादं मूल याला फार आवडेल. मुले किती क्रूर असतात, नाही का? (पुढे झुकून) त्यातली काही तर कधी मोठीच होत नाहीत.

(**मॉली** भीतीने किंचाळते**.**)

गाईल्स: (मोठ्या टेबलच्या उजव्या बाजूला जात) माझ्या पत्नीला घाबरवणं थांबवा.

मॉली:मला हे मूर्खपणाचं वाटतं. पण ऐका ना – मी तिला सापडले. तिचा चेहरा अगदी जांभळा झाला होता. मी ते विसरू शकत नाही...

पॅराविसिनी:माहिती आहे. विसरणं खूप कठीण असतं, नाही का? तुम्ही काही विसरणाऱ्या स्वभावाच्या दिसत नाही.

मॉली: (गोंधळलेल्या स्वरात) मला जावं लागेल – जेवण – डिनर – पालक तयार करायचा आहे.

मॉली: –सगळे बटाटे भांड्यात फुटतायत – प्लीज, गाइल्स...

(**गाईल्स** आणि **मॉली** उजव्या वरच्या कमानीतून बाहेर पडतात. पॅराविसिनी डाव्या बाजूला टेकतो आणि त्यांच्याकडे पाहत हसतो. मिस केसवेल शेकोटीजवळ उभी असून विचारात आहे.)

ट्रॉटर::पण ती एक किती गोडशी चाल आहे ना? तुम्हाला वाटत नाही का? "(उठून **पॅराविसिनी** च्या डावीकडे जात) तुम्ही त्या बाईंना असं काय बोललात की त्या अस्वस्थ झाल्या?

पॅराविसिनी: मी, सार्जंट? अगदी निरुपद्रवी थट्टा होती. मला थोडा विनोद आवडतो.

ट्रॉटर:विनोद असतो चांगला – आणि असतो वाईट प्रकारचाही.

पॅराविसिनी: (मंचाच्या मध्यभागी येतो) आता मला खरंच आश्चर्य वाटतं, सार्जंट, तुम्ही काय म्हणायचं आहे?

ट्रॉटर:मी थोडा विचार केला आहे – तुमच्याबद्दल.

पॅराविसिनी:खरंच?

ट्रॉटर:तुमच्या कारबद्दल – आणि ती बर्फात उलटली – अगदी सोयीस्करपणे.

(तो उजवीकडील पडदा ओढतो.)

पॅराविसिनी:**.**अस्वस्थपणे, असं म्हणाल ना तुम्ही, सार्जंट?

ट्रॉटर: (पॅराविसिनीच्या उजवीकडे जात) हे सगळं बघणाऱ्याच्या दृष्टीकोनावर अवलंबून आहे. खरं सांगा, तुम्ही कुठे चालला होता तुम्ही, जेव्हा हा "अपघात" घडला?

पॅराविसिनी:ओह – एका मित्राला भेटायला चाललो होतो.

ट्रॉटर:या भागात?

पॅराविसिनी:फार दूर नाही.

ट्रॉटर:त्या मित्राचं नाव आणि पत्ता?

पॅराविसिनी:खरं सांगायचं तर, सार्जंट ट्रॉटर, त्याचा या परिस्थितीशी काय संबंध?

(तो सोफ्याच्या डाव्या टोकाला बसतो.)

ट्रॉटर:आम्हाला नेहमी सविस्तर माहिती आवडते. मित्राचं नाव?

पॅराविसिनी:मी सांगितलं नाही.

(तो खिशातून सिगार काढतो.)

ट्रॉटर:हो, सांगितलं नाही. आणि सांगणारही नाही असं दिसतं. फारच रंजक आहे हे.

पॅराविसिनी:पण अनेक कारणं असू शकतात. एखादी भानगड – गोपनीयता – मत्सरखोर नवरे...

(तो सिगारला छिद्र पाडतो.)

ट्रॉटर:तुमच्या वयात अजूनही अशा गोष्टींच्या मागे लागणं थोडं विचित्र वाटत नाही का?

पॅराविसिनी:माझा प्रिय सार्जंट, मी कदाचित दिसतो तितका म्हातारा नाही.

ट्रॉटर:हाच विचार मी करत होतो.

पॅराविसिनी:काय?

(तो सिगार पेटवतो.)

ट्रॉटर:की तुम्ही तुमचं खरं वय लपवत आहात. बरेच जण तरुण दिसायचा प्रयत्न करतात, पण जर कोणी म्हातारा वाटायचा प्रयत्न करत असेल – तर विचार करावाच लागतो.

पॅराविसिनी:इतक्या लोकांना प्रश्न विचारल्यावर, स्वतःलाही विचारायला सुरुवात केली का? थोडं अती होतंय का?

ट्रॉटर:स्वतःकडून तरी उत्तर मिळू शकेल – तुमच्या कडून काही मिळत नाही.

पॅराविसिनी:बरं, बरं – अजून प्रश्न असतील तर विचारा.

ट्रॉटर:एक–दोन आहेत. काल रात्री कुठून येत होतात?

पाराविसिनी:सोपं आहे – लंडनहून.

ट्रॉटर:लंडनमधील पत्ता?

पाराविसिनी:मी नेहमी रिट्झ हॉटेलमध्ये थांबतो.

ट्रॉटर:फारच छान. आणि कायमचा पत्ता?

पाराविसिनी:मला स्थायिक होणं आवडत नाही.

ट्रॉटर:व्यवसाय काय?

पाराविसिनी:शेअर मार्केटमध्ये गुंतवणूक करतो.

ट्रॉटर:स्टॉकब्रोकर?

पॅराविसिनी:नाही, नाही – तुम्हाला समजले नाही.

ट्रॉटर:तुम्ही या खेळाचा आनंद घेत आहात ना? खूप आत्मविश्वास वाटतोय. पण तो तुम्हाला महागात पडू शकतो. तुम्ही खून प्रकरणात अडकला आहात – आणि हा काही केवळ खेळ नाही.

पॅराविसिनी:अगदी या खुनातसुद्धा नाही का? (तो हसतो आणि ट्रॉटरकडे वाकडं पाहतो.) अहो, काय गंभीर आहात तुम्ही, सार्जंट ट्रॉटर. पोलिस लोकांकडे विनोदबुद्धी नसते, हे मी नेहमीच म्हणत आलो आहे. (तो सोफ्याच्या डाव्या बाजूला जातो.) तपास संपला का – आत्तासाठी?

ट्रॉटर:आत्तासाठी – हो.

पॅराविसिनी:खूप आभार. मी आता ड्रॉइंग रूममध्ये तुमच्या स्की शोधतो. कदाचित ग्रँड पियानोमध्ये कोणीतरी लपवून ठेवलेल्या असतील.

(**पॅराविसिनी** डावीकडून बाहेर जातो**. ट्रॉटर** त्याच्याकडे बघत असतो, कपाळावर आठी.. दरवाजा उघडतो**. मिस केसवेल** शांतपणे डावीकडे जिन्याकडे जाते. **ट्रॉटर** दरवाजा बंद करतो**.**)

ट्रॉटर: (डोकं न वळवता) एक मिनिट थांबा.

मिस केसवेल (जिन्याजवळ थांबते) तुम्ही माझ्याशी बोलत होता का?

ट्रॉटर:हो. (तो मध्यावरील हातखुर्चीकडे जातो.) तुम्ही कृपया बसाल का?

(**मिस केसवेल**त्याच्याकडे सावधपणे पाहते आणि सोफ्याच्या खालून चालत येते.)

मिस केसवेल:काय हवंय तुम्हाला?

ट्रॉटर:तुम्ही **पॅराविसिनी**ला विचारलेल्या काही प्रश्नांचे उत्तर ऐकले का?

मिस केसवेल:ऐकले.

ट्रॉटर: (सोफ्याच्या उजव्या टोकाला जात) मला तुमच्याकडूनही थोडी माहिती हवी आहे.

मिस केसवेल: (हातखुर्चीवर बसते) काय माहिती पाहिजे?

ट्रॉटर:पूर्ण नाव?

मिस केसवेल:लेस्ली मार्गारिट... (क्षणभर थांबते) कॅथरीन केसवेल.

ट्रॉटर: (थोड्या वेगळ्या लहेजात) कॅथरीन...

मिस केसवेल:मी 'K' ने स्पेल करते.

ट्रॉटर:ठीक आहे. पत्ता?

मिस केसवेल:व्हिला मारीपोसा, पाइन ड'ओर, मेजॉर्का.

ट्रॉटर:हे इटलीमध्ये आहे?

मिस केसवेल:एक बेट – स्पॅनिश बेट.

ट्रॉटर:समजलं. इंग्लंडमधील पत्ता?

मिस केसवेल:मॉर्गन बँक, लीडनहॉल स्ट्रीटकडे पत्रव्यवहार करावा.

ट्रॉटर:दुसरा इंग्लिश पत्ता नाही?

मिस केसवेल:.नाही.

ट्रॉटर:इंग्लंडमध्ये तुम्ही किती दिवसांपासून आहात?

मिस केसवेल:.आठवडाभर.

ट्रॉटर:आणि इथं आल्यावर कुठे राहात होतात?

मिस केसवेल:लेडबरी हॉटेल, नाइट्सब्रिज.

ट्रॉटर: (सोफ्याच्या उजव्या टोकाला बसतो) तुम्ही 'मॉन्क्सवेल मॅनर' मध्ये का आलात, मिस केसवेल? मला एखादी शांत, ग्रामीण जागा हवी होती.

ट्रॉटर:तुम्ही इथे किती दिवस थांबण्याचा विचार करत आहात – (तो उजव्या हाताने केस फिरवायला लागतो.)

मिस केसवेल: जोपर्यंत मी इथे जे करण्यासाठी आले आहे, ते पूर्ण होत नाही. (तिच्या नजरेस त्याचे केस फिरवणे जाणवते.)

(ट्रॉटर वर बघतो, तिच्या शब्दांतील जोर त्याला थबकवतो. ती त्याच्याकडे रोखून बघते.)

ट्रॉटर : आणि ते काय आहे?

(क्षणभर शांतता.)

ट्रॉटर : आणि ते काय आहे? (तो केस फिरवणे थांबवतो.)

मिस केसवेल : (गोंधळलेल्या चेहऱ्याने) काय?

ट्रॉट्टर : तुम्ही इथे नेमकं काय करण्यासाठी आलात?

मिस केसवेल : क्षमा करा. मी दुसऱ्याच विचारात होते.

ट्रॉट्टर : (उठून तिच्या डाव्या बाजूला जातो) तुम्ही माझ्या प्रश्नाचं उत्तर दिलं नाहीत.

मिस केसवेल : मला खरंच वाटतं, की मला ते सांगण्या ची काही गरज नाही. ही फक्त माझीच वैयक्तिक गोष्ट आहे. पूर्णतः खासगी.

ट्रॉट्टर : तरीही, मिस केसवेल…

मिस केसवेल : (उठून शेकोटीकडे जाते) नाही, मला वाटतं आपण यावर वाद घालू नये.

ट्रॉटर : (तिच्या मागे जात) कृपया तुमचं वय सांगाल का?

मिस केसवेल : काही हरकत नाही. माझ्या पासपोर्टवर

लिहिलं आहे. मी चोवीस वर्षांची आहे.

ट्रॉटर : चोवीस?

मिस केसवेल : तुम्हाला वाटलं मी मोठी दिसते. ते खरंच आहे.

ट्रॉट्टर : या देशात असा कोणी आहे का, जो तुमचं समर्थन करू शकेल?

मिस केसवेल : माझी बँक तुमचं आर्थिकदृष्ट्या समाधान करू शकेल. मी एका वकिलाचं नाव देऊ शकते – अतिशय संयमी माणूस. पण मी तुम्हाला कोणताही सामाजिक संदर्भ देऊ शकत नाही. मी बहुतेक आयुष्य परदेशात घालवलं आहे.

ट्रॉट्टर : मेजॉर्कात?

मिस केसवेल : मेजॉर्का आणि इतर काही ठिकाणी.

ट्रॉट्टर : तुम्ही परदेशात जन्म घेतला होतात का?

मिस केसवेल : नाही, मी तेराव्या वर्षी इंग्लंड सोडलं.

(एक क्षण ताणलेली शांतता.)

ट्रॉटर : माहितेय, मिस केसवेल, मला तुमचं काहीतरी कळत नाहीये. (तो थोडासा डावीकडे सरकतो.)

मिस केसवेल : काही फरक पडतो का?

ट्रॉट्टर : माहीत नाही. (तो सेंटरमधल्या खुर्चीत बसतो.) तुम्ही इथे काय करत आहात?

मिस केसवेल : ते तुम्हाला खूप त्रास देतंय असं वाटतंय.

ट्रॉट्टर : हो… त्रास देतंय. (तो तिच्याकडे रोखून बघतो.) तुम्ही तेराव्या वर्षी परदेशी गेलात?

मिस केसवेल : बारा–तेरा… तसंच काहीसं.

ट्रॉट्टर : तेव्हा तुमचं नाव केसवेल होतं का?

मिस केसवेल : तेच माझं नाव आहे आता.

ट्रॉट्टर : तेव्हा तुमचं नाव काय होतं? चला—सांगा मला.

मिस केसवेल : तुम्ही काय सिद्ध करायचं ठरवलंय? (ती संयम गमावते.)

ट्रॉट्टर : जेव्हा तुम्ही इंग्लंड सोडलं, तेव्हा तुमचं नाव काय होतं?

मिस केसवेल : खूप वर्ष झाली. मी विसरले आहे.

ट्रॉटर : काही गोष्टी विसरता येत नाहीत.

मिस केसवेल : कदाचित.

ट्रॉटर : दु:ख—निराशा…

मिस केसवेल : कदाचित…

ट्रॉटर : तुमचं खरं नाव काय?

मिस केसवेल : मी आधीच सांगितलं—लेस्ली मार्गारिट कॅथरीन केसवेल. (ती उजव्या बाजूच्या छोट्या खुर्चीत बसते.)

ट्रॉटर : (उठत) कॅथरीन…? (तो तिच्यावर वाकून उभा राहतो.) इथे तुम्ही नक्की काय करताय?

मिस केसवेल : मी… ओ गॉड… (ती उठते, सेंटरमध्ये येते, आणि सोफ्यावर कोसळते. ती रडायला लागते, हलकेच अंगाला झोका देत.) मला देवाघरी जाऊ दे, मी इथे आलेच नसते तर बरं झालं असतं.

(ट्रॉटर चकित होऊन सोफ्याच्या उजव्या बाजूला जातो. खालच्या डाव्या दरवाजातून ख्रिस्तोफर प्रवेश करतो.)

ख्रिस्तोफर : (सोफ्याच्या डाव्या बाजूला येत) मला वाटायचं पोलिसांना लोकांना त्रास द्यायला परवानगी नाहीये.

ट्रॉट्टर : मी फक्त मिस केसवेलची चौकशी करत होतो.

ख्रिस्तोफर : तुम्ही त्यांना खूप त्रास दिला असं दिसतंय. (मिस केसवेलला) त्यानी काय केलं?

मिस केसवेल : काही नाही. फक्त… हे सगळं… खून… हे खूप भयानक आहे. (ती उठते आणि ट्रॉटरकडे बघते.) अचानक माझ्यावर आलं सगळं. मी माझ्या खोलीत जाईन.

(मिस केसवेल डावीकडून जिन्यावरून वर जाते.)

ट्रॉटर: (जिन्याकडे जाऊन वर बघतो) हे अशक्य आहे… मी विश्वास ठेवू शकत नाही…

ख्रिस्तोफर: (वर जाऊन डेस्कच्या खुर्चीवर झुकत) काय विश्वास ठेवू शकत नाही? ब्रेकफास्टच्या आधी सहा अशक्य गोष्टी, रेड क्वीनसारख्या?

ट्रॉटर : होय, अगदी तसंच काहीसं आहे.

ख्रिस्तोफर:अरे बापरे! तुमचा चेहेरा तर असा वाटतोय जसं एखादं भूत पाहीलतं.

ट्रॉटर : (नेहमीसारखं वागायला लागतो) मी एक गोष्ट पाहीली आहे — जी माझ्या आधीच लक्षात यायला हवी होती. (तो मध्यभागी येतो.) मी अगदी आंधळ्या सारखा होतो. पण आता वाटतं की आपण कुठे तरी पोचू शकतो.

ख्रिस्तोफर : (उपहासाने) पोलिसांना काही धागा मिळालाय.

ट्रॉट्टर : (सोफा टेबलच्या उजव्या बाजूला जातो; थोडा धमकीवजा सूर) होय, मिस्टर रेन—शेवटी पोलिसांना एक धागा सापडला आहे. मला पुन्हा सगळ्यांना इथे बोलवायचं आहे. तुम्हाला माहितेय ते कुठे आहेत?

ख्रिस्तोफर : (ट्रॉटरच्या डावीकडे जात) गाइल्स आणि मॉली स्वयंपाकघरात आहेत. मी **मेजर मेटकॉफ** यांना तुमच्या स्कीज शोधायला मदत करत होतो.

आम्ही खूपच मजेदार जागांमध्ये शोध घेतला—पण काही उपयोग झाला नाही. **पॅराविसिनी** कुठे आहे, ते मला माहित नाही.

ट्रॉटर : त्याला मी आणतो. (तो डावीकडे दरवाजाकडे जातो.) तुम्ही बाकीच्यांना बोलवा.

(ख्रिस्तोफर उजवीकडे वरच्या दरवाजातून निघून जातो.)

(दरवाजा उघडतो) मिस्टर पॅराविसिनी. (सोफ्याच्या खाली जातो) मिस्टर पॅराविसिनी. (परत दरवाज्याकडे जाऊन ओरडतो) पॅराविसिनी! (तो मोठ्या टेबलच्या मध्यभागी येतो.)

(पॅराविसिनी आनंदाने डावीकडून प्रवेश करतो.)

पॅराविसिनी : हां, हवालदार? (तो डेस्कजवळील खुर्चीकडे जातो.) काय मदत करू? लिटल बो पोलिसमनच्या स्कीज हरवल्यात आणि त्याला कळत नाही कुठे शोधायच्या ते. त्यांना सोडून द्या, ते परत येतील—खुन्याला ओढत ओढत. (तो डावीकडे खाली सरकतो.)

(मेजर मेटकॉफ वरच्या उजव्या कमानेतून येतो. गाइल्स, मॉली आणि ख्रिस्तोफर वरून उजव्या बाजूने प्रवेश करतात.)

मेजर मेटकॉफ : हे सगळं काय चाललंय? (तो शेकोटीकडे खाली येतो.)

ट्रॉटर : बसा मेजर, मिसेस रॉल्स्टन...

(कोणीच बसत नाही. मॉली सेंटरच्या हातखुर्चीकडे जाते, गाइल्स मोठ्या टेबलच्या उजव्या बाजूला जातो, आणि ख्रिस्तोफर त्यांच्यात उभा राहतो.)

मॉली : मला आत्ताच यावं लागेल का? खूप गैरसोयीचं आहे.

ट्रॉट्टर : जेवणापेक्षा काही गोष्टी जास्त महत्त्वाच्या असतात,मिसेस रॉल्स्टन.

उदाहरणार्थ, मिसेस बॉयलला आता अजून एका जेवणाची गरज भासणार नाही.

मेजर मेटकॉफ : हे फारच असंवेदनशील विधान झालं, हवालदार.

ट्रॉटर : मला माफ करा, पण मला सहकार्य हवं आहे आणि ते मिळवायचंय. मिस्टर रॉल्स्टन, मिस केसवेलला खाली बोलावता का? ती वर आपल्या खोलीत गेली होती. सांगा, काही मिनिटांचंच काम आहे.

(गाइल्स डावीकडील जिन्यांकडे निघून जातो.)

मॉली : (मोठ्या टेबलच्या उजव्या बाजूला येत) तुमच्या स्कीज मिळाल्या का, हवालदार?

ट्रॉट्टर : नाही, मिसेस रॉल्स्टन, पण मला आता स्पष्टपणे शंका आहे की कोणी घेतल्या, आणि का घेतल्या. मी आत्ताच त्यावर अधिक काही बोलणार नाही.

पॅराविसिनी : कृपया बोलू नका. (तो डेस्कच्या खुर्चीकडे जातो.) मला नेहमी वाटतं की स्पष्टीकरण शेवटच्या क्षणीच द्यायला हवं – त्या थरारक शेवटच्या प्रकरणात, माहितेय.

ट्रॉटर : (दटावणाऱ्या स्वरात) हा खेळ नाही, सर.

ख्रिस्तोफर : नाही का? मला वाटतं तुम्ही चुकताय. हा कोणासाठीतरी नक्कीच एक खेळ आहे.

पॅराविसिनी:तुम्हाला वाटतं खून करणारा मजा घेतोय. कदाचित – कदाचित. (तो डेस्कच्या खुर्चीत बसतो.)

(गाइल्स आणि आता पूर्णतः सावरलेली मिस केसवेल डावीकडून जिन्यावरून खाली येते.)

मिस केसवेल : काय चाललंय?

ट्रॉट्टर : बसा मिस केसवेल, मिसेस रॉल्स्टन...

(मिस केसवेल सोफ्याच्या उजव्या हातावर बसते, मॉली खाली येऊन सेंटरच्या हातखुर्चीमध्ये बसते. गाइल्स जिन्याच्या पायथ्याशी उभा राहतो.)

(अधिकार गाजवत) कृपया सगळ्यांनी लक्ष द्या. (तो रिफेक्टरी टेबलच्या मध्यभागी बसतो.) तुम्हाला आठवतं असेल, मिसेस बॉयलच्या खुनानंतर मी तुमच्यापैकी प्रत्येकाकडून माहिती घेतली. त्या विधानांमध्ये तुम्ही खून झालेल्या वेळी कुठे होता, याचा उल्लेख होता. ही विधानं अशी होती : (तो आपलं नोटबुक पाहतो.) मिसेस रॉल्स्टन—स्वयंपाकघरात, मिस्टर पॅराविसिनी—ड्रॉइंगरूममध्ये पियानो वाजवत, मिस्टर रॉल्स्टन—आपल्या बेडरूममध्ये. मिस्टर रेन—तेच. मिस केसवेल—वाचनालयात. मेजर मेटकॉफ (थोडा थांबतो आणि मेजरकडे पाहतो) —तळघरात.

मेजर मेटकाफ : बरोबर.

ट्रॉटर : ही तुमची विधानं होती. माझ्याकडे ती पडताळून पाहण्याचा काही उपाय नव्हता. ती खरी असू शकतात—किंवा नसूही शकतात. स्पष्ट सांगायचं तर, पाच विधानं खरी आहेत, पण एक खोटं आहे — आणि ते कोणतं? (तो सगळ्यांकडे एक नजर फिरवतो.) पाच जणांनी सत्य सांगितलं, एकाने खोटं. मला असं वाटतं की मला खोटं बोलणारा शोधायचा एक मार्ग आहे. आणि जर मी ते ठरवलं, तर मला खून करणारा सापडेल.

मिस केसवेल : आवश्यक नाही. कुणी तरी वेगळ्या कारणासाठी खोटं बोललेलं असू शकतं.

ट्रॉटर : मला तसं वाटत नाही.

गाइल्स : पण ही कल्पना काय आहे? तुम्हीच म्हणालात की ही विधानं पडताळणं शक्य नाही.

ट्रॉटर : हो, पण जर प्रत्येकाने ही कृती पुन्हा केली, तर काय?

पाराविसिनी : (उसासा टाकतो) अरे, तेच जुनं पुस्तक. गुन्ह्याची पुन्हा मांडणी.

गाइल्स : हे विदेशी विचार आहेत.

ट्रॉट्टर : गुन्ह्याची पुन्हा मांडणी नाही, मिस्टर पॅराविसिनी. अशा लोकांच्या हालचालींची मांडणी – जे वरवर निष्पाप वाटतात.

मेजर मेटकॉफ : आणि त्यातून तुम्हाला काय मिळणार आहे?

ट्रॉटर : क्षमा करा, पण आत्ताच मी ते स्पष्ट सांगू शकत नाही.

गाइल्स : म्हणजे तुम्हाला पुन्हा एकदा नाटक पाहायचं आहे?

ट्रॉटर : हो, मिस्टर रॉल्स्टन, तेच हवं आहे.

मॉली : हा एक सापळा आहे.

ट्रॉट्टर : काय म्हणालात?

मॉली : हा सापळाच आहे. मला माहीत आहे.

ट्रॉटर : मला फक्त इतकंच हवंय की प्रत्येकाने जसं त्यांनी आधी केलं होतं, तसंच पुन्हा करावं.

ख्रिस्तोफर : (संशयाने) पण मला काही कळत नाही—खरंच काही कळत नाही—की तुम्ही अशाने काय शोधू शकता? लोकांनी पुन्हा एकदा जे केलं होतं तेच करू द्यायचं—मला वाटतं हे अगदीच मूर्खपणाचं आहे.

ट्रॉटर : खरंच का, मिस्टर रेन?

मॉली : बरं, मग मला त्यातून वगळाच. मी स्वयंपाक घरात खूपच व्यस्त आहे. (ती उठते आणि उजवीकडे वर जाते.)

ट्रॉटर : मी कुणालाच वगळू शकत नाही. (तो उठतो आणि सगळ्यांकडे नजर टाकतो.) तुमच्याकडे पाहीलं तर असं वाटतंय की तुम्ही सगळेच दोषी आहात. इतका आळस का दाखवताय?

गाइल्स : अर्थात, तुम्ही म्हणालं तर तसंच होईल, हवालदार. आम्ही सगळे सहकार्य करू. बरोबर ना, मॉली?

मॉली : (अनिच्छेने) ठीक आहे.

गाइल्स : रेन?

ख्रिस्तोफर मान हलवतो.)

(**गाइल्स** : मिस केसवेल?

मिस केसवेल : हो.

गाइल्स : पॅराविसिनी?

पॅराविसिनी : (हात हवेत उडवत) हो, हो, मी सहमती देतो.

गाइल्स : मेटकॉफ

मेजर मेटकॉफ : (हळूहळू) हो.

गाइल्स : आपण सगळ्यांनी अगदी जसं आधी केलं होतं तसंच करायचं?

ट्रॉटर : हो, तीच कृती पुन्हा केली जाईल.

पॅराविसिनी : (उठतो) मग मी पुन्हा ड्रॉइंगरूममध्ये जाऊन पियानो वाजवतो. पुन्हा एकदा मी एका बोटाने खुन्याचं चिन्हगाणं वाजवीन. (तो बोटाने हावभाव करत गातो.) टुम, डम, डम—डम डम डम... (तो डावीकडे खाली सरकतो.)

ट्रॉटर : (खाली मध्यभागी जात) इतक्या घाईने नाही.

मिस्टर पॅराविसिनी. (मॉलीकडे) तुम्हाला पियानो वाजवता येतो का, मिसेस रॉल्स्टन?

मॉली : हो, मला येतो.

ट्रॉट्टर :आणि 'थ्री ब्लाइंड माईस' हे गाणं तुम्हाला माहिती आहे?

मॉली : आपल्याला सगळ्यांनाच माहीत असतं ना ते?

ट्रॉटर : मग तुम्हीही मिस्टर पॅराविसिनीप्रमाणे एका बोटाने ते वाजवू शकता.

(**मॉली** मान हलवते.)

छान. कृपया ड्रॉइंगरूममध्ये जा, पियानोसमोर बसा, आणि मी इशारा दिल्यावर वाजवायला तयार रहा.

(मॉली सोफ्याच्या खाली डावीकडे जाते.)

पॅराविसिनी : पण हवालदार, मला असं वाटलं होतं की प्रत्येकाने आपल्या आधीच्या भूमिकाच पुन्हा करायच्या आहेत.

ट्रॉटर : तीच कृती होणार, पण तीच माणसं करणारच असं नाही. धन्यवाद, मिसेस रॉल्स्टन.

(पॅराविसिनी डावीकडील दरवाजा उघडतो. मॉली निघून जाते.)

गाइल्स : मला याचा काही अर्थ लागत नाही.

ट्रॉटर : (मोठ्या टेबलच्या मध्यभागी जात) याचा अर्थ आहे. ह्या आधी दिलेल्या विधानांची पडताळणी करण्याचा हा एक मार्ग आहे—कदाचित एका विशिष्ट विधानाची. आता कृपया सर्वांनी लक्ष द्या. मी तुम्हाला तुमच्या नव्या जागा सांगतो. मिस्टर रेन, कृपया स्वयंपाकघरात जाल का? मिसेस रॉल्स्टनच्या जेवणाकडे लक्ष ठेवा. मला वाटतं तुम्हाला स्वयंपाकाची आवड आहे. (ख्रिस्तोफर उजवीकडून निघून जातो.)

ट्रॉटर : मिस्टर पॅराविसिनी, कृपया मिस्टर रेनच्या खोलीत जा. मागच्या जिन्याने जाणं सोपं पडेल. मेजर मेटकॉफ, कृपया मिस्टर रॉल्स्टनच्या खोलीत जा आणि ...

ट्रॉटर : तिथं टेलिफोन आहे. मिस केसवेल, तुम्हाला काही हरकत नसेल तर तुम्ही खाली तळघरात जाल का? मिस्टर रेन तुम्हाला तिथे नेऊन दाखवतील. दुर्दैवाने, मला माझी स्वतःची कृती कुणीतरी करून दाखवणं आवश्यक आहे. मला हे विचारणं अवघड वाटतं, मिस्टर रॉल्स्टन, पण तुम्ही त्या खिडकीतून बाहेर जाल का आणि टेलिफोनच्या वायरच्या मागोमाग मुख्य दरवाज्याजवळ पर्यंत जाल का? थोडं थंड काम आहे—पण इथे तुम्हीच बहुतेक सर्वांत कणखर आहात.

मेजर मेटकॉफ : आणि तुम्ही काय करणार?

ट्रॉटर : (रेडिओकडे जाऊन तो चालू आणि बंद करत) मी मिसेस बॉईलची भूमिका वठवणार आहे.

मेजर मेटकॉफ : थोडं धाडस करताय ना?

ट्रॉटर : (डेस्ककडे डगमगत जात) आणि जोपर्यंत मी तुम्हाला बोलावत नाही, तोपर्यंत तुम्ही सगळे तुमच्या जागेवरच थांबा. तिथेच रहा.

(मिस केसवेल उठते आणि उजवीकडून वरच्या दिशेने बाहेर जाते. गाइल्स रिफेक्टरी टेबलाच्या मागे जाऊन

उजवीकडील पडदा उघडतो. मेजर मेटकाफ डावीकडून वर जातो. ट्रॉटर पॅराविसिनीला बाहेर जाण्यास इशारा करतो.)

पॅराविसिनी : (खांदे उडवत) नाटकाचे खेळ!

(पॅराविसिनी उजवीकडून वर बाहेर जातो.)

गाइल्स : मला कोट घालण्यास हरकत नाही ना?

ट्रॉटर : मी सुचवेनच, साहेब.

(गाइल्स पुढच्या हॉलमधून आपला ओव्हरकोट घेऊन येतो, तो घालतो आणि खिडकीकडे परत येतो. ट्रॉटर मोठ्या टेबलच्या खाली मध्यभागी जातो आणि आपल्या वहीत काही लिहितो.)

ट्रॉटर : माझा टॉर्च घ्या, साहेब. तो पडद्यामागे आहे.

(गाइल्स खिडकीतून बाहेर जातो. ट्रॉटर डावीकडील वरच्या वाचनालयाच्या दरवाजाकडे जातो आणि बाहेर जातो. थोड्याच वेळाने तो परत येतो, लायब्ररीचा लाईट बंद करतो, खिडकीजवळ जातो, खिडकी बंद करतो आणि

पडदा लावतो. तो आगळ्याजवळ जातो आणि मोठ्या हातखुर्चीत बसतो. काही वेळाने तो उठतो आणि डावीकडील दरवाजाकडे जातो.)

(हाक देत) मिसेस रॉल्स्टन, वीसपर्यंत मोजा आणि मग वाजवायला सुरुवात करा.

(ट्रॉटर डावीकडील दरवाजा बंद करतो, पायऱ्यांजवळ जातो आणि बाहेर पाहतो. "थ्री ब्लाइंड माइस" हे गाणं पियानोवर वाजवले जात आहे. थोड्या वेळाने, तो उजवीकडे खाली जातो आणि उजवीकडील भिंतीवरील दिवे बंद करतो, मग उजवीकडून वर जाऊन डावी कडील दिवेही बंद करतो. तो पटकन खाली टेबल लॅम्पकडे येतो आणि तो चालू करतो, मग डावीकडील दरवाजाकडे जातो.)

(हाक देत) मिसेस रॉल्स्टन! मिसेस रॉल्स्टन!

(मॉली डावीकडून आत येते आणि सोफ्याखाली सरकते.)

मॉली : हो, काय झालं?

(**ट्रॉटर** डावीकडील दरवाजा बंद करतो आणि त्या दरवाजाच्या आतील बाजूस टेकतो.)

मॉली : तुम्ही फारच खूश दिसताय. तुम्हाला हवं होतं ते मिळालं का?

ट्रॉट्टर : हो, अगदी हवं होतं तेच मिळालं.

मॉली : तुम्हाला खून करणारा कोण आहे हे समजलंय?

ट्रॉट्टर : हो, मला माहीत आहे.

मॉली : त्यांच्यातला कोण?

ट्रॉटर: तुम्हाला माहिती असायला हवं, मिसेस रॉल्स्टन.

मॉली : मला?

ट्रॉट्टर : हो, तुम्ही फारच मूर्खपणा केलात. माझ्याकडून गोष्टी लपवून तुम्ही तुमचं आयुष्य धोक्यात घातलंत. त्याचा परिणाम असा झाला की तुम्ही एकाहून अधिक वेळा गंभीर संकटात होतात.

मॉली : मला काहीच समजत नाही.

ट्रॉटर : (सोफ्याच्या उजव्या बाजूला टेबलकडे हळूहळू जात, अजूनही सौम्य आणि मैत्रीपूर्णपणे) चला, मिसेस रॉल्स्टन. आम्ही पोलीस इतकेही मूर्ख नाहीत. सुरुवातीपासूनच मला खात्री होती की तुम्हाला लॉन्ग्रिज फार्मच्या प्रकरणाची थेट माहिती आहे. तुम्हाला माहीत होतं की मिसेस बॉईल त्या प्रकरणात दंडाधिकारी होती. खरं तर, तुम्हाला संपूर्ण प्रकरण माहित होतं. मग तुम्ही बोलून का दाखवलं नाही?

मॉली : (खूपच व्यथित होऊन) मला काहीच समजत नव्हतं. मला सगळं विसरायचं होतं—विसरून जायचं होतं. (ती सोफ्याच्या डाव्या टोकाला बसते.)

ट्रॉटर : तुमच्या मुलीचं नाव वॉरिंग होतं?

मॉली : हो.

ट्रॉट्टर : मिस वॉरिंग. ज्या शाळेत ती मुलं जात होती, त्या शाळेत तुम्ही शिकवायचात.

मॉली : हो.

ट्रॉटर : हे खरंय ना, की जिमी—तो मुलगा जो मेला—त्याने तुम्हाला एक पत्र पाठवले होते? (तो सोफ्याच्या उजव्या टोकाला बसतो.) त्या पत्रात मदतीची याचना होती—त्याच्या दयाळू...शिक्षिकेने --- तुम्ही त्या पत्राला उत्तर दिलंच नाही.

मॉली: मी उत्तर देऊ शकले नाही. मला ते पत्र मिळालंच नव्हतं.

ट्रॉटर: तुम्ही... प्रयत्नच केला नाही.

मॉली:ते खरं नाही. मी आजारी होते. त्याच दिवशी मला न्यूमोनिया झाला होता. ते पत्र बाकीच्या पत्रांबरोबर बाजूला ठेवण्यात आलं. आठवड्यांनंतर मला ते सापडलं, इतर खूप पत्रांबरोबर. आणि तोपर्यंत त्या गरीब मुलाचा मृत्यू झाला होता... (तिचे डोळे मिटतात.) मेला—मेला... माझी मदत होईल, या आशेने वाट पाहत होता—हळूहळू ती आशा हरवत होती... तेव्हापासून ते मला सतावतंय... जर मी आजारी नसते—जर मला माहिती असतं तर... असं काही घडणं ही फार भीषण गोष्ट आहे.

ट्रॉटर: (त्याचा आवाज अचानक जड होतो) हो, हे खरंच भयंकर आहे. (तो आपल्या खिशातून एक रिव्हॉल्वर काढतो.)

मॉली:मला वाटलं होतं पोलीस बंदूक बाळगत नाहीत... (ती अचानक **ट्रॉटरचा** चेहरा पाहते आणि भीतीने श्वास रोखते.)

ट्रॉटर:पोलीस बाळगत नाहीत... पण मी पोलीस नाहीये, मिसेस **रॉल्स्टन**. तुम्हाला वाटलं मी पोलीस आहे कारण मी टेलिफोन बॉक्समधून फोन केला आणि स्वतःला पोलीस मुख्यालयातून बोलतोय असं सांगितलं आणि म्हटलं की सार्जंट ट्रॉटर येतोय. मी समोरच्या दरवाज्याजवळ येण्याआधीच टेलिफोनच्या वायर कापल्या होत्या. तुम्हाला माहितेय का, मिसेस **रॉल्स्टन**, मी कोण आहे? मी जॉर्जी आहे—जिमीचा भाऊ, जॉर्जी.

मॉली:अं... (ती घाबरून आजूबाजूला पाहते.)

ट्रॉटर: (उठत) तुम्ही किंचाळला नाहीत, तर चांगलंच होईल, मिसेस रॉल्स्टन—कारण जर तुम्ही किंचाळलात तर मी हे रिव्हॉल्वर वापरीन... मला तुमच्याशी थोडं बोलायचंय. (तो मागे वळतो.) मी म्हणालो, मला तुमच्याशी थोडं बोलायचंय. जिमी मेला. (त्याचा आवाज अगदी साधा आणि बालसुलभ होतो.) त्या क्रूर, निर्दयी बाईनं त्याला मारलं. तिला मी तुरुंगात टाकलं. पण तुरुंग तिच्यासाठी खूपच सौम्य शिक्षा होती. मी ठरवलं होतं—एक दिवस मी तिला ठार मारणार... आणि मी मारलं. धुक्यात. भारी मजा आली. आशा आहे, जिमीला हे कळलं असेल. "मी मोठा झाल्यावर त्यांना सगळ्यांना ठार मारीन." असं मी स्वतःशीच म्हटलं होतं. कारण मोठ्या माणसांना काहीही करता येतं. (आनंदीपणे) मी आता तुला ठार मारणार आहे.

मॉली:असं करू नका. (ती खूप प्रयत्न करते समजावून सांगण्याचा.) तुम्ही सुटून जाऊ शकणार नाही, हे तुमच्याही लक्षात आहे.

ट्रॉटर: (चिडून) कुणीतरी माझी स्की लपवलीय! मला ती मिळतच नाही. पण काही फरक पडत नाही. मला खरंच काही हरकत नाही मी पळून जातो की नाही. मी थकलोय. पण मजा खूप आली. सगळ्यांना पाहणं. पोलीस असल्याचं नाटक करणं.

मॉली:त्या रिव्हॉल्वरचा आवाज खूप मोठा होईल.

ट्रॉटर:हो, मोठा होईल. म्हणून चांगलं होईल.

नेहमीप्रमाणेच करावं, आणि तुझा गळा दाबावा. (तो तिच्याकडे हळूहळू येतो, "थ्री ब्लाइंड माइस" शिट्टीत वाजवत.) सापळ्यात अडकलेला शेवटचा उंदीर. (तो रिव्हॉल्वर सोफ्यावर टाकतो, आणि डाव्या हाताने तिचे तोंड दाबून उजव्या हाताने तिचा गळा दाबतो.)

(**मिस केसवेल** आणि **मेजर मेटकॉफ** उजवीकडील कमानीत दिसतात.)

मिस केसवेल:जॉर्जी, जॉर्जी, मला ओळखत नाहीस का? तुला फार्म आठवत नाही का, जॉर्जी? ती जनावरं, ते जाडजूड डुक्कर, आणि तो दिवस जेव्हा बैल आपल्यामागे शेतात धावला होता. आणि ते कुत्रे. (ती सोफा टेबलच्या डावीकडे जाते.)

ट्रॉटर:कुत्रे?

मिस केसवेल:हो, स्पॉट आणि प्लेन.

ट्रॉट्टर:कॅथी?

मिस केसवेल:हो, कॅथी—आता ओळखलंस ना मला?

ट्रॉट्टर:कॅथी, तूच आहेस? तू इथे काय करतेयस? (तो उठतो आणि सोफा टेबलच्या उजवीकडे जातो.)

मिस केसवेल:मी तुला शोधायला इंग्लंडला आले. तू केसातून हात फिरवत होतास तेव्हाच ओळखलं तुला—नेहमी तसंच करायचास. (ट्रॉटर आपल्या केसांशी खेळतो.) हो, नेहमी करायचास. जॉर्जी, माझ्यासोबत चल. (ठामपणे) तू माझ्यासोबत चलायलाच पाहिजेस.

ट्रॉटर:आपण कुठे चाललोय?

मिस केसवेल: (हळूवारपणे, जणू एखाद्या लहान मुलाला) सगळं ठीक आहे, जॉर्जी. मी तुला अशा ठिकाणी घेऊन चालले आहे जिथे लोक तुझी काळजी घेतील, आणि बघतील की तू पुन्हा कधीच कुणाला इजा करणार नाहीस.

(**मिस केसवेल ट्रॉटरचा** हात धरून त्याला वरच्या जिन्यांकडे घेऊन जाते**.** **मेजर मेटकॉफ** दिवे चालू करतो, जिन्यांजवळ जातो आणि वर पाहतो.)

मेजर मेटकॉफ: (हाक देत) रॉल्स्टन! रॉल्स्टन!

(**मेजर मेटकॉफ** जिन्यांवरून वर जातो. **गाइल्स** उजवीकडील कमानीतून आत येतो. तो पटकन **मॉली**कडे धावतो, तिच्या शेजारी बसतो, तिला मिठीत घेतो आणि रिव्हॉल्वर बाजूला ठेवतो.

(सोफा टेबलजवळ)

गाइल्स:मॉली, मॉली, तू ठीक आहेस ना? प्रिये, प्रिये.

मॉली:अरे, गाइल्स...

गाइल्स:कुणाला कल्पना आली असती की ट्रॉटरच असं काही करेल?

मॉली:तो वेडा आहे, अगदी वेडा.

गाइल्स:हो, पण तू...

मॉली:मी त्या सगळ्यांत अडकले होते, मी त्या शाळेत शिकवत होते. माझी चूक नव्हती—पण त्याला वाटलं की मी त्या मुलाला वाचवू शकले असते.

गाइल्स:तू मला सांगायला हवं होतस.

मॉली:मी विसरायचं ठरवलं होतं.

मेजर मेटकॉफ: (जिन्यांवरून खाली येतो आणि

मध्यभागी येतो.)

मेजर मेटकॉफ:सगळं नियंत्रणात आहे. थोड्याच वेळात तो औषधामुळे बेशुद्ध होईल—त्याची बहीण त्याची काळजी घेत आहे. तो गरीब माणूस अगदी वेडाच आहे, हे उघड आहे. मला तर आधीपासून त्याच्यावरच संशय होता.

मॉली:खरंच? तुम्हाला वाटलं नाही का की तो पोलीस आहे?

मेजर मेटकॉफ:मला माहीत होतं की तो पोलीस नाही. हे बघा मिसेस रॉल्स्टन, *मीच* पोलीस आहे.

मॉली:तुम्ही?

मेजर मेटकॉफ:ज्या क्षणी आम्हाला त्या वहीत "मॉन्क्सवेल मॅनर" लिहिलेलं सापडलं, तेव्हाच आम्हाला कोणीतरी तिथे हजर असणं गरजेचं वाटलं. जेव्हा त्याला हे सांगितलं, तेव्हा मेजर मेटकॉफने मला त्याच्या जागी जायला परवानगी दिली. ट्रॉटर अचानक समोर आल्यावर मीही गोंधळलो. (तो सोफा टेबलवरचे रिव्हॉल्वर पाहतो आणि उचलतो.)

मॉली:आणि केसवेल त्याची बहीण आहे?

मेजर मेटकॉफ:हो, तिला अखेरच्या प्रसंगाच्या आधीच त्याची ओळख पटली. तिला काय करावं कळेना, पण सुदैवाने तिने मला वेळेत सांगितलं. आता बर्फ वितळायला सुरुवात झालीय, मदत लवकरच पोचेल. (उजवीकडील कमानीकडे जात) हो, मिसेस रॉल्स्टन, त्या स्कीज मी वर फोरपोस्टर बेडवर लपवल्या होत्या—त्या काढतो.

(**मेजर मेटकॉफ** उजवीकडून बाहेर जातो.)

मॉली:आणि मला वाटलं होतं की पॅराविसिनी काहीतरी करत होता.

गाइल्स:असं दिसतंय की त्याची गाडी नीट तपासली जाईल. मला आश्चर्य वाटणार नाही जर त्या स्पेअर व्हीलमध्ये हजारभर स्विस घड्याळं सापडली तरी. हो, तीच त्याच्या धंद्याची ओळख आहे—छोटा घाणेरडा धंदेवाईक! मॉली, मला वाटतं तुला असं वाटलं की मीच...

मॉली:गाइल्स, तू काल लंडनला काय करत होतास?

गाइल्स:प्रिये, मी तुला*विवाहाच्या वाढदिवसाचं* गिफ्ट घ्यायला गेलो होतो. आपल्या लग्नाला आज एक वर्ष पूर्ण झालंय.

मॉली:अरे... मी सुद्धा त्याचसाठी लंडनला गेले होते—पण मला तुला सांगायचं नव्हतं.

गाइल्स:खरंच?(**मॉली** उठते, डेस्कच्या कपाटात जाते आणि तिथून एक गिफ्टचं पार्सल काढते. **गाइल्स** उठतो आणि सोफा टेबलच्या उजवीकडे जातो.)

मॉली: (त्याला पार्सल देत) या सिगारेट्स आहेत. आशा आहे की तुला

आवडतील.

गाइल्स: (पार्सल उघडतो) अरे, प्रिये, किती छान आहेस तू! खूप छान आहेत.

मॉली:तू खरंच ओढशील ना त्या?

गाइल्स: (वीरश्रीने) नक्की ओढीन.

मॉली:मग माझं गिफ्ट काय आहे?**गाइल्स:**अरे हो, तुझ्या गिफ्टविषयी तर विसरलोच. (तो एंट्रन्स हॉलमध्ये धावतो, तिथून हॅटबॉक्स काढतो आणि परत येतो. अभिमानाने) ही एक टोपी आहे.

मॉली: (थोडी गोंधळून) टोपी? पण मी क्वचितच टोपी घालते.

गाइल्स:खास प्रसंगांसाठी.

मॉली: (टोपी उचलते) अरे, किती सुंदर आहे ही, प्रिय.

गाइल्स:घालून बघ ना.

मॉली:नंतर, जेव्हा केस व्यवस्थित सेट केले असतील तेव्हा.

गाइल्स:छान आहे ना? दुकानातल्या मुलीनं सांगितलं होतं की हे टोपींचं शेवटचं ट्रेंड आहे.**(मॉली** टोपी घालते**. गाइल्स** डेस्कच्या खाली हलतो. **मेजर मेटकॉफ** उजवीकडील कमानीतून धावत येतो.)

मेजर मेटकाफ:मिसेस रॉल्स्टन! मिसेस रॉल्स्टन! स्वयंपाकघरातून भयंकर जळल्याचा वास येतोय!

(मॉली स्वयंपाकघराकडे उजवीकडे धावते**.)**

मॉली: (ओक्साबोक्षी रडत) अरे बापरे, माझा केक!

जलद पडदा

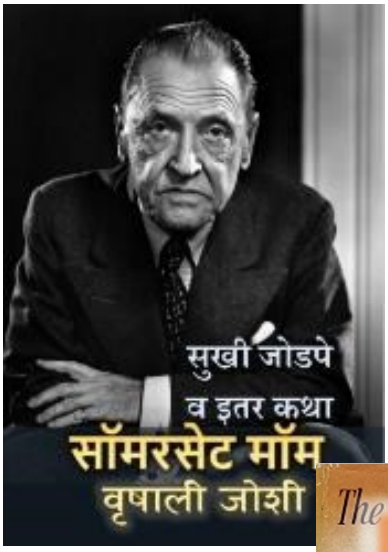

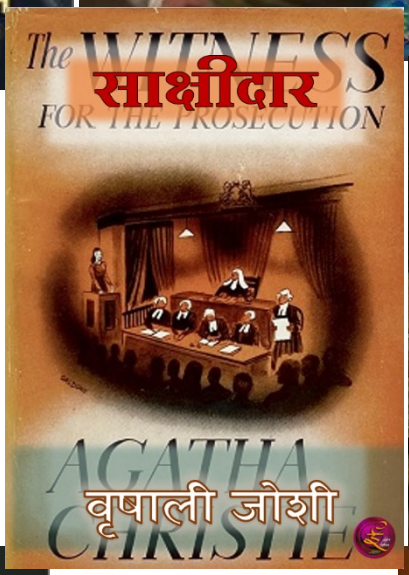

वृषालीजोशीयांची गेल्यादहावर्षांतप्र काशित झालेली

साठपुस्तके

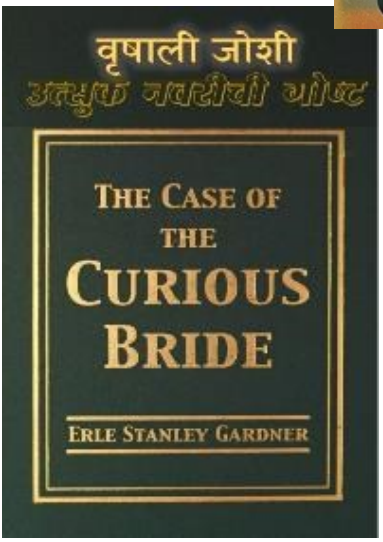

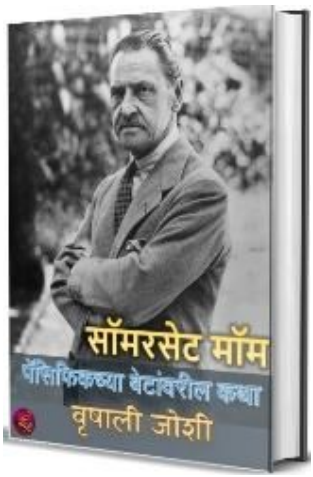

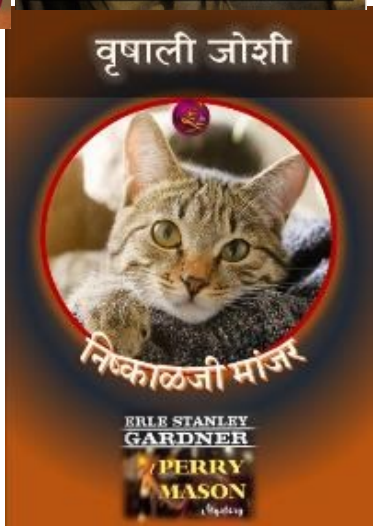

वृषाली जोशी
अमेरिकन
गुन्हे अन्वेषक कथा
भाग १

वृषाली जोशी
अमेरिकन
गुन्हे अन्वेषक कथा
भाग २

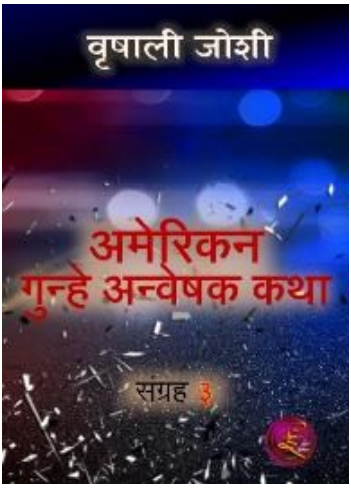
वृषाली जोशी
अमेरिकन
गुन्हे अन्वेषक कथा
संग्रह ३

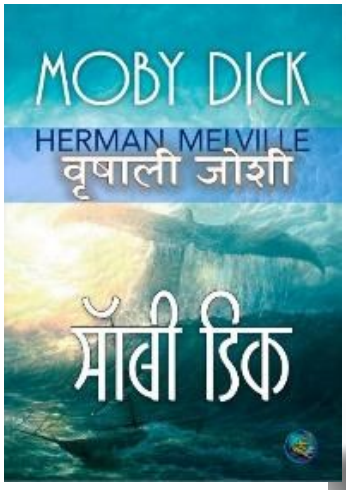
MOBY DICK
HERMAN MELVILLE
वृषाली जोशी
मॉबी डिक

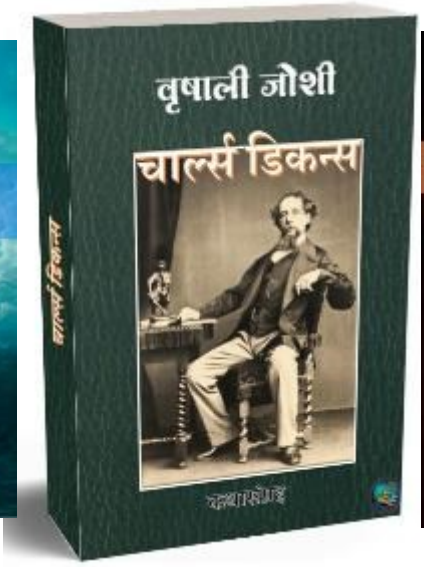
वृषाली जोशी
चार्ल्स डिकन्स

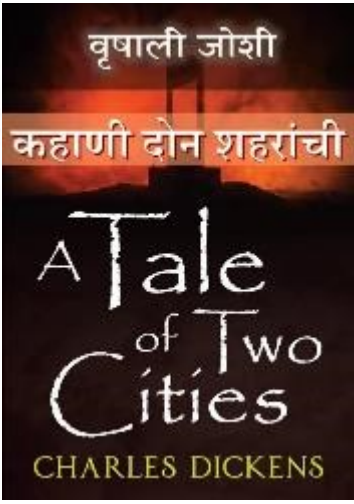
वृषाली जोशी
कहाणी दोन शहरांची
A Tale of Two Cities
CHARLES DICKENS

वृषाली जोशी
AMERICAN STORIES
अमेरिकन लघुकथा

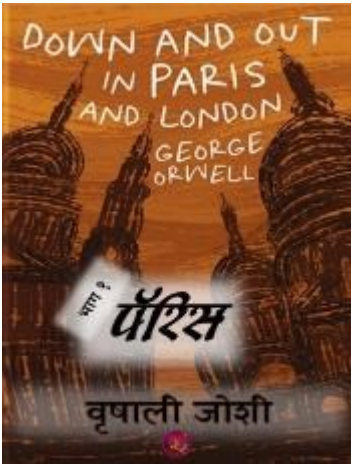
DOWN AND OUT IN PARIS AND LONDON
GEORGE ORWELL
भाग १
पॅरिस
वृषाली जोशी

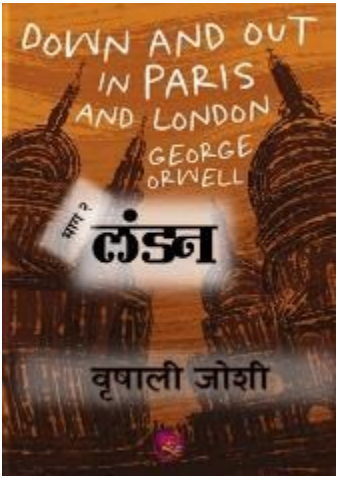
DOWN AND OUT IN PARIS AND LONDON
GEORGE ORWELL
भाग २
लंडन
वृषाली जोशी

ज्याकव्हरवरक्लिककराल
तेपुस्तकउघडेल
(नेटआवश्यक)

Agatha Christie

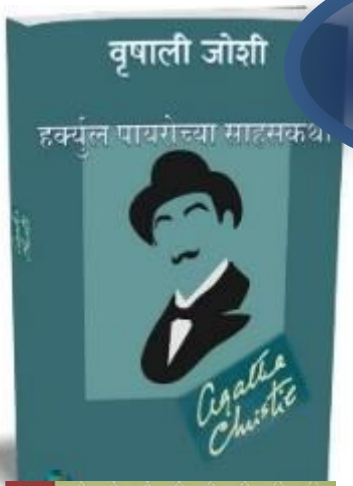

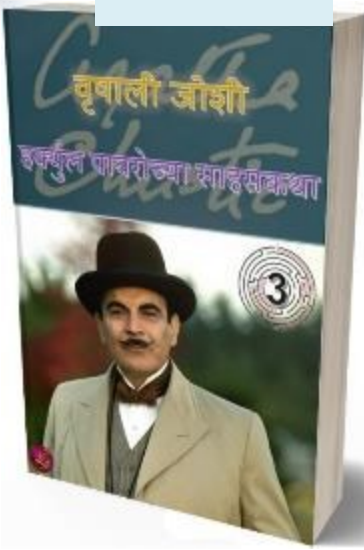

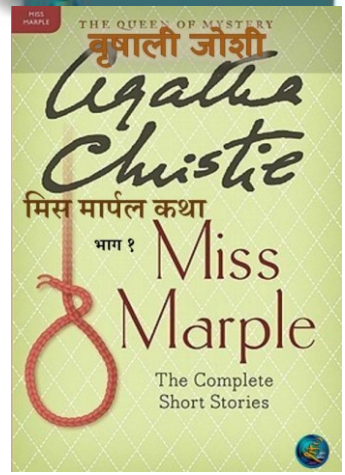

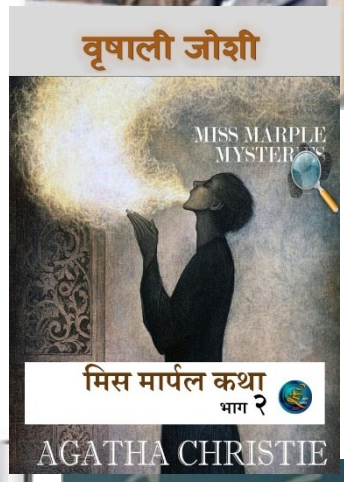

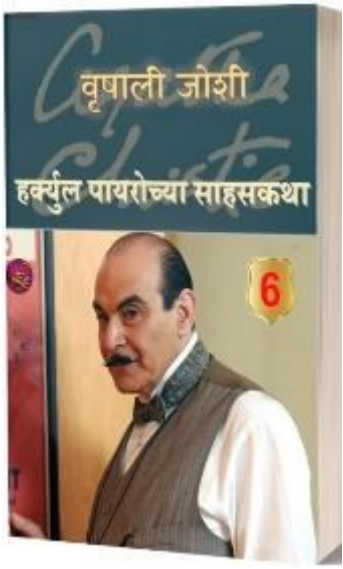

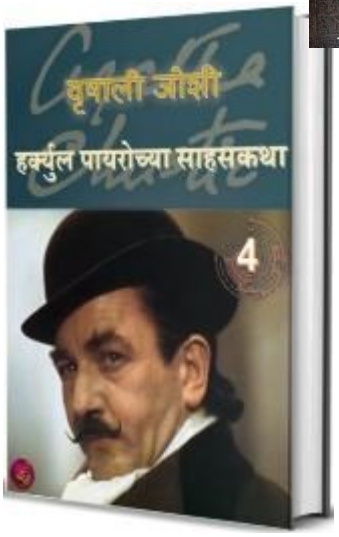

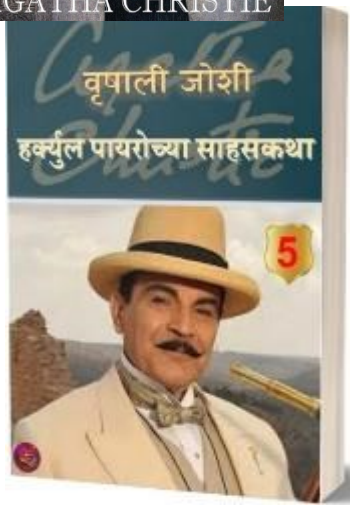

R152

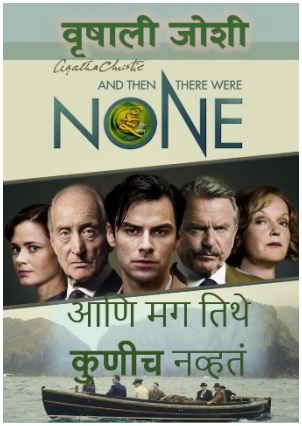
वृषाली जोशी
AND THEN THERE WERE
NONE
आणि मग तिथे
कुणीच नव्हतं

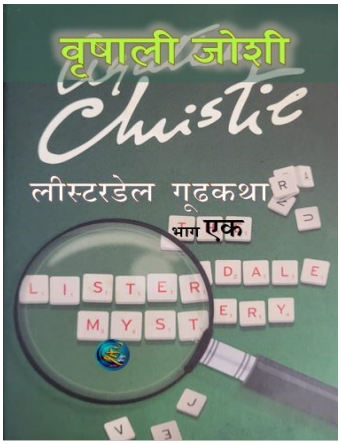
वृषाली जोशी
लीस्टरडेल गूढकथा
भाग एक

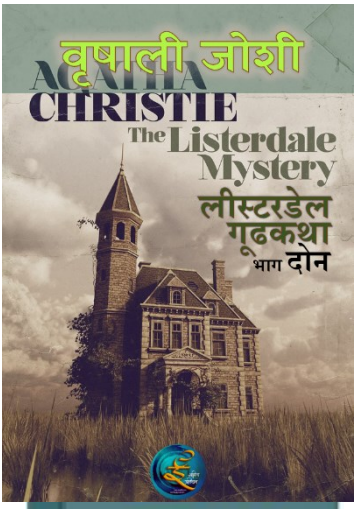
वृषाली जोशी
AGATHA
CHRISTIE
The Listerdale
Mystery
लीस्टरडेल
गूढकथा
भाग दोन

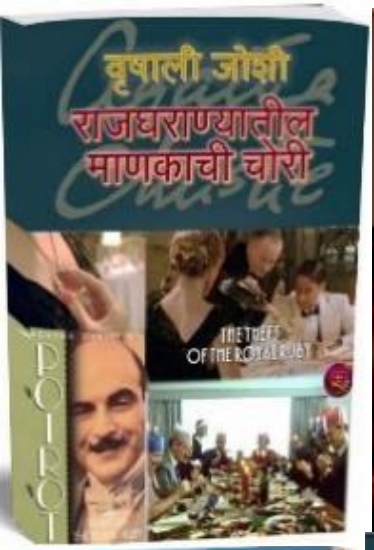
वृषाली जोशी
राजघराण्यातील
माणकाची चोरी

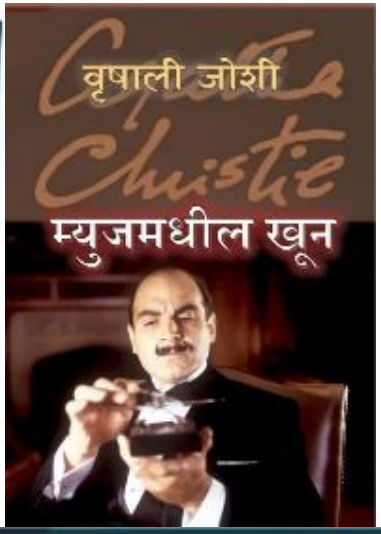
वृषाली जोशी
म्युजमधील खून

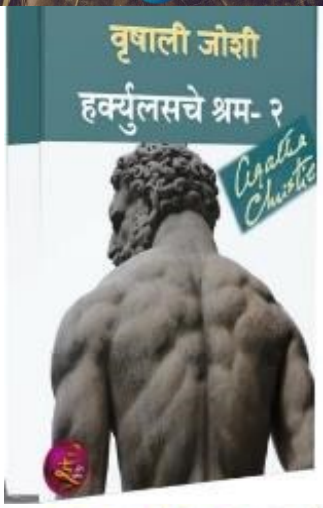
वृषाली जोशी
हर्क्युलसचे श्रम- २

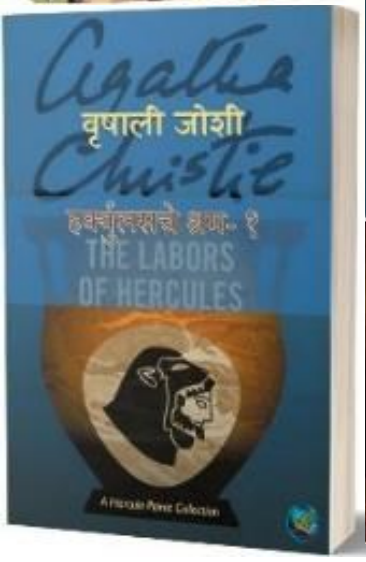
वृषाली जोशी
हर्क्युलसचे श्रम- १
THE LABORS
OF HERCULES

वृषाली जोशी
अपमानित नोकर

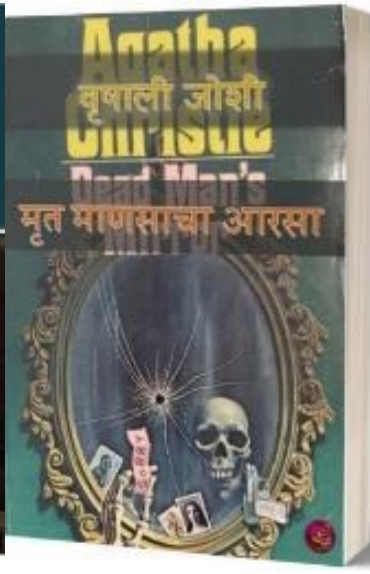
वृषाली जोशी
मृत माणसाचा आरसा

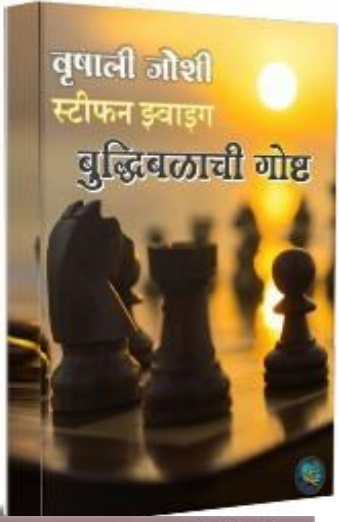
वृषाली जोशी
स्टीफन झ्वाइग
बुद्धिबळाची गोष्ट

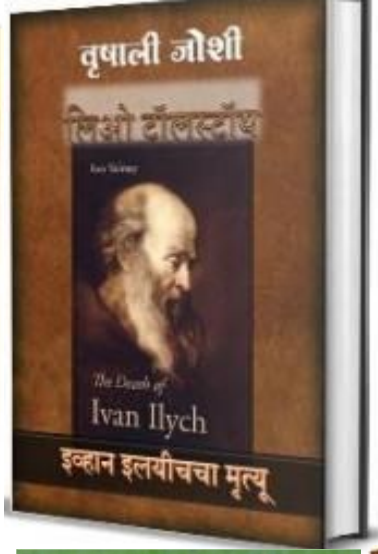
वृषाली जोशी
The Death of
Ivan Ilych
इव्हान इलयीचचा मृत्यू

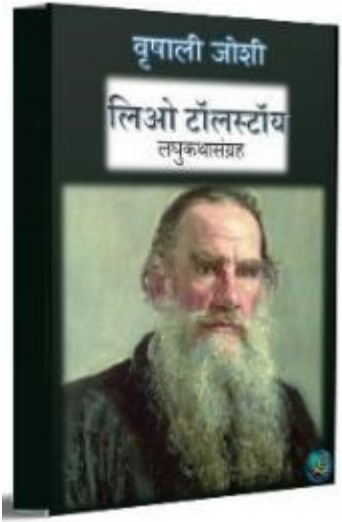
वृषाली जोशी
लिओ टॉलस्टॉय
लघुकथासंग्रह

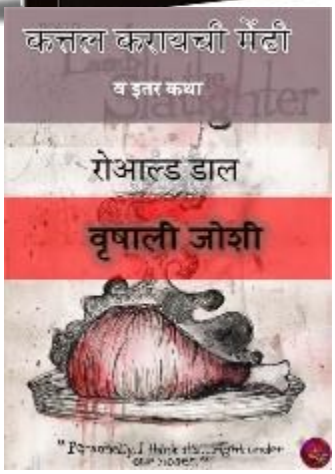
कत्ल करायची मेंढी
व इतर कथा
रोआल्ड डाल
वृषाली जोशी

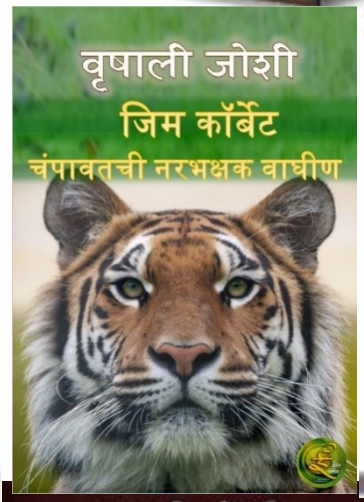
वृषाली जोशी
जिम कॉर्बेट
चंपावतची नरभक्षक वाघीण

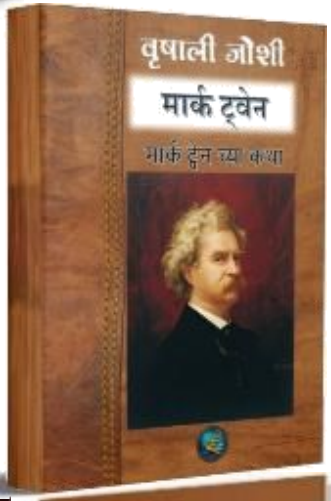
वृषाली जोशी
मार्क ट्वेन

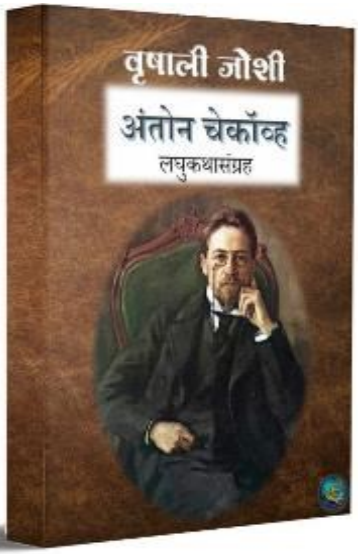
वृषाली जोशी
अंतोन चेकॉव्ह
लघुकथासंग्रह

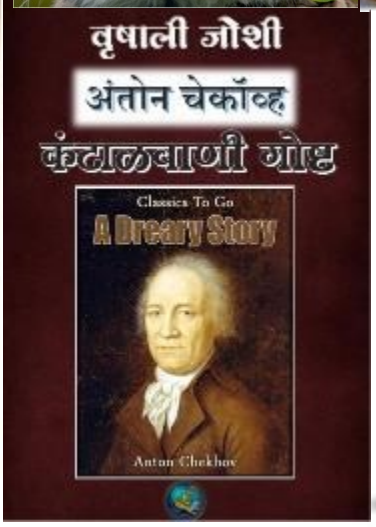
वृषाली जोशी
अंतोन चेकॉव्ह
कंटाळवाणी गोष्ट
Classics To Go
A Dreary Story
Anton Chekhov

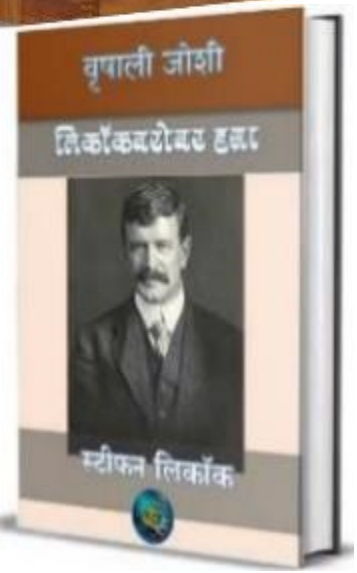
वृषाली जोशी
स्टीफन लिकॉक

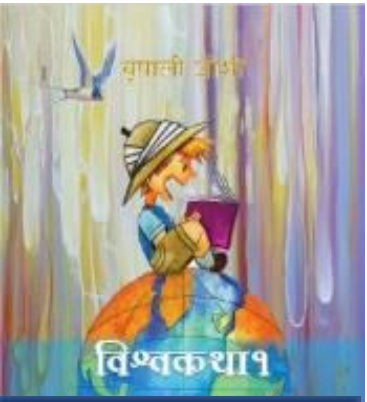
विश्वकथा१

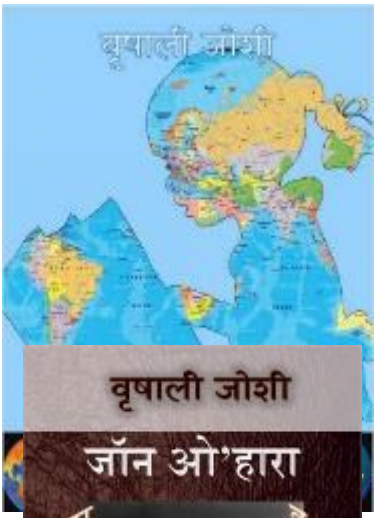
वृषाली जोशी

वृषाली जोशी
विश्वकथा-३

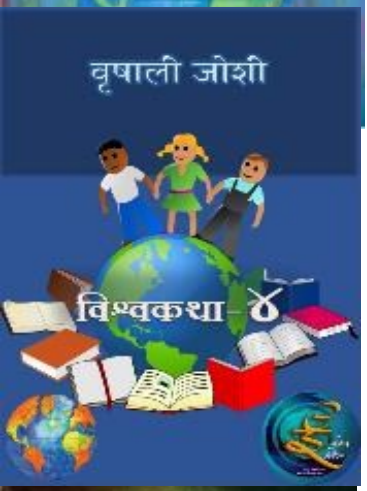
वृषाली जोशी
विश्वकथा-४

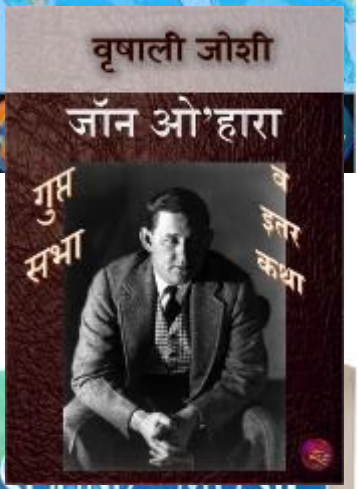
वृषाली जोशी
जॉन ओ'हारा
गुप्त सभा
व इतर कथा

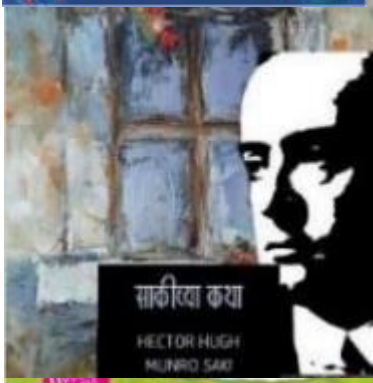
साकीच्या कथा
HECTOR HUGH
MUNRO SAKI

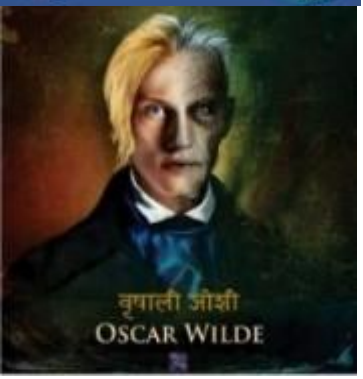
वृषाली जोशी
OSCAR WILDE

संगीताचा नाद

शेक्सपिअर च्या चार कथा
Much Ado about Nothing
Twelfth Night

R155

शेरलॉकहोम्स
भाग१ते८ (५०कथा)
ज्याकव्हरवरक्लिककरा
लतेपुस्तकउघडेल
शेरलॉक होम्स ७
वृषाली जोशी
Adventures of
Sherlock
Holmes
शेरलॉक होम्स ४
वृषाली जोशी
शेरलॉक होम्स ५
वृषाली जोशी
शेरलॉक होम्स ६
वृषाली जोशी
The Sherlock Holmes
शेरलॉक होम्स
शेरलॉक होम्स ८
वृषाली जोशी
शेरलॉक होम्स-२
वृषाली जोशी
शेरलॉक होम्स ३
वृषाली जोशी
SIR ARTHUR CONAN DOYLE

R156

ई साहित्य प्रतिष्ठानचे हे अठरावे वर्ष आहे.

डॉ. वृषाली जोशी यांचे हे **एकसष्टावे** पुस्तक आहे.

डॉ. वृषाली जोशी या मराठी व इंग्रजी या भाषांच्या विद्वान आहेत. त्या प्राचार्य होत्या. त्यांनी काही काळ विदेशात राहून तेथल्या वाचन संस्कृतीचा अनुभव घेतला आहे. तशी वाचन संस्कृती महाराष्ट्रातही निर्माण व्हावी असे त्यांना वाटते. वाचकांची अभिरुची उंचावली तरच लेखकांकडूनही दर्जेदार साहित्य निर्माण होईल. इंग्रजीतील उच्च दर्जाचे निवडक लेखकांचे साहित्य मराठीत अनुवाद करून मराठी वाचकांची अभिरूची संपन्न व्हावी यासाठी त्या अतोनात कष्ट घेतात. तसे पहाता अनुवादित पुस्तकांना अनेक व्यावसायिक प्रकाशकांकडून मागणी असते. परंतु मराठीतील जास्तीत जास्त वाचकांपर्यंत आपले साहित्य जावे म्हणून त्यांनी ई साहित्यची निवड आपल्या पुस्तकांसाठी केली आहे. त्यांनी आजवर ई साहित्यच्या वाचकांसाठी केलेल्या जागतिक साहित्याच्या अनुवादांची **अकरा हजाराहून अधिक पृष्ठे** प्रकाशित झाली आहेत व तो एक विक्रमच आहे. अनुवादाचा तिनशे रुपये पर पेज हा रेट धरला तरी सुमारे तीस चाळीस लाख रुपयांचे हे काम त्यांनी मराठी वाचकांसाठी विनामूल्य केले आ्हे.

डॉ. वृषाली जोशी यांच्यासारखे ज्येष्ठ लेखक आपली पुस्तके ई साहित्यच्या माध्यमातून जगभरातील मराठी वाचकांना विनामूल्य देतात. असे लेखक ज्यांना लेखन हीच भक्ती असते. आणि त्यातून कसलीही अभिलाषा नसते. मराठी भाषेच्या सुदैवाने गेली दोन हजार वर्षे कवीराज नरेंद्र, संत ज्ञानेश्वर, संत तुकारामांपासून ही परंपरा सुरू आहे. अखंड. अजरामर. म्हणून तर दिनानाथ मनोहर(४ पुस्तके), शंभू

गणपुले (९पुस्तके), डॉ. मुरलीधर जावडेकर (९), डॉ. वसंत बागुल (१९), शुभांगी पासेबंद (१६), अविनाश नगरकर (४), डॉ. स्मिता दामले (९), **डॉ. नितीन मोरे (६०पुस्तके)**, अनील वाकणकर (९), फ्रान्सिस आल्मेडा (२), मधुकर सोनावणे (१२), अनंत पावसकर (२४), मधू शिरगांवकर (८), अशोक कोठारे (४७ खंडांचे महाभारत), श्री. विजय पांढरे (ज्ञानेश्वरी भावार्थ), मोहन मद्वण्णा (जागतिक कीर्तीचे वैज्ञानिक), संगीता जोशी (आद्य गझलकारा, १८ पुस्तके), विनीता देशपांडे (७), उल्हास हरी जोशी (९), नंदिनी देशमुख (५), डॉ. सुजाता चव्हाण (१४), **डॉ. वृषाली जोशी (६१ पुस्तके)**, डॉ. निर्मलकुमार फडकुले (१९), CA पुनम संगवी (७), डॉ. नंदिनी धारगळकर (१५), अंकुश शिंगाडे (३८), आनंद देशपांडे (३), नीलिमा कुलकर्णी (४), अनामिका बोरकर (३), अरुण फडके (६), स्वाती पाचपांडे (२), साहेबराव जवंजाळ (२), अरुण वि. देशपांडे (५), दिगंबर आळशी, प्रा. लक्ष्मण भोळे, अरुंधती बापट (५), अरुण कुळकर्णी (१२), जगदिश खांदेवाले (६), पंकज कोटलवार (६), डॉ. सुरुची नाईक (३), डॉ. वीरेंद्र ताटके(२), आसावरी काकडे (१४), श्याम कुलकर्णी (३०), किशोर कुलकर्णी, रामदास खरे (६), अतुल देशपांडे, लक्ष्मण भोळे, दत्तात्रय भापकर, मुग्धा कर्णिक (५), मंगेश चौधरी, प्र. सु. हिरुरकर (३), बंकटलाल जाजू (४), प्रवीण ना दवणे, आर्या जोशी, डॉ. सरोज सहस्रबुद्धे (१३), अरविंद बुधकर (४), जयश्री पटवर्धन (७), श्रीरंग कौलगी (५), यशवंत कदम (११), पांडुरंग सूर्यवंशी (४), सुधीर कारखा्नीस (८), मिलिंद कपाळे, मुकुंद कर्णिक (३), श्रीराम काळे (३), शैलेश पुरोहित (४), बी बी देसाई (२), श्रीनिवास शारंगपाणी (३), रामकृष्ण बाक्रे(३) विजया टिळक, संजय टाकळगव्हाणकर(२), पांडुरंग भागवत, मिलिंद बेंबळकर, गायत्री साळवणकर(३), भारती बिर्जे डिग्गीकर(३), विकास भावे, डॉ सुनील सावंत, अशोक बेंडखळे(५), सुहास साने, सुवर्णा लेले(२),

शशिकांत कर्डेकर(११), स्वाती वर्तक, भारती सावंत, अभिषेक ठमके, हर्षवर्धन यादव(२), दिगंबर सलगर(४), कैलास बडगुजर, अंजुषा पाटील प्रा श्रीपाद काळे(१०), चारुलता काळे, अनिल शिणगारे(२), स्वाती वर्तक, प्रमोद नाईकवाडॅ(२), सुधीर शास्त्री, रुपेश मराठे, सुप्रिया उपाध्ये, संजीवनी कुलकर्णी, सुरेश पंधारे, श्रेणीक सारडॅ(५) असे अनेक ज्येष्ठ व अनुभवी लेखक ई साहित्यद्वारे आपली पुस्तके लाखो लोकांपर्यंत विनामूल्य पोहोचवतात.

अशा साहित्यमूर्तींच्या त्यागातूनच एक दिवस मराठीचा साहित्य वृक्ष जागतिक पटलावर आपली ध्वजा फडकवील याची आम्हाला खात्री आहे. यात ई साहित्य प्रतिष्ठान एकटे नाही. ही एक मोठी चळवळ आहे. अनेक नवनवीन व्यासपीठे उभी रहात आहेत. त्या त्या व्यासपीठांतून नवनवीन लेखक उदयाला येत आहेत. आणि या सर्वांचा सामूहिक स्वर गगनाला भिडून म्हणतो आहे.

आणि ग्रंथोपजीविये । विशेषीं लोकीं 'इ'यें ।

दृष्टादृष्ट विजयें । होआवे जी ।